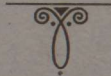

Hind 75 senti

RUETS

Dshungli tont

Romaan Indiast

TALLINNAS

1930

O-ü. „Vaba Maa“ trükk

*Kat. 125.
28. III 57.*

Dshungli tont.

Ruetsfi romaan Indiaft.

SE 8679

Riigiraamatukogu.
No. 541094 ✓
0

6. XII 44

nile antud

35 kop.

880-31

© Waba Maa Kirjastus ja Trükk

O.-ü. „Waba Maa” kirjastus ja trükk.

32 8258
WABA MAA
O

„Teie kufute weel wette, mr. Rolby,“ ütles mrs. Houston ja hestituleeris ägedalt oma weinipunase päewamarjuga.

„Toiduks krokodillidele!“ heitis mrs. Pinkerton enda armates teravmeelselt wabele.

Miss Dalrymple naeris. „Raswane juutäis!“ arwas ta. Ta oli ise raswane juutäis, sest ta pidi ka ifka paadi kestel istuma, muidu oli karta, et paat wõiks ümber minna.

„Noh, juba jällegi on jutt krokodillidest,“ oigas mr. Anobury ja pühkis higi otjaesijelt. „Krokodille —“

„Pole ju sugugi olemas!“

„Miks mitte? Just Ganges'i ligi?“

„Kagu oleks Ganges ühinda tähtis! Kanali ei pääse ükski krokodill.“ Mr. Ditta Chunders oli weenmus ise, — wäikeste raswuga, paks õlle-söber, ruundulises flanell-ülifonnas, taewafinistes juttades ja teliskiwipunastes lakk-kingades. Ta oli Greater pig'i kanalimeister, ja kandis oma waarmarja-roosat fessi staabileitnandile tavalise auwäärsusega.

Miss Florentine Colightly pöördus jällegi mr. Rolby poole, kes kompetentne oli kõigis spordi- ja jahikiisimustes.

„Kas tõesti pole krokodille Dschilam'is? Kardan krokodille.“ Mr. Rolby hõljus purjeköiel. Ülal mastil oli teffinud wäike korratus. Ta oli jelle kunstipäraselt kõrwaldanud ja lastus nüüd oma õhulijest asendist alla, hoides ühe kääga mastist.

„Krokodille?“ küsis ta tagasi. „Krokodille? — Tunnen jõe kuni kanalini ja üles kuni karideni. Pole näinud ühtegi. Need siin ei elutse.“

„Mispärast küll mitte.“ häälitjes miss Colightly.

„Mispärast mitte? — mispärast mitte? Arvatavasti meeldib Ganges neile elukatele paremini.“

„Sсанд, meeldib paremini!“

„Arvatavasti. Tuleb seal ikka midagi wett mööda: mõni käsi, mõni jalg või mõni weerand suitsunud bramiini. Nagu praetud tuwid laiskademaal. — Et ole? — Saavad seal ikka midagi kröbistada — need eluvad ikka.“

„Mr. Kolby!“

„Kole!“

„Ah — oh!“

Daamid hoidsid kõrwa finni. Mrs. Houston simuleeris minestusse langemist. Minult mis Dairymple naeris nii, et paat köikus.

Kuid fiiski olid köikide pilgud pöördunud mr. Kolby'le.

Seisis jaei, sihvakas atleedi-keha kergesti toetudes mastile, jeemishahkses luues, elegantises tahtvestis, peenikeses pesus, kaelastimel üksik teemant, mille wäärtus, wennaste wahel, oma wiiskümmeend narla. Pikad musklistes jalad pimestaw-walgeis löuendpükstes ja kitsais jahirohelistes tolmusaabastes.

Ja siis pea.

Profiil antiikne. Otsaesine madal, kuid tugew. Julge, peenelt-kumer nina. Tugew lõug ja ilusasti kurrutatud huuled, millel seltsis uhtus ja armastuswäärsus.

Kõige meeldiwamad olid filmad. Suured, teemandi-larnased, mis neelastid walgust ja heitsid selle tagasi sajas kiires ja jädemes.

Pole ime, et Nagalpur'is kõik naistesüdamed olid armunud mr. Kolby'sse, ja mehed sõbrustasid temaga.

„Tuule järele, Daby, tuule järele,“ komandeeris ta.

Daby, wäike lord Darleton, kes tegew tüüri ja suurpurjega, tegi nagu kästuid, ja paat libises üle mustendawa wee.

„Ja sealt tuleb sõudepaat!“

„Ahoi!“

Kõgi laienes mingisuguseks järweks — Dschhil. Daaia kõrjastiku tagant, mis ulatas järwe sisse, jagades tahels pärilpeegli pinna, lähenes sõudepaat, ja wäike eemal nähti walget suitsujuga — mootorpaat.

„Sõuamad meist warem saarele.“

Kola-Beg-Oshungel oli küll ainult poolsaar, mitu tuhat yardi pikk, sest teda ühendab kaldaga kitsas maariba.

Sõudepaat lähenes, lõigates Dshhilam'i järawat selga nagu kitsas habememuga. Võidi tunda meeskonda:

Mc Skuller, prokurist, mr. Shakels, praktikant mr. Pinecoffin'i puuwillawabrikus, siis Freddy Emerson ja Billy Waterhouse ja mr. Pinecoffini kolm poega, kellest noorem Charles, istum tüüril, oli äsja tagasi pöördunud Oxfordist.

Poisid olid pruuniks päwitanud, nagu pathanid. Näisid koosnewat ainult muisklitest, nahast ja luudest. Nii kõigil wäljawaated mõita jooksu Barrakpur'i karikawõistlustel.

Lähenes mootorpaat „Tädi Betsy“, kaheljanda polgu sõidul. Sealts kõlas kakkendeid ilusast laulust „Jess Malone.“

Poisid olid wana kasti ostmud aktiivate peale. Doktor Morton awaldas oma arvamist „Tädi Betsy“ kohta väga mahategewalt — olewat wastik risu, kardetawam sõidul kui torpeedod ning dünamit. Kuid Tommy Dodd'i kompanii kuni wiimase alamleitnandini kiinitas, et „Tädi Betsy“ olewat juurepärane sõidul, nagu loodud mõtma rekordi igal ankruliinil.

Kolm sõidukit kohtasid maandusmispaias — Punase Kruami juures.

Tähelepanuwääriv korraldus, millest kõneldi staabis neliteistkümmend päewa. Tommy Dodd pidas oma inimestele kõne, tuletas meelde briti laewastiku kuulsust ja mainis Wana-Inglismaa uhket lippu, ja wannutas lõpuks Jeremias Briggsi kaheljanda polgu au juures teha oma kõige paremat.

Jeremias Briggs oli harilikult ülemleitnandi kammupois; „Tädi Betsy“ peal oli ta aga mootor-insener, kütja ja meeskond, kõik ühes isikus. Lemast mõidi loota palju.

„Jerry,“ ütles Tommy Dodd pateetiliselt. „Jerry! Kui meie jõuame kohale enne teisi, jaad ja wanni. Täie wanni whiskys! Whiskys? Sa tead, mis see tähendab, Jerry. Aga kui mitte — siis — Jerry! Lohat ja tuline! Ma ei wanus küll — aga ma ütlen sulle, mu poisikene, et ja ei pea tundma, kas sul jalgu all weel on wõi mitte. Ma lasen sind õppust teha, taga järele. Sa weltweebel peab sind hästi filmas pidama!“

Jeremias Briggs irwitab üle terve näo, liikkas oma tubaka juutäie paremast põsest pahemasse ja urises:

„Teie käju peale, fir! Aga —“

„Ei mingisugust „aga“, mees!“ jatkas Tommy Dodd. „Ei mingit „aga“. Sa kui terve see teekatel peaks lõhkema! Bea-

me jõudma esimestena saarele! — Beame! Terwelt wõi tüft-
haawal, Jerry! Aga esimestena.“

Jeremias Briggs waatas oma ülem-leitnandile arusaades
otja, sülitas pihku, haaras kühwli, wiskas süsti ja „Tädi Betsy“
puhkis täies aurus nagu fehästatud põrguõeluse ije.

Aga mitte kauaks. Äkki peatus ta järskult ja terve mees-
fond tegi tahtmatu kummarduse. Tommy Dodd oli sattunud
istuma pika Mcleani põlwele.

„Tädi Betsy“ peatus kõrkjas. Sõudepaat libises mööda ja
kui poleks olnud mr. Kolby't oma paadiga, oleks ta wõitnud.

Kuid kaldatuul aitas „Mary Cushmani“ walgeid purjesid
edasi ja mr. Kolby jõudis esimesena maandusmisplatstile.

Siin walitjes kihaw liikumine.

Põlnud ferge asi walmistada saarel korralik õhtusöök üle
kolmekümnele inimesele.

Kuid mr. Gutuf-Ullah lahendas probleemi kiiruse ja oja-
wisega. Mitte asjata põlnud ta olnud kokaks „Metropoli“
kohwikus Agras ja nüüd kokaks Nagalpuri klubis.

Telgid, kus söödama pidi, seisid mere kaldal, kõõgi ja gar-
deroobi ruumid tagapool, tamarindide all. Siis tuli tükkite kui-
wa rohumaad ja edasi seisid nagu hiiгла poolkuu Nola Begi
õhungal.

Oli tore õhtu. Rahju, et põlnud ooberst Bullocki siin. Ja
ka pr. Dashwood puudus. Kuid see ei takistanud teisi olemast
rõõmsad, ja mrs. Pinkerton mainis õhtu kestwusel mitu korda
näidet kassist, keda kodus ei olewat ja teatud rõõmsajist hiirtest.

Rõige lõbusam oli kahtlemata Tommy Dodd, kuigi ta mo-
torpaat oli lõplikult jäänud häbisse. Ikka ja jälle finnitask ta,
et seit olewat suurepärase ja waatas sellejuures wahetpida-
mata miiss Florentine Golightly'le filmi. Igaiüks nägi seda pil-
ku, ainult miiss Florentine ije mitte.

Seit miiss Florentine Golightly ei pööranud filmi mr. Kol-
by'lt, kes laua teises otsas istus ja jutustask õudset lugu De-
rase pühikust Antoninusest — selle juures natuke flirtides mrs.
Knorbury'ga.

„Waadake, mr. Kolby,“ karkestas mr. Houston ta jutustuse,
„Waadake päikest!“

Päikest põlnud küll näha, kuid terve taewas punetas nagu
sammetmantel, tuues esile ikka uasi wärwitoone, sünnitades
läänehoritsondil imekaolise mosaiik-seina mitmewärwulistest
kalliskiwidest.

Kymmore mägede violetil, madalal tasapinnal tõusis järsk liivakivi riinl Et Bowa Ghat, punetas nagu päike ise, ja ta all, mõlulossi alusmüürina keerles lai wöö, pea korall-punane, pea ookerkollane. See oli Dschilam, mis offis oma teed tejet mägestikku.

Sga film waatas waimustatult ilusat nähtust. Seal kumaldi raraste müüriinat — müüd saabus wanter üle Punase Kraami silla. Sobused lõitsid sammu.

Elegantne formwanter, mida juhtis daam. Ta kõrwal groom kohwipruunis uniwormis.

* *

*

„Tema!“

„Sullivan?“

„Ja — mrs. Sullivan.“

Rõik wahtisid erilise huwiga. Heäranis härrad. Tommy Dodd ja Jack D'Donnel hüppasid juurde ja aitasid ta wankrist alla astuda. Seltskond tõusis püsti ja kerwitas kangelst ja wormilikust. Mrs. Sullivan oli ju weel wõõras.

Seltskond jalutas wäikelele nõlwakule, kust õhtuti awanes ilus wäijawaade šokolaad-mustale järwese. Kuu polnud weel tõusnud ja auruses taewas polnud ihtegi tähte.

„Dschil on nii õudne! Ma arwan õõseti, mr. Kolby. Tõesti! Ma rõõmustan alati, kui juit jälle wäljas olen.“ Miss Golightly näis ootawat kaitset mr. Kolby'lt.

Mrs. Sullivan naeris. „Wäike jäneshalg, miis? Minule on räägitud, et daamid Indias näitawad üles väga suurt julgust. Nagu põlismetsa elanikud Ameerikas —“

„Põlismetsa elanikud?“ arwas mr. Kolby. „Aena. sort! Näewad teijiti wälja, mrs. Sullivan. Annan oma sõna, näewad teijiti wälja. Päris teijiti!“

„Kas teie siis teate, kuidas nad wälja näewad?“ küsis mrs. Sullivan.

Kolby noogutas.

„Kas olete ameeriklane, mr. Kolby?“

„Olen, mrs. Sullivan! Arwan, olen seda pealaest jalatalani, ameeriklane!“

„Ah — ja kust pärit?“

„Missuurist, mrs. Sullivan! Alt Mississippist. Wanast ihest Mississippist.“

Getfels vaatles mrs. Sullivan teda. Pilgud kohtasid. Daam mõtles: „Milline tore poisj!“ Teine mõtles: „Kõige ilusam naine terwel wiiel mandril.“ Punastas kuni lühikesteks lõigatud blondjuukseni. Mrs. Sullivan ei muutnud hetkestki wärwi, kuid ta silmist tungis kiir, mida isegi pimedus täiesti ei warjanud.

Seft filmapilguist peale olid mrs. Sullivan ja mijs Golightly waenlased.

Wähe aja pärast algas mrs. Sullivan uuesti.

„Kas olete ikka niijuguine jänesjalg, kullake? Wõi ainult mr. Rolby juuresolekul?“ Ta imeliste huulte ümber tufkatas.

„Wõib olla, on saarel ka tonte?“

Mijs Golightly tahtis wastata, aga Tommy Dodd tuli talle abiks.

„Muidugi on. ütelge mulle koht Indias, kus poleks tonte?“

„Saarel on tonte?“ küsis mrs. Sullivan uuesti.

„Ja.“

„Aga kus?“

„Ülewal — Mahal'is.“

„Mis on Mahal? Kas tempel?“

„Ei. Mitte tempel. Räägin teile jelle loo. Daamid lubawad? — Tondilugu!“

„Su — tondilugu!“ oigas mrs. Houston, aga jäi tähelepanelikult kuulatama.

„Nii fiis,“ algas Tommy Dodd uuesti, „ülewal, dshungli taga oli wana pärismaalaste linn. Tegelikult ainult küla, mille keskel seisis radsha palee. See radsha wõttis oja suurest mäsjust ja kuulus Mena-Sahib'i parteisje. Oli Lucknowi wemõllus peasüüdlane. Pärast määrati juur hind ta pea peale. Seda hinda pole kunagi teenitud. Seft radsha kadus pärast mäsju allajurumist, pärast jeda, kui meie wahwad poisid linna wallutasid ja häwitasi. Maa-ala jai inglastele ja siia jeati sõjawägede keskpunkt. Pärismaalased kogusid end inglaste juure, nii palju kui sõda neist weel üle jätanud.

Kui teie ümber pöörata, näete dshungli serwal, juft wastu jõge walendawat jeina — see on kuningapalee müür, sajad hardid ulatab ta. Ta nimi on Kola Mahal.“

Mrs. Sullivan noogutas: „Ja — aga tont?“

„Sigus! — Nii fiis, Mahal'is on tonte. Pärismaalased wannuwad jelles ja tõsised sõdurid ujuwad. Nii tõendas ma-

gor Ward, kes läinud aastal ümber paigutati Simlasse, et ta olewat näinud ladyt oma filmaga."

"Lady't?" katkestas teda mrs. Sullivan.

"Jah, ladyt, lady Macpherson'i — — see peab seal ringi käima."

"Ja kes on see lady Macpherson?"

"See on üks eriline lugu," jatkas Tommy saladuslikult. "Deldasse, et radsha päästnud Rudnowi weresaunast imeilusa inglanna — lady Macpherson'i — ja toonud ta salaja saarele. Seal hoidnud ta teda natuke aega wangis. Kuid radsha armufadedad naised surmanud lady."

"Sealjuures peab olema tõtt," arivas mrs. Anzbury.

"Sest pärismaalased, — sest ajast on neid weel mõned elus — finnitawad, et nad ise olewat näinud madam jahiba, kui see kuninga waijetses aedades jalutas ja ringutas walgeid käsi."

"Edasi — edasi —?" jundis mrs. Sullivan, kes korraga näis asjast tundwat elawat huwi.

"Edasi tekstiga!" jatkas Tommy Dodd. "Pärismaalased kõnelewad, et jahiba kaewu wijatud, mis weel tänapäew palee idapoolses hoo wis seisab. Nad kutsuwad seda rani, kuninganna kaewuks. Kaew olewat sest ajast kuivanud ja jahiba waim rändab waremeis. Rahutult päewal ja ööl. Päewal ja ööl olewat teda nähtud. Swure Mahali igas küljes. Teie peate teadma, et Mahal polnud mitte ainult palee — ta oli terve linn: paleed, majad, onnid, hoomid, templid, tornid, kindlused. Sipelgapeja, mis kihas naistest, teenritest, aukandjast, taskufunsiitnikkudest, muusikantidest, tantšijannadest, sõjameestest, hobustest, elewantidest, jahikaamelitest, ja kes teab weel kellest. Müüid on terve toredus rusud ja waremed. Dshungel on tõusnud üle linna, ütlewad pärismaalased. Znimjalg astub harwa sel saladuslikul pinnal. Minult ahwid ja teised metselajad pesitsewad seal."

Sindud kardawad, ja eurooplased pole sinna ka midagi kaotanud. Harwa on sattunud sinna jahijeltskond. Ward lastis seal wiimase tiigri, keda Dshhilanis nähtud ja ooberst Bullock jälgis seal mõnda põtra ning Arthur Seymour paar metsfiga. See on aga ka kõik."

"Ja lady?" küsis mrs. Sullivan meesti. "Teie ütlete: major Ward nägi teda? See on ju rumalus."

Tommy lehitas õlgu. "Ward polnud mees, kes kõneles jahimeestelugusid. Kas pole tõsi, Fred?"

Fred Emerson noogutas.

„Ja Mohammed, Dschilami kalur, on teda üks teine kord näinud, kui ta püüdis ööfel angerjaid. Ta ise rääkis mulle.“

„Ja wanale Gatoole on ta vastu tulnud, kui nõia-eit parajasti wõlurohtusid ottis“; täiendas mrs. Houston.

„Ja —“

„Ütelge,“ karkestas mrs. Sullivan, „kas pole siis mr. Ward teile midagi kõnelnud oma kohtamisest lady'ga?“

Tommy Dodd jaatas.

„Siis laske kuulda, austatud härra!“ jatkas ta. „Teie näete ju, meie kõik jureme uudishinnust!“

„Major polnud mees, kes tegi palju sõnu,“ ütles Tommy Dodd. „See oli siis, kui ta parajasti oli tiigri luurel. Siis kohtasin ma teda hommikul õppuste-hoone juures ja küsisin talt, kas ta näinud kedagi. Ward kehitas õlgu: „Ja ja ei, Tommy!“ Ja mina: mis ta tahtvat sellega ütelda. Ta urises ainult. Siis kutsusin teda, pärast õppusi, kassinosse ja wõtmine ühe jooda ja whisky. Seal pigistasin temast välja: ta olewat istunud ühes shikariga Mahali idahoowis ühe pipal-puu oksal ja waritsenud tiigrit. Pole aga näinud tiigri sabatõkagi. Kits, kelle ta kaasa wõtnud sõõdaks, seisnud wana torni alusmüüri külge kinni seotult — nii olid nad istunud terve öö ja lastunud endid jääskedest, piitjatest jne. imeda. Korraga mögiseb õnnetu loom all hirmunud. Ward wõtab kohmetult püksi: küürel sammul tuleb widewikus lähemale naise kaju, lähed üle hoowi ja kaob minareti taha. Kuust ta tulnud, ei tea Ward ütelda —“

Mrs. Sullivan karkestas teda:

„Ja — ja — kuidas nägi ta välja, sir? Ta wälimus! Kas major ei ütelnud, kuidas ta välja nägi?“

Tommy Dodd waatas imestanult üles; aga mrs. Sullivan jatkas: „Ma tahan teile nüüd üles tunnistada — kardan ise kõige rohkem tonte.“

Härrad naersid. Kuid daame näis wallutatawat sama tundmus kui mrs. Sullivani.

„Kuidas nägi ta välja?“ küsis see jälle.

„Nagu inglanna. Sale, peenikene; jurnufahwatu nägu õlgtübara all. Walge kleit, wööl magnoolia-died. Enam ei wõinud Ward hämaras näha. Ta ütles: ta tuli kui wari, libises üle muru, kõlatult nagu puuwill, mida hommikutuul puhub üle Mahali.“

„Luiskas teise,“ naeris mrs. Sullivan.

„Ei, ei,“ vastas Tommy Dodd. „Kindlasti mitte! Tema mõttis asja tõsiselt.“

„Sa kas siis see mees midagi ei teinud? Mitte midagi, kui ainult vaatask?“ küsis mr. Kolby. „Ei mõi ju lasta jüdaõõl daami jalutada üffinda. Pealegi kui tiiger on läheduses. Sa mis tegi hifari, must jääger?“

„Nägi ta. Ward oli hetke kohmetu, siis aga — on mis on — hüppas puust alla ja talle järgi — asjata! Lady oli kadunud, nagu ära puhutud.“

Kolby näoilme oli uskumatus: „Sa kütt?“

„Arvas, olewat olnud rani. Rani jahiba. Sa siis kuulis Ward kütist terve selle loo.“

Kolby ei näinud rahuldatud. Kuid daamid kiirustajid koju minekuga. Gemal, maandumispaigas wilkustid kõrwikute tuled. Lugu oli tekitanud õuduse tunde.

Tänu jumalale. Põnid olid siin.

Koju pidi ratsutatama. Telgid, terve laager kõrwaldati kiiresti. Warsti traawisid põnid kiwi-kõwal maanteel. Lumedalt fajas kappjade plagin üle silla. Sõge mööda liikus punane kõrwikute tuli.

Siis lastkus kõifjal waitus ja hämarus.

Lumedana ja üffikuna lamas Kola Begi dshungel.

* * *

*

Mr. Kolby istus järgmisel hommikul waraeinel ja luges ajalehte, kui boy talle teatas, et waner ette sõitnud. Wiie minutiga oli ta sõiduks walmis, mõttis ohjad ja piitja ning sõitis toredasse hominik-wärskesse maastikku.

Allee näis ainus fuld-roheline wõõt; paremal ja pahemal pool walged willad — siin kufuti neid bungalow'deks, ümbritsetud walgete ja lillade rhododendronide ja magnooliate merest; bengali roosid, maja kõrgune jasmiin, sirel. Ohl oli täitunud nende ja aianekside, gardeeniaste lõhnast, ning mägedest hingas värste, jääkülmi puhang.

Mr. Kolby läbistas Baghi turuplatzi, weel paar põiktänawat — lennates mööduks pärismaalaste linnaofast — nii nimetatud „mustast linnast“ ja templit — pagoodist. Siis tuli weewärk, mis warustas Nagalpuri joogiveega, siis paar teliskiwiehitist, ja siis oli ta väljas.

Richard Kolby kuulus ühe Ameerika-Inglise jündikaadi juure, kes kaebas kiviõie lademeid Damuda orus. Ta elas Nagalpuris meeldivas bungalow's ja sõitis igal hommikul tehastesse, kus tal oli ajutine korter direktori villas.

Tänaval valitjes kihaw liikumine. Kolby raudjas-hall Katrimara-täkk seadis jalgu nagu tantsumeister ja tõmbas hommikuvärskust peenikesse ninna. Põlastades vaatles teiji neljajalgseid, kelledest ta mööda tantsis ja kes väärt polnud puudutama tolnu ta kapijade alt või karvafest ta pikas leegiharnases lahas.

„Sa pole ju kummipall, Jory!“ manitses mr. Kolby isalikult. „Jupiteri nimel, oled fuurustus-hull, wanake! Mõtke ka natuke, mis minu kortidest saab. Pikkamisi — — jo — pikka-miisi — ja — jo — jo soo, soo!“

Möödufid elewandid, üfsituna või väiksena karawanina; kaamelid, kes tulid põhjapoolt. Kaameli ajajatel olid käes lühikesed, jämedad piitjad, milledega nad jagasid halastamatuid hoope.

„Pathani-koer!“ kriiskas kõverjalgne gorva. „Sa emase koera poeg! Su wanaema —“

Usgaani kaamel surus hambad kokku nagu gorilla. Plakjud kofsid jelle suguwõsa paljastamise jetta.

„Korralikult öeldud!“ pomises Kolby lõbusalt jelle sõimujõnade, sajatuks, needmiste walingu kohta. „Tublid poisid! Minult India!“

Kümne minuti pärast peatus wanter hoone ees, kus ajus jõekaewandiku juhatus.

* * *

„Neetud lugu, fir! Tõesti neetud lugu!“ Direktori pakjud kollased käed lebasid waheliti ta atlaswestil.

Mr. Kolby noogutas. Wiimaks andis ta oma kiitoolile otjustawa tõuke ja ütles: „Kust teate seda kõike, direktor?“

Direktor tõusis piisti ja hiilis nagu pakz kajs ukse juure, liikkas palmirohu mati kõrwale ja piilus hetkeks wälja. Siis tuli ta tagasi.

„Ustel on kõrwad, mr. Kolby. Need mustad kaabakad —“

„On uudishimulikud nagu põlluhiired,“ finnitaz see. „Aga odasi, inimene! — Zutusstage!“

„Teie teate,“ alustas direktor, „et meie inimestes ei peitje hea waim.“

Rolby noogutas. „Tean jeda, direktor!“

„Shiwarat'ist saadid.“

„Jah, pühadest saadid.“

„Siis algas, vähemalt, see segadus. Päew pärast pühi panid mehed Moti raioonis töö seisma. Järgmisel päeval kulu rahwas, siis tulid Rangra ja Pahari inimesed järjekorda. Ma suurendasin riisi ja mohwabi-wiina portsjonid — ei aidanud miski. Panin esiteks ühe, siis kaks ja viimaks kolm annat palgale juure. Usjata: Kulu'd sõitsid minema. Meie kõige paremad töölised. Teie olite sel ajal Narbadda's, mr. Rolby!“

See noogutas.

„Näi näis sellega lõppewat. Tööd jatkati jälle. Töötasime küll kolme anna võrra kallima päewapalgaga, kuid iflagi töötasime. Kulu'de asemele sain inimesi Doodhiana'st. Sõitsid, tublid ja ustawad. Siis juhtus õnnetus Walker'iga. Teate ju, teda ei sallitud kaewandifus“.

„Oli kurat, see Walker,“ rääkis Rolby wahela. „Eht kurat! Üheksa forda läbiõelutud lurrjus. — Tean jeda, direktor. Tean.“

„Güwa. Päewal, kus Walker tõukas tööliste Madu töstetorwist alla, juhtus temaga ja inseneriga number seitsmeteistkümmest õnnetus. Järgmisel päewal uppusid üheksa, kümme ja kakskümmend kolm. Järgmisel päewal põles töstehoone.“

Mr. Rolby noogutas. „Aga —“

„Kädal hiljem kolisid Meha-töölised wälja ja lombaf Baalo püüdis tehaseid õhku põmmutada.“

„Aga“, jatkas mr. Rolby, „need asjad on ju igas kaewandifus päewaforral. Ebamugaw küll. Wana Nikolause nimel. ebamugaw! — Aga mis jaoks olete siis teie, direktor?“

Teine waatas talle hetke järeilmõtlikult otja. Siis kehitas ta õlgu.

„Usun, see on midagi muud. Ütlen teile, see on midagi muud! Tunnen neid inimesi nagu enda taskut. Seft olen läinud halliks Indias. Olen siin olnud kolmkümmend aastat. Uskuge, mr. Rolby. Teie saate nägema, et see on midagi muud.“

„Siis!“ urises Rolby, „kujutate endile tonte, mees! Tonte päise päewa ajal.“

Direktor ristitas jällegi käed taewasiniisel siidwestil üle ümara kõhu. „Küll näete, fir, on midagi muud!“

„Midagi muud, midagi muud,“ kattesatas niiud Kolby kannatamatult. „Kuttu wälja jüdame pealt, inimene. Ma tahan teada, mis lahti on — kõnele!“

„Weel lord hiilis paks mees uffe juurde; siis tuli ta tagasi ja ta näol oli rahutus.“

„On enam, kui paari rumala kiradiseje rumalused — palju enam.“ Ta kumardus kiitkoolis istuja kõrwa juurde ja sõjistas ühe sõna.

Mr. Kolby waatles talle tarretanult otja.

Seal kahises uffe juures. Waewalt kuuldaw jamm matil. Direktor kargas püsti. „Kes seal on?“

„Lurgan, direktor jahib.“

„Mis ja kahad, kolme kiradi nimel?“

„Tamm, jahib!“

„Mis on tammiga?“

„Tamm on katki.“

Wärismaalane tegi liigutuse, nagu murraks ta püstitki. „Katki — katki,“ kordas ta kogeledes.

„Karrus! — Kas sul on päikesepiste? Wõi oled ja joobnud?“

„Kuulake!“ hüppas Kolby järsku üles. Tupp ta kajas ühes koon, nagu kauge kella hääl.

Jällegi oli kõik wait. Kõik kolm kuulatajaid.

Kuust ja üdiit läbitungim wile.

„Muruwile!“ Direktori kollane nägu oli muutunud õuna-roheliseks. „Knickerbocker,“ oigas ta.

Tuba seisis nr. Kolby wäljas.

Tehaste juhatuse hoone ees seisis wulifew fontään liiwakiwist waagnas. Selle ümber ilulilled, kirjult õitfew pööstastik, millest üles tõusid kase hiigla-banaani lehestiku jambad. Direktori maja eeskülg ja klaasrõdu warjatud lilladest gliitjüinatest, kuna paremal pool Knickerbockeri willa taetud lõhnawast purpur- ja lõhetala-wärwi wäänkasmundest. Ees parqisarnased ilu-puiestikud, tennisplats. Tehastest polnud midagi näha stia, kui ainult hiigla wabriku korsten, mis lewis taewa poole nagu suur kollajeruunduline sõrm.

Mr. Kolby oli ühe hüppega wäljaspool ümarat muruplatsi. Sere päikesewalgus pimestas ta silmi. Herke ei näinud ta midagi. Ta järgi tuli hingeldades direktor, lühikeste sibipwate jammudega.

Kaugelt kõlas ühki karjatus. Siis üks ja veel üks, kolmas, neljas. Terwe lõuna uinakusse wajunud külatänaw elustus forraga.

„Djao — djao — — djao — — — — ool Jookste — jookste — jookste!“

Sinna jekka imeline kohin ja wulin.

See polnud purjkaew. See tuli Gangad'i poolt.

Gangad'is oli wesi.

Ühe hetkega oli Kolby läbistanud tamaristide tihniku, mille taga lebas kuu jõesäng.

Dige! Gangad'is oli wesi! Uskumatu, kuid tõsi! — Paks, fontšane, muštjashall wesi. Kattis peaaegu heledad suured ümar-kivid. Jõgi oli täitunud peaaegu ääreni — ja wesi tõusis weel ikka.

„Kurati! — oru pais!“

Ülal pidi oru pais olema murdunud.

Mis oli jündinud?

„Wesi — wesi! Wesi!“ ulus igast küljest. „Wesi!“

„Armuline Looja,“ oigas Kolby kõrwal üks hääl. „Sumala nimel! Kaewandik — kaewandik! Kuulake!“

Jälle kõlas öudne kell; jällegi auruwile.

„Kadunud!“ oigas üks hääl. „Kadunud!“ See oli direktor.

Ta nägu oli kollane nagu pomerants, ta sinine atlaswest ja tooresjüdišt-hommikukümb olid pööstastikus katti rebitud. Ta filmad näisid pealuuft wälja tungawat.

Diid Kolby'ile ei läinud see korda. „Olge neetud, mees!“ nõirgas ta. „Midagi pole kadunud!“ Ta tormas külateed mööda alla. Tõstehoonesse. Ta jooksis. Äkki tundus talle, et keegi taga kaasa jookseb. Küüdi oli neid juba rohkem kui üks. Terwe jalk, järjesti suurenew.

Tõstehoone ees waatas ta ümber. Walgeis, sinistes, kollastes ja punastes fitlites mehed, mehed räbalais ja turbanites, meeletute hirmufilmadega, kiristawate hammastega, wahukawate huultega.

„Wesi,“ uluti kõikjal. „Wesi! Wesi!“

Üks lühikeste kaswuga kamboh-naine wistus ta ette filmili ja piiklus: „Bara jahib, julge jahib! Anna meie meie mehed tagasi!“

Ulung läbistas rahwajalga.

„Anna meie pojad tagasi! Mehed kaewandikus!“ ägasid naised. „Salasta, jahib! Salasta! Anna meie pojad tagasi!“

Nuruwile huikas; kell helises.

„Anna meie pojad tagasi, juur sahib! Beda toitnud oleme endi rinnapiimaga! Sahibid olgu neetud! Neetud! Üheksa korda neetud! Need, kes jõowad meie poegi nagu marju! Neetud, neetud!“

Ulung ja oigamine wastas: „Needmine! Säwitagu teid jumalad!“

Diek Kolby oli juba mõnesti kitsikuses olnud; oli elanud paar aastat Ameerika indiaanlaste naabruses ja oli punanahkadega „peitu mänginud“. Ta oli tulistanud Rocky Mountain's ümiejajaid karusid ja pampa-tigreid, ta oli üfawal Si-majajas shaitani poegadega, nepaleeslastega, wahetanud mürgitatud nooli tublide kuulidega, ta oli — aga siin oli tema ladinatarfus lõpul.

Seal tõukas ennast keegi läbi uluwa rahwamurru. Nagu must kriips. Lofin tahmaseid mehi, eesotjas wäike, laiade õlgadega mees. Nad tulid tõstehoonest hanemarfis: üksteise järgi.

„Tere, fir,“ ütles ta, kui oli jõudnud Kolby kohta.

„Sumalale tänu, mr. Knickerbocker!“

See oli mr. Knickerbocker, ülem-insjener. Ühe käelligutusega pühkis ta wana daami, kes ifka weel Diek Kolby fäärtest finni hoides, minema. Siis andis ta ühele põlewfilmisele, ah-wifarnasele karmehеле Drisfajt pehme hoobi oma ülfjuure, musta ninetisjõrmega ja toimetas ta sel wiifil peaaegu üle mr. Kolby ees põlwitamate jõekandjannade peade. Lõppeks oli küllalt ühest liigutusest ta natuke rasfel pahemal filmalaol, et wabastada platfi.

Mr. Knickerbocker jeletas Diek Kolby'le kümne sõnaga, et ülewal orupais murdunud ja terwet tehajt ja faewandikku uputus-hädaoht ähwardab, kui ei muretseta abi. „Waatame jär-gi,“ arwas ta otustawalt. „Marjs!“

Raksteifkümnenend rahmast hiiglast wistafid oma pootshaa-gid õlale ja läksid tammi juunas. Mr. Kolby liitus nendega. Rahwahulk järgnes neile tagaplaanil.

Teel teatas ülem-insjener, et shaftid, käigud ja koobasteed tühjentatud inimestest. Ükski kass ei mõiwat uppuda. See bande teadiwat seda ka. Wõimata ütelda, kuidas saabunud õn-netus. Wihmasadu pole olnud ja paifu taga weefurwe loomulik. „Ma ei mõista, kuidas,“ lõpetas ta enda kõneluse.

Olles jõudnud üles, vaatajid nad tanami. Walgete äärtega kolmnurkne awaus läbibtas paisu. Nagu tširkliga möödetud. Terawnurk allapoole. Paremalt ja pahemalt pool nägi rohi jüfistunud wälja. Kollane wee-mass näis jarnaneawat õlile. See oli Gangad, mis jälle sai woolata oma endisesse fängi.

Mr. Knickerbocker ei lausunud sõna. Kuid hetkel seisis ta ilal awaukel ja sirutas pika süsimusta käsivarre wälja. Seft oli küllalt, et panna liikuma kaksikümmendneli teist käsivart.

Kaksteistkümmend pootshaafi hammustajid liiwakiwisse, mis näis olewat muutunud wõiks. Rusude ja mulla- ning kõntfahunnikute wahel käisid need inimesteks muutunud mutid ümber, kraapisid, loopisid, kangutasid. Nagu wõlutuna olid käepärast toppimisained: liiwa, mulla ja muda kotid, lubja- ja tsemenditiinnid ja sada teist asja, ja awaus julges üks-kaks-kolm; nii et direktor, kes enne oli natuke pidanud tualetti tegema, saabudes nägi juba tehtud tööd ja weel ainult wõis kuulda, kuidas mr. Knickerbocker oma inimestele ütles, et nad pidawat nüüd, kolme kuradi nimel, jälle tööle minema. Lõppenud olewat see nali.

Kui mr. Kolby jällegi jahedas kontoris, hiiglalehwifu all istus, armas direktor:

„Näete, sir, mul oli õigus! Meie — ma arwan terwe inglis-india jündifaat — istume wulkaanil.“

„Wulkaanil?“

„Ja, sir.“ Kollasenäoline direktor tasandas jällegi hääle.

„Midagi käärub, mida targad härrad Simlas ja Kalkuttas ette arvata ei wõi. Mõelge 1837 aasta peale, 1837 aasta peale! Seeford tuleb halvem. Wõite jelle peale märki wõtta.“

Mr. Kolby waatas mõtetes paisu, kollast meest.

„On maffahaige, see direktor,“ mõtles ta, „maffahaige!“ Waljusti aga: „Mis on sel kõigil siis tegemist Gangadi jõe paisuga?“

Direktor kehitas õlgu. „Wähe ja palju, mr. Kolby! Üks täib teisega käskäes. „Pange üks sibul teise juure, saate kimbu,“ ütlewad siinsed inimesed. Ja mr. Knickerbocker ütleb, pais polewat murdunud isenesest! Mr. Kolby, teie wõite mind uskuda.“

* *

*

„Üks lugu!“ karjus terwe rööwli-bande. „Üks lugu!“

„Silentium Kolby'le! — Mr. Kolby'l on sõna.“

Kiite oli ilma teinud natuke jahedamaks, ja see oli hea. Sest terve seltskond oli korralikult soojaks kätetud, ja klubi öönoom tegi nii lõbuja näo, kui ta üldse veel wõimeline oli tege-
gema.

„Ma kõnelen teile loo, poisid!“ naeris Dick Kolby ja lõi ru-
fikaga lauaplaadile, nii et klaasid helisesid nagu pühwikellass.
„Ehtja loo — yankee loo! Aga — holla! Sa mustaks lakeeritud
kurat, esiteks üks lonks! Et keelt poleerida! Üks pits Dschila-
mi wett!“

Ta wiskas koleda joogi, millest Nagalपुरi klubis mööndi,
et see pole mitte wiin, waid üheksakümmend üheksa protsenti
kontsjentreeritud wäwlihapet, — alla, ilma ripset pilgutamata.

Ja algas.

„On juba paar aastat tagasi, poisid! Tean aga kõike weel
nagu täna. Tähtsime seeford Arkanjas'is: Tobias Bumper ja
mina.

Kust see mees pärit oli, ma ei tea. Ta ei rääkinud jellest.
Ja mina polnud uudishimulik — pole hea olla uudishimulik.
Arwan — ta oli Uuest-Mexiko'jt wõi kustki sealt kandist.
Sest et ta alati wandus hispaania keeles.

„Oli julge käsi. Sel Tobiasel ikka. Tundis metsa sanuti kui
präärid. Tähtsime minna tooford kolonel Mustini asunduseni.
Kolonel Austin, keda hiljem waliti kongressi, ja kes warsti
New-Orlean'is juri palawikku.

Süüwa! Olime jöest eemaldunud, et otse jõuda läbi wäikese
oja läbi tüüpresfide-soo. Paat kuulus mr. Pompejus Jacksonile,
mustanahalisele; olime jelle üürinud Philipstown'is. Oli nii-
sugune kanuu, akuraat nagu neegritel.

Aga edasi tekstis.

Dja wenis pilaks. Võpuks olime mudas finni. Tont teab
kuidas me jälle lahti pääsesime.

Sgawene lugu!

Lõppeks kinnitajime endid kräunuwate kõhtudega ühe im-
berewajunud puu külge finni. Kuu waatas nagu uppunu weest
välja. Wees pladistas ja luffus keegi. Kes teab, milline elu-
kas end seal löbustas. Tüüpresfide all süsi-pigi-wares-must õõ,
millest kolas usaldustärataw alligaatorite ja härjakonnade aia-
tamine.“

Kolby tõstis klaasi: „Fred, üks lonks, mu pois!“ Siis
jatkas:

„Aga kus oli õõ, ma ütlen. Olime rõõmsjad, kui ta möö-
dus

Neeger prääkjus külma pärast nagu part jüdajuwel.

Edasi! — Rinnitame rihmad ja lihtsime jõge mööda alla.
Seal teeb Toby pika kaela, wahib ja karjub: „Poisid,“ karjub
„Maa!“

Oli wäike saar, pekaani puude, magnooliate ja ubapiudega.
Rohi ulatus wööni. Ettewaatlikult. Soidudes wõimalikudest
fattjalgadeest.

Sunneks leidmise wett. Oli kuradi-janu. Kes siis tahtis juua
jeda läilal oja-wett.

Ottisime mingijugust toidupoolist. Mulle tuli meelde, et ka-
nuu põhjas on fott nisujahu.

„Poisid,“ ütlesin, „wisake üks küpjetusahi walmis. Saame
leiba!“ Siis wõtan Toby nahkjaki ja hakkn segama korralku
tainast.

Teewad warsti küpjetus-augu walmis. Woorderdame ilusti
kiwidega. Üks ford pekaanilehti ja tainas peale. Siis jälle ford
pekaanilehti ja peale pakš mätas.

Kui küpjetus-ahi walmis, karjub neeger korraga: „Madu!“
ja Toby ka: „Dick, madu!“

Roh, tuleb ka niisugune elukas, latjutaja-madu, latjudes.
Mõlemad pistawad jooksu! Mina wõtan püüsi! Kui jälle olen
tagasi, on elukas kadunud. Pole olemasfi.

Meie ei otfinud kaua. „Küll wist läks wette,“ arwab Toby,
„wõi auku.“ Njume jällegi leiwaahju juurde. Saon hagu peale
ja süütame põlema.

Kuna Toby ja neeger tuld korras hoiawad, waatan mina
jaarel mõnda praeguutäit. Polnud isegi närust weefiga.
Paar kilpkonna piistid pead weest ja wilistastid minu pigi üle.

Kui tagasi tulen, on mr. Pompejus Jackson näost roheline
näljaga. Sakub Toby nahkjaki. Toby kurdab, et märjad puud
ei põlewat.

„Ma arwan,“ ütlen, „tooffime õige leiwa ahjust wälja.“

Süwa, minuti pärast on auk awatud.

„Mista“, karjub must. „Mista Kolby! Leib olema walmis!“
Ja haarab mustade küüntega leiwa kiwidelt.

Aga, mis niüüd juhtus, oleksite pidanud pealt nägema.
Sajen ennast elawalt nülgida, kui mitte iga wiimane kui sõna
pole tõsi.

Nii siis: Pompejusel leib käppade wahel — ilusti pruun kõi ja. Murab isuäratawalt. Seal äkki pööratab filmi kui hul-
lumeelne.

„Mista!“ karjub. „Mista Kolby! Leib siputab.“

Waatame ja waatame — ja — Jupiteri nimel, poisid! —
Mehel on õigus. Leib siputab.

Tõuseb ja wajub, ja wäänab ja kõwerdab. Wiimaks hüppab
neegri käest maha ja ketsib nüüd narrakalt ümber.

„Leib olema nõiutud!“ ulub Pompey. Tahab praegu wette
hüpata.

„Leib olema nõiutud!“ ulub Pompey, haarab jelle nälginud
hundi ifuga, põlwitab elustunud pätsi ees, kisub noa wöö wa-
helt ja — plaks — lööb poole ruutjalga sealt küljest ära.

„Go!“ häälitseb ta ja liiktab hüigla suutäie oma haikala
hammaste taha. „Go!“ karjub ta jälle, koputab kõhu peale
ja muheleb. Siis sülitab terve portsjoni kondikese wälja, just
nii, nagu oleks söönud angerjast.

Jälle raiub leiwa küljest ja wiskab meile midagi jalgade
ette. See hüppab ja matsutab, sifistab, ja kui meie nägime —
wõtaks tont — see on latjutaja mao pea.“

Dick Kolby teeb peatuje. Siis jatkab:

„Mis pean ma edasi jutustama?“

Ugi oli pörgulikult lihtne. Elukas oli taandunud meie lei-
waahju ja teinud enda leiwataignas koduseks.

Seadsime siis endi paadikese korda ja pistime jällegi oja
mööda edasi. Laikime pooltoore leiwa hästi maitsta, ja mr.
Pompejus Jackson krõbistas sinna juurde weel pleekinud lat-
jutajat madu.

„Mista“, ütles ta. „Mista Kolby. Madu maitseb very fine.“

Sette olid peatkuulajad hiirwaiksed. Siis aga puhkes lahti
müriwew naer. Critti wäike blond lord Tarleton ei saa ennast
fugugi tagasi hoida, ja ta imetus mr. Kolby kohta kasmab
piiramatuks. Dõpukš teeb ta ettepaneku laulda wahelduseks
ilusat laulu „Dest Malone.“

Tommy Dodd istub klaweri taha ja pärašt müriwemat, kuigi
natuke wenimat eelmängu algab koorilaul.

Parajasti, kui koju hakati minema, heitis keegi küsimuse
mrs. Sullivani kohta. Muudugi ertekäändeks, et weel istuda
pisut kauem.

„Sa, mrs. Sullivan!“

ühelja kümnendikku meestest olid armunud mrs. Sullivanisse. Kuid ei teadnud temast lähemat. Oli nagu „neitsi wõõr-
fikt“, kes siia sisse sadanud.

Ta oli leff. See oli kõik, mis teati. Nähtavasti rikas.

Ta oli ilus. Ta kehaliikmete ühtlus, liigutuste meeldivus, ta imeõrn näowärv ja ta joonte igatsew wõlumus, — see kõik tegi mehi ta orjadeks. Kuidas ta naeris! Ei — see polnud naer. See oli kuldpõrnika — tuwi õrn, meloodiline kurin. Kuidas ta riietus! Magus lõhnaõli, mis ta pitskleidist, ta imeliseft juuf-
seft wälja woolas, tegi meeled tormijeks ja jällegi tajajeks!

Siis filmad! — Need filmad kitzaste teradega, wahest rohe-
liised kui kassil, siis jälle lill-sinised, nagu Himalaya järwede
jügamus.

„Ta on raffineeritult kofett!“ ütles Fred Pinecoffin.

„Kofett?“ wastas Shakels. „Kofett? — Ei mõtlegi olla
jeda. Snimese laps! See waimustaw olend kofett?“

„Kirglikkus, meelteiha — aga hoolikalt ohjas hoiitud!“ en-
nustas keegi teine.

„Zumal hoidku! — Selge, puudutamata hing, selge nagu
Vindhya kristall.“

„Külm kui Tonglu jää.“

„Ja ilus, ilus — ah!“

„Kui ta sammub üle hana, peab surunud mees soojenema.
Ta jüda soojenema! Sga samm on muusika, on —“

„Teie jampsite, mylord!“

„Sonin?“

„Jätke juba!“ jegas üks teine wahele. „Wean kihla, mrs.
Sullivanil on seljataga tükkite traagilist minewikku. Kas teie
pole waadanud talle filmadesse?“

„Oh — need filmad!“ õhati.

„Wäga liig palju!“ naeris Fred Emerjon. „Eks ole tõsi,
lord Tarleton?“

Lord tegi grimasfi.

„Ei, ei! — nali naljaks! Waadake teda ometi: neid filmi —
neid wäsinud filmi! Mii ei waata unistaw plikafene ilma, ta
mitte mõni juhtumuste otsija lady, kes soowib jumetutwust.
Müisugustest filmadest mitte! Ma ütlen: ta on wäsinud — wä-
sinud, kuna ta on maitzenud kõike!“

„Ah, weel mis? Wäsinud?“

„Pühit — hing pärast pihtimist.“

„Ma ütlen —“

„Nii lastu läffid arvamised. Diek Kolby aga löi hiiglarusi-
taga wastu lauda, nii et klaasid hüppasid, ja mandus, ta ole-
wat kõige ilusam naine terwes wiies maailmajaos. „Lastagu
mind maha nagu orawat, kui see pole tösi,“ löpetas ta.

Selle wastu ei waielnud keegi. Tal oli õigus, ja Diek Kol-
byga oli halb kirsi jäiä. Minult Tommy Dodd urises weel ja
kiisis:

„Kust ta siis tuleb? Kas siis keegi inimene ei tea?“

„Kust ta tuleb? — Kalkuttast.“

„Kalkuttast?“

„Ja, Kalkuttast. Seda ütles mulle „Metropoli“ jooksupois,
kes ta kohwrid löi.“

„Üffinda?“

Lord Tarleton teadis jällegi. „Ei, mitte üffinda — mister
— mister —“

„Badger —“ täiendas Fred Emerson.

„Badger — õige jah! — Badger!“

„Kes see on, Freddy?“

„Ma ei tea. Bagdereid on palju.“

„Kuid kuidas ta wälja näeb?“

„Kuidas ta wälja näeb? No, mingisugune tahab-olla-
härä: kammitud, willast kuub laia bordega, kohmetu kaelajide,
krae ja manshetid a la üle-wee-agent, kummisaapad jne. Seal
teil on terve see laadung! Muidu weel: tedretähed, kannis
imestamismäärseft kongus nina, nirgi-lõug, põsthab, splendid
garneritud tooresmunaga. Erilised tunnused: must näpitsprill
ja jülitab hambaoerke tuppä. Rogumulje: natuke kortsunud
gentleman.“

„Arwatawasti. Tuli temaga kaasas. Peaturjid „Metropo-
lis“. Mr. Badger üüris bungalow ja inimesed mrs. Sulliva-
nile, muretjes kõige eest: pangas ja nii edasi ja reisis lõppeks
ära.“

„Alubisje ta ei tulnud?“

„Ei, niipalju kui mina tean, mitte!“

„Sgatahes peab olema rikas,“ arwas Phil Everett, paks
noorem-leitnant, kel oli kalduwusi rahandusele. „Auto: olge
lahke! Sa hobuse juures ei tinginud mitte sekunditki. On aga
ta riigi hobune.“

Särрад naersid. Phil Everett tegi näo nagu iihetjakuune
laps, kes praegu pudeli on saanud ja jatkas:

„Kas nägite käewõru, mida ta kandis jaarel? Ja sõrmust? Usun, jeda kutsutakse markiiji-sõrmuseks!“

„Suurepärane! — efektne!“

„Wälk ja pikne! Niivid! Maharadjscha teeb alles juured silmad!“

„Ehtsad?“

„Küfite weel?“

„Püha Bramaputra nimel, Tommy! Mis jul on selle naise wastu?“

„Ma arwan, piknik jaoks oli ta riietatud liig elegantselt.“

„Armas Sumal, ta tuleb ju Raskuttast!“

„Olgu peale!“ Ta mõtles hetke järele. „Ja — ütelge ford — kas ei tulnud mrs. Sullivan mitte imelik ette, kui ma kõnelesid lugu? Arwan lugu lady Macphersonist?“

„Lady Macphersonist?“

„Ja!“

„Armas taewas! Ta tundis hirmu!“

„Ei see näe kartlik wälja.“

„Arwan,“ ütles Dick Kolby, „arwan: Tommy on õigus. Waatasin mrs. Sullivanile otja: oli walge kui lubi, kui Tommy jutustas. Walge kui lubi seinas. Rumal lugu on see.“

„Aga mis pagan on mrs. Sullivanil tegemist selle looga?“

„Ei tea! — Aga — on ja jääb selleks, üks rumal lugu, daamid ja härrad. Ütlen teile kohe, mispärast — ainult sellepärast, et see kohutab nii armastuswäärset olewust nagu mrs. Sullivan. Teid on siin terve kari tublised poisje. Peaksite midagi tegema, et see lugu kaoks. Peaksite selleks midagi tegema, härrad. Ajage tont koopast wälja! Peaksite — —“

„Peaksite, peaksite,“ lallutas Phil Everett, kes juba hakkas wahetama päikest, tuud ja tähti. „Peaksite — Mis meie siis peaksite, Dick, mu kullake?“

„Peaksite rondi koopast wälja kupatama!“ jatkas Kolby tõsiselt. „Bean kihla, härrad, et mina ta koopast wälja kihutan — mina — üsna ükfinda! Mina, Richard Kolby!“

„Brawol Hurraal!“

„Kolm hurraad mr. Richard Kolbyle!“

Maer, hiiüded, kiiduawaldus. Kui mr. Kolby koju tuli, heitis ta woodisje selles teadmises, et mõtnud enda peale uue kohustuse.

See kohustus oli — wabastada lady Macphersoni waimu.

*

Diek Kolby tahtis lunastada lady Macphersoni, ja mis Diek Kolby tahtis, jelle wiis ta ameeriklastele omase energiaga läbi.

Saabudes hommikul kindluse müürile, nägi ta tinahalli taewast. Kui ta mööda libises Verbene willast, mis peidetud Diahilami kalda lõhnawas üfjilduses; hakkas jälle wihma sadama. Kena tüul puhus üle wee ja täitis purjed purunemiseni.

Jõel oli firew liikumine: kalurite paadid, joola-lootfikud, jõelaewad. Burretelt kõlas paljaste, pruunikehaliste jõudjate laul, ühetoonilised, imelikud, faredad toonid.

Wihmane ilm on Indias kallis lõbu. Diek Kolby hingas wärsket õhku mõlema kopsutiwaga. Ta purjetas maandumisplatfist, kus wäljajõit peetud, mööda edasi müüriini, mida Tommy Dodd mrs. Sullivan'ile näidanud.

Seal oli hea koht maandumiseks. Kolby tundis seda juba pardijahist saadif. Mingisugune wäike sadam, mida oli faju-tanud wiist omal ajal Kola Mahal'i radsha.

Punasepealine kõrkjas ja pilliroog warjasid fisekägü, ja „Mary Chushman“ libises kaldale lähemale.

Kolby jättis paadi oma teenri Swartboy hooleks, wöttis püssi ja astus muistsele sadamafillale.

Wihm lakkas sadamast. Päike ja tüul waheldamisi püüdsid katki rebida pilwefakatet ja fünntafid imelise warju- ja wal-gufemängu.

Ülal müüiril peatus Kolby ja kaalus järgi. Ta mäletas kõike.

Kõikjal Mahal'is oli nähtud lady Macpherson'i.

Enamasti aga idapoolses hoomis. See hoom liitus otsekohe dshungliga. Sinna juhtis ta oma uurimisteefonna.

Tonte ta ei uskunud. Pigemini oli kindel, et Mahal'is oli mõni inglanna, kes seal faduslikult elutjes. Kõik teated näitafid jelle peale. Ta wistas püssi õlale ja astus wäljajurnud linna fisse.

Rinn oli mattunud dshunglis. Ta ees oli tihnik mango- ja mahagoonipuundest, akaafjiaist, mimoofadest, kääbusdatlipuist, majafõrgeist bambustest, mille lehestikust päike paistis nagu wärisew laine.

Palee tühjad afnaaugud farnanesid magajaile filmile; marmorornamendid laotafid warju peeglifiledaile hoomide marmorwadraatidele. Tüul mängis purunenud purfkaewude ümber, ajas feereldes üles tolmü ja fuivanud lehti.

Surnuwaitfeis tänawais sammus Richard Kolby, käed
tastus, päiksekübar kuklas, piis õlal. Unine ükšildus oli teinud
temagi unistajaks.

Waietus muutus wäljakannatamatuks. Kolby elustas jeda
ihe „hollaa“-hüüuga.

„Gollaa“, kajas wastu punase katusega wiiefordne pagood.

„Gollaa“, „hollaa“, kordasid naistemaja aknaawaused ja
finatas wärawatorni wari. Groteskid kuplid andsid hüüu edasi
mööda pikka, tihjunud tänawat, kuni kuninga nõupidamise-
faalis tekkis põmin ja fosin, nagu oleks pealiskud ja bewan'id
istunud waieldes salajasel nõupidamisel.

Kolby oli läbi tuhninud Mahal'i ühest otsast teise ja mitte
midagi leidnud. Sdapoolses hoomis oli ta tundide wiisi luu-
ranud. Ta oli roninud pipalipuule, millest major Ward oli
näinud lady't. Ta oli roninud torni. Võhkenud trepp wiis-
sees kuni katuseni, millel sätendas wastne kuppel.

Dick Kolby heitis pilgu furnud linnale ja dshunglile, mis
lebas ta jalgade ees.

Siin, sel katusel, olid kunagi käinud kuninga naised: isusad,
saledad naised, wäikeste, igatsewate filmadega. Waadanud
jõge ja mooniwälju, ja eemalmustendawat dshunglit.

Tänapäew oli dshungel wasslutanud linna.

Pikkamisi sammus Kolby murenemaid astmeid mööda alla.
Oli palaw.

Dick oli wäsinud. Ta waatas umbusklikult lillelist pinda
ja heitis siis selili, pead toetades käsiwarrele. Wilistas mesi-
lind. Kolby nägi ainult lehestikku enda pea kohal, lindu
mitte.

Tajane wilin kõlas juigutawalt alla.

Ükši kargas ta üles. Kuulatas.

Ei, see polnud mesilind. Ka mitte tuul. Kolby mõistis
selgesti sõnu. See oli lihtne laul, ja pehme tiitarlapse hääl
laulis liigutawalt:

„Ükši liigun	Ribuwitšad
Läbi nõmme	Jalgu pištwad,
Mände kahinas.	Süüdan kannatus.
Õkas jalwab,	Tee ei lõpe,
Minu riided	Tee on kauge;
Kinni ohtas.	Wõidab wästinus.

Kui mu isa —“

Daul kattes. Kolby oli teadmuselt ristitanud käd. Kui ta üles waatas, nägi ta warju lilletatud platsil. Wari liikus. Ülal, tornis, kus Kolby äsja seisnud — toetus üks kaju wõrele, ja waatas alla.

Ern, kahwatu nägu: kahtlematult inglanna! Ta wahtis kujule hetke üllatatult otja; siis hüppas ta üles ja torni fiskefäifu.

Ülalt kõlas karjatus — paar sõna. Kui Kolby platwormile jõndis, oli see tühi.

Ta jooksis trepist alla, otjis igas küljes, pööras jälle tagasi.

Ta ei leidnud midagi.

Ruhu ta oli kadunud? Ta ei mõistnud. Nähtawasti oli see unekuju. Imeilus oli see unekuju, jüdanthiigutaw wiirastus. Kuid ta oli ju ärkweel. Ta oli kuulnud laulu, mis nii haaras ta südant. Kuidas see oli? Ja siis, kahwatu, kallis nägu! Kas ta jeda ka oli unes näinud? Ei — ta polnud näinud und. Tõendus oli ju ka siin.

Ernalt tõstis ta oma wõimja käega peene ketise jmilisledest, mis oli jäänud rippuma wõrele. Ta waatles jeda, nagu oleks see olnud kallimast metallist. See oli ligi kolm jalga pikk. Polnud ta kindlasti mitte siin wõrel olnud, kui Kolby oli efiteks olnud ülewal.

Ta lastis keti oma rinnatasku ja otjis uuesti. Tornis ei wõinud olla kedagi. Neli paljast graniitseina, mis liidetud mingisuguse krohwiseguga. Nende wahel pöördtrepp, mis wiis üles katusele.

Jäi ainult wõimalus, et warjukuju trepist alla libisenud ja kadunud, enne kui Kolby jõudnud sinna torni külge, kus oli üks.

Kiiti ja indiaanlase meeleterawusega muris ta ümbrust.

„Mitte midagi! Peab lennata wõima“, urises ta wiimaks.

„Jupiteri nimel! — peab oskama lennata wõi wõluda. Ma ei taha ka enam Dick Kolby olla, kui ma mitte jelle trikri jälle ei saa. Sjarilikud tondid ei tee lillesette.“

Ta wõttis taskust weel furd keti wälja, waatles jeda armastades igast küljest, siis libistas jelle uuesti oma ülikuue tasku sügawusse.

Kui „Mary Chushman“ möödus Punasest kraawist, nägi Kolby maanteel, mis sõjaväe kesklaagrist saarele viis, üht wantrit sõitmas. Ta tundis kohe ära pruuni hobuse, kelle Phil Everett mr. Badger'ile „kaela määrinud.“ Wantrit juhtis daam.

Nii siis mrs. Sullivan.

Plus naine vastas ta terwituse; siis oli ta möödunud.

Kolby'le paistis, nagu oleks daam tahtnud peatuda wõi tagasi pöörata, kuid oli mõimata peatada Phil Everett'i pruuni hobust.

*

Särgmisel päewal oli Dick Kolby'l kaewandikus tegemist. Salaurgitsused olid kaswanud awalikkudeks rahutusteks. Pais murti weel kord läbi ja parandati weel kord. Teffis korraga lõpmatu palju pühikuid, fakiire ja yoghisid, kes, näod määritud kuhaga ja lehmasõnnikuga, töölistele kõrwu sojistasid ja rusikaid juhatushoone poole tõstsid.

Direktor lastis tammi walwata päewal ja ööl. Minult mr. Knickerbocker ei kaotanud enesewalitsust. Smeline mees näis omawat wõime ennast teha kahe- ja kolmekordseks.

Ta ilmus igalpool õigel ajal, ja tema ilmunine rahustas kõige metsikumat tööliste jalka.

Ühel hommikul oli leitud Zanki Morton werisena masinate-ruumi akna alt, kuhu ta wisatud ühes aknaraamidega. Ta oli tahtnud nähtawasti lõhkuda masinaid. Zanki Mortoni eeskuju waigistas natuke tööliste ülespiitsutatud meeli.

Kolby'l polnud aega mõelda warju jälgimise peale Mahal'is. Ka saabus warsti suwepidu, mida ooberst Bullock ja ta abikaasa korraldasid iga aasta Nagalpur'is.

Kõik huwid pöördusid suwepidule.

Suwepidust teatame, et see jällegi õnnestus suurepäraselt. Nagu kuuldi, andis miß Golightly Tommy Dodd'ile jällegi korni, mille järgi Tommy Dodd järgmise päewa mõlgutas mõtteid, mis Tema Majesteedi wägede ülemleitnandile ei kõlbanud.

Mrs. Sullivan'ist sel pidul peab teatama, et ta oma fireli-wärwi asfamesejiidises bolero-jakifeses ja wäikeses pärklibaras nägi wälja armastuswäärne ja awaldas mõju Dick Kolby kergesti leegitsewale jüdamele.

Seda mõju tahtis ta lõplikult ära kasutada. Ja Frank Biggelby walgete husaaride polguist tõendas, et daam polnud hoidnud ohje ega kannuseid selles tormijooksus. Särrad naer-
sid. Daamid leidfid nalja maitsetu ja mulgäärse, kordasid seda
aga kahjurdõmsalt.

Klubiterrassil istus mrs. Sullivan, Mango ja saago-
puude küljes kõikusid elektripirnid. Miljonid diskarikad saat-
sid endast uimastawat lõhna. Lumeda taewa lääneseerw hingas
tafasi roosat.

Mrs. Sullivan liigutas marabusulgedest lehwikut ja pööras
lõpuks jällegi näo Dick Kolby poole.

Ülal alustas muusika Luxemburgi walsji.

Nad kuulatasid mõlemad.

Kui hääbusid wiimased toonid, ütles daam :

„Miks te waikite täna. Olete pahane?“

„Pahane“, ärkas mees oma mõtetelt. „Pahane? Ei mõt-
legi, mrs. Sullivan! Kuid — mäletate seda õhtut all ja-
rel?“ — ta näitas käega Dschhilami poole, mis roomas oru
müstades käärudes wärwita ussina.

Teine noogutas mõttetult. „Ja, Dschhilam.“

„Kas mäletate“, jatkas Kolby, „seda wäljasõitu jaarele?“

Ta noogutas jällegi.

„Mäletate lugu lady Macphersoniist?“

„Ja.“

„See! Lady Macpherjon pidi seal ümber jalutama. Eks?“

„Ütlen teile midagi, mrs. Sullivan. Midagi, mis ma pole
fiinamaani weel kellelegi hingelisele kõnelelud.“ Ta kummardus
alla ja sojistas:

„Nägin teda, lady Macpherjoni — oma enda lihaste fil-
madega. Oli wäljas Mahalis. Mitte ainult nägin, waid ka
kuulsin, laulu. Oli furb lauluke. Ja siis kadus. See waene
hing. Otsisin ja otsisin, kuid oli läinud. Polnud olemaski.

Kuid ütlen teile, mrs. Suwikan. Mina, Dick Kolby,
leian ta.“

Ta waikis hetke.

Kuuldi marabulehwiku närwilikku kahinat.

„Sest ma pean ta leidma — ma pean — ma pean! Oli
kallis, kallis nägu — kahwatu, furnukahwatu!

Ustuge mind, mrs. Sullivan, oli kallis nägu!“

Mrs. Sullivan tõusis üles ja lõi kõvasti oma lehwiku finni.

„Soowin teile õnne tondijahiks, sir.“

Ta häääl kõlas looritatult. Ta liigutas ainult wähe huuli.

„Aga tulge, sir! Peame minema. Maharadsha ootab.“

*

Kong puhkis lõpmatute riiswäljade wahel. Wahete-wahel fawionnid, küla õlgatused, templi tuppel. Walged juwilad, mõni wäike linn. Rosinawärwijes taewas tõusid Garo-mäe ilusad wormid.

Eastern Bengal Railway esimehes klassis istusid kaks härarat ja waatasid aknast välja. Wanem näis olemat kõrgem ohwitser. Jaamaametnikud kohtlesid teda suure aupakkumiseega.

Teine oli armatawasti ta adjutant.

Indias jõuab õö kähku. Suured ja wäikesed jaamad saabusid ja kadusid: Saidpur, Parbatipur, Silli ja teised.

Esimene reisiija alustas:

„Ta on juba teel. Astusin temaga ühendusse.“

Teine kuulas aupakkumist pealt.

„Teie kõrgus on mehe walikus kindel?“

„Tingimata. Ta on, nii öelda, ainuke, keda mõime tarwitada. Aga, palun — ei ühtki nime. Seitel on kõrwad; sün alles öieti.“

„Warem oli ta eradetektiiv.“

„Londonis.“

„Tean, mylord! Tunnen ta renommeed.“

„Meil polnud kerge saada seda meest. Mitte, et ta oleks nõudnud wõimatut taju. Goidku — aga ta nõudis nii suurt liikumismabadust, nii ebaharilikke wolitusi, millised meie ametnikkude koosseisu juures on absurdjed. Kuid — muidu teda ei saanud, ja hädas — noh, teie tunnete wanafõna. Walwedepartemang loeb teda S. 37 1. B, registri järgi.“

Teine noogutas.

Kõrge härra tõmbas peenise, kõhna käega läbi hallide juuste ja süwenes ajalehte.

*

Dick Kolby tegi neli jalga kõrge hüppe. Siis tegi ta wäike indiaanlaste tantsu ja luges telegrammi teist korda.

„Olen täna kell 8.30 Nagalpuris. Sparks.“

Ta pühkis higi otjaesijelt. — Kaheksakümne kraadi palavuse juures oli võimlemisharjutus pannud higistama. Siis surus ta elektrifelga nuppu.

„Swartboy“, käsutas ta malailast. „Külalised! Mr. Sparks tuleb. Kähku, mees. Lasen mrs. Finnyhyd paluda.“

Mrs. Finnyhyd oli majahoidjanna. Kes ei tunne Nagalpuris mrs. Finnyhyd. See nägi ainsa hetkega kõike, mis waja.

„Walge tuba“, ütles ta.

Mr. Kolby noogutas.

„Kaks taldrekit juurde õhtusöögiks.“

Mr. Kolby noogutas jälle. Majahoidjanna waatas tella. „Kuus kolmkümmend, sir. Peame tegema kähku.“

„Ja tella kaheksa ajal formwanter.“

*

„Nii siis, kallid poisid“, ütles Kolby. „Sul pole midagi teha. Tahad puhata. Rõõmustan wäga, et ja siinjuures mõtleksid minu peale. Tee nagu oleksid kodus. Näitaksin sulle, kus seisawad figarid, ja Swartboy on täiesti sinu teenistuses.“

Mr. Nathanael Sparks oli peagi Nagalpuris kodune. Ta oli wainne ja armastuswäärne. Ta mõistis kriketti ja tennist wähe, ja ta ei pidanud tähtsaks teada wahet polo-poni ja formwantri-hobuse wahel. Tal olid omapäraseid ajawited. Kolas pärismaalaste elamutes ringi ja tegi kultuur-uurimiskäike.

Mõnikord polnud teda päewade, isegi nädalate wiisi kodus, ja Kolby imestas end jurniks, kui juhuseks osutus, et ta öber tundi Anaradpuri paremini kui ta ise.

Anarpuris walitses maharadsha Athon Siwai Madho Singh. Teda loeti Briti walitsuse sõbraks, ja inglise jeltsonna koorekist oli tal tihti külalisesks.

Doberjt Bullock weetis heameelega päewi palees ja lõbusais jahijeltsfondades oma müriksiku sõbra juures. Et ta teda jamal ajal ka filmas pidas, ei muutnud asja.

Kolbyle jäi mõistatusesks, kuidas Sparks pääsis maharadsha paleesse. Kuid ta käis seal sisse ja wälja. Temal olid alati kõige täpsamad teated ja tema abiga oli mr. Kniderbocker paljastanud wandeseltsi, mis oli teinud enda ühesandeks korradada elukallalekippumisi.

Kolby ei murdnud pead oma sõbra üle. Teadis, et see warem olnud detektiiv, kuid uskus, et ta nüüd seisab statistikaameti teenistuses.

Ka köitis mrs. Sullivan teda ikka rohkem ja rohkem.

Uusi arenes korralikuks flirdiks, ja Dick Rosby, kes alati olnud õrnasoo austaja, sattus ikka enam ja enam ta ilusate filmade võlu alla.

Sparks ei võinud Sullivani kannatada. Sunnits pole tal aega abiellumiseks, mõtles ta. Muudu teeb rumaluse. Aga mis see mrs. Sullivan dieeti on?

Nathanael Sparks pilutas filmi. Tegi jeda alati, kui järele mõtles. Siis kirjutas kirja oma sõbrale, mr. Joel Thumikinsile, Ralkutta, Elliots road 26 ja viis kirja isiklikult postile.

Mõne päeva pärast saabus vastus jellele kirjale põhjus-
tas, et Sparks hakkas huvi tundma mrs. Sullivani isiku kohta. Seal sündis midagi, mis ta huvi köitis tugewamini.

*

Maharadsha kandis raskest walgeist siidist kuube, mille nõõ-
pideks pähklijuurused teemandid. Muud riituseosad olid me-
resiniisest siidist.

Ta oli sihwasas, kitsa merewaigu-kollaka näoga. Väikeste
käte sõrmed olid briljantides, millest igauks wääris kuningriigi.

Ta oli weel noor, kuid ta omas midagi eriliselt auwäärset.

Bara Bard, elewant, kelle hambad olid kaetud kullaga, kum-
mardas ta ees oma selja. Bara Bard nõrkus peaaegu brokaadi
ja jameti koorma all, kuninglik elewant aja hulgas, kes elasid
Umaradpura walgeis tallides.

Saabus õhtu. Muudus kuring tallist, kus tiigrid ootasid
endi õhtujööki. Väike oli weeremisel. Ülal naistemajas jäten-
dasid ruudud loodekullas. Maharadsha seisis aknal, kuni pi-
menes väljas täiesti. Siis astus ta tagasi ja lõi väikestele
höbedastele gongile.

„Kas jahibid on tagasi?“ küsis ta teenrilt.

„Peavad saabuma warsti, käskija! On juba näha nende
tõrwikuid Nila Dara juures.“

„Lee walguft.“

Elektrivalgus leegitjes toredais girandoolas. Kõik jäten-
das: mööbli eebenipuu, põranda portselaan, pakjud kuldliistud
hüinatapeedil, pakujukulised jumalakujud ammuli juudega ja
roheliste beryll-filmadega, kõik Ida-Aasia kunstiteosed, mida
üia kofku kuhjatud inim põlwele jookkul.

Ükki kuulatas maharadsha.

Zahi karaman.

Ges faks elewanti; siis jalk pärismaalasi-ajajaid, paljad, peale tulipunase puusapõlle. Rõitpidi tume hiiglakogu. Bruun feltkond hõiskas.

Maharadsha oli jammunud paar astet tulijaile vastu. Elewandid lastusid põlwili, ja nende võimsaist, ettesirutatud lottidest kõlas tuninga terwituseks: „Salaam — juh, juh, juh.“

Esimese elewandi istmelt ronis alla ooberst Bullock oma adjutandiga. Nad raputasid maharadshaga kätt. Siis waadeldi jahisaaki.

Maharadsha silistas tiigri irwitawat pead. Ta nägu oli liikumatu nagu kiwikujul.

Rahwahulk aga plaksutas meeletult käsi:

„Tiiger, tiiger on furnud! — Elagu wahwad wõõrad!“

*

Ooberst Bullock suitsetas oma wesipiipu enne magaminekut. Ta sirutas end mugawalt oma Bombay-toolil, nii et smokingi walge siid ragises. Siis kummardus ta oma adjutandi poole: „Tõesti, huwitaw maa: tiigrid, elewandid, hiiglamaod, puud nagu kirikutornid. Templid kõrged nagu mäed, ei — kõrged nagu taewas — — ja — inimesed nagu lapsed ja mürist unistaja — unimiits! Teatage feda rahuga Simlas.“

Ta oli oma hääle jumbutanud; siis jatkas ta waljusti: „Sead ööd, Seymour! — Homme on jälle päew.“

*

Wäljas seisis kuu taewaserwal. India täiskuu.

Palmide all öierasketo põõsaste wahel pargiteed ümber heledasti walgustatud muruplatside.

Tihnikus berberitipõõsaste ja bambuspilliroo wahel piilusid kalakawalad filmad. Need on mustad tiigid, millel kaswawad lootoskilled, milles pesitsewad krokodillid ja wesimaod. Üks kuju lahkus warjust.

Maharadsha.

Ta rändab pikkamisi mööda parki. Tuleb Daldali, hiiglobaskeini juurde, millel peegeldub kuu fetas.

Maharadsha läheb üle silla. All põhjas wilkatab wari — Mugger, juur krokodill, feda jenini toidetud Daldalis.

Saabub kõrgendikule.

Rhododendronid, magnooliad ja bengaali roosid warjavad pinki.

Maharadsha istub pingile. Talle tundub, nagu poleks ta ükshinda. Ta tõuseb. Seal praegub oks teel. Berge samm.

Üks hindu seisab ta ees, ja kummardab sügavasti oma „salaam.“

„Oled tagasi juba?“ küsib maharadsha hetke vaikuse järgi.

„Rägin püha jõge ja lumiseid mägesid. Rägin suurt linna, mis valitseb merd. Rägin kõiki teesid Hinde maal. Mu tee oli pikk ja ma väsisin.“

„Tule!“ ütles maharadsha. Ta ei võinud wabaneda tundmusest, nagu kuulataks neid keegi.

Nad sammusid pikkamisi nõlvakult alla. Teine jostistas:

„Kuuskümmend püssi on jõel — ülewalpool kanalit. Ditta on teatatud — wiistuhat on praegu teel.“

„Sa püssirohi?“

„Saaditakse praegu. Bajonetid ja mõõgad.“

Maharadsha noogutas. „Sa rahwas?“ küsis ta.

„Sõõwad ja jookwad, abielluwad ja paluwad jumalaid.“

Maharadsha kortsutas kulmu.

„Kuid pühad mehed jostistawad neile kõrwu.“

„Sa kuningad?“

„Need käiwad koos ja kõnelewad üksteisega.“

„Sa mis lajewad nad mulle ütelda?“

„Nad saawad ööl, kui kuu täis saab, ootama Anaradpuri maharadshat Kola Mahalis.“

„Suure püha ööl.“

„Sa ütled jeda — juure püha ööl?“

Waewalt olid nad kadunud, seal jündis midagi kummalist. Maharadshal oli olnud õigus. Oli keegi kolmas seal. Pingi tagant, millel maharadsha praegu istunud, tõusis wari. See oli hoghi kollastes närudes, jäähallid karwatutid kollasel näol, peos fakiirikapp. Järgmisel hetkel kadus ta põõsastikus.

Maharadsha oli jõudnud Daldali mee juurde.

*

Järgmisel hommikul juhtus õnnetus.

Suba wara saabus ooberst Bullock Arthur Seymouri ja jalga küttidega ja elewandiaajatega Kollase Seina juurde. Seal elutses wana isaelewant, — kes kahju tegi maissi- ja ba-

naanimäljadele ning juhkrupilliroo istandustele. Lõhkus nagu paharett. Polnud keegi ta eest julge. Wiiekümne miili kaugusel ümberkaudu põgenesid kõik, kui ilmus rogue — nii kutsuti metsikut elewanti.

Just Kollase seina juures juhtus õnnetus.

Terwe juur Tschakau-Bard'i dshungel lebas seal nagu ainuke hiiglawaaagen mustataspõletatud sawist.

Elewant oli ennaft wahwalt ülal pidanud. Oli surmanud kaks radshpuh — teenrit ning tormanud lõhkudes läbi tihniku, sattudes just jahiseltskonna keskele.

Tosin pauke kõlas.

Banamees oli huiganud pilkawalt ja kadunud hetkel. Ragin tihnikus sarnanes kuulipritsi, raginale, näitas, millises sihis oli läinud elewant.

Kuid ooberst Bullock lamas filmili.

Kui teda üles tõsteti, oli ta surnud.

Rogue polnud teda puudutanud. See oli mööda pühkinud temast kümne sammuga kauguselt.

Gil — üks kuul oli ta elu lõpetanud.

Püssikuul.

Ta ise ei näinud seda märganudki olewat. Seft ta päewitanud näol piisib weel metsiku jahikire ilme.

Maharadsha oli meeletu. Ta wandus, et kurjategija elewalt tükkideks saab raiutud. Kuid keegi ei tahtnud olla tegija.

Kui dr. Morton hiljem awas haawa, ilmes, et kuul läbistanud kopsu, riivanud südant ja lamestunud wastu rinnakonti.

Pauk oli tulistatud waewalt kümne sammuga kauguselt. Wõib olla, oli Bullock erutuses ise jooksnud wastu mõne kiiti kuulile.

Kuul oli lastud harilikult eestlaetawast relwast, mida kannawad kiitid-pärismaalased.

Leitnant Seymour ei wõinud teada õnnetusest, kuna ta oli asetatud teisele poole Kollast Seina ja alles siis kuulis oobersti jurmast, kui see juba oli sündinud.

*

Õnnetuse päewa õhtul istusid wiis meest Nagalpuri ühe eeslinna oopiumiurkas. Oli kaunis räpane kõrts. Polnud mingisugust mugawust.

Kuid külalised olid rahul.

Seft peaafti oli, et „Daulwas Tornis“ — nii kutsuti kõrtfti — teeniti hästi.

Har Singh — wana, üheftilmaga Har Singh, keda tundis iga laps eeslinnas. Har Singh oleks ennem oma kuiwa, finife keele kurgus juba ära hammustanud, kui et „jumala-õnnistu-jele“ (oopiumile) ainult ühe anna wõrra (anna — umbes fümnepeenniline india wajtraha) oleks mulda seffa raputanud.

Wähemasti tõendas seda Har Singh ise, ja teda pidi uskuma. Seft ta wandus Rama, Rakshmi, Ganeshi ja Kartik-keha ja teiste paganauisu jumalate nimel; ja needis ennast ja oma juguwõja tulewas ja möödunud põlwes, kui ta peaks rääkuna ebatõtt.

Wiis meest ei tellinud oopiumi. Nad koomutafid fikitades pingil, närides hambusroogu wõi mäletsefid riisilõlgi, mida Har Singh iga hommiku wärskelt pingile raputas.

Peale nende oli „Daulwas Tornis“ weel üks külaline. See lebas nurgas ja norskas.

Meheed waatafid umbusflikult magajat. Wiimaks küftis üks, kes see olewat.

Wana Singh istus oma platsil, mis mitte suurem ega elegantsem polnud kui sealatter, ja weeretas oopiumipille suure osawusega.

Esiteks tegi ta wiimase pilli walmis.

Siis pühkis ta mõlemad peopesad ja sõrmed ühe willase lapi küilge — seft Har Singh oli kokuhoiidlik mees ja ei laftnud terakeftki jumalaandi raisku minna. Iga nädal, kui lapp oli muutunud fhokolaad-pruuniks, keetis ta selle hoolikalt jälle wälja. —

Wiimaks astus ta magaja juurde, küftas mantli kõrwale, millega nagu oli laetud, waatas seda ja ütles:

„Mis ja tahad öieti, Bagwan Charan? Miks ei tohi astuda keegi wõõras „Daulwasse Torni.“

Ta kattis magaja jälle kinni. „Kas pean ma oma wõõrastelt küftima, kuidas nende nimed ja kust nad tulewad ning kuhu nad lähewad?

Kas pean küftima neilt pabereid, nagu firjutaja, kes istub raeftoja wärawas?“

„Kas tunned ja seda meest?“ küftis Bagwan Charan tagasi.

Ta wiskas wanale ühe erilise pilgu.

See muutus tähelepanelikuks.

„Kust pean mina teda tundma?“ vastas ta. „Ta tuleb Madrasist. Ta on bandiit, nagu ta ise ütleb. Ta magab. Ta magab kõvasti nagu loopaorav. Kuulake!“

Wõõras liigutas ning pomises segaseid sõnu nagu joobnu.

„Ta magab. Zuba kolm päeva tuleb ta samal ajal „Laulwasse Torni.“ Ta on wainne mees, kes maksab jularahas, kes ei ehitata kedagi. Näkka kartus.“

Bagwan Charan noogutas. Siis pööras ta end kaaslaste poole. Esiotja rääkis ta surutud häälel. Siis kiskus kõne teda endaga kaasa.

„Täna langes esimene kuul. Püha jõda on alanud. Werd peab neelama Gindi maapind. Ta peab ujutatud saama pakust werest — ja joobuna. Alles, kui wiimne till wiimase jahibi walelikust südamest on neelatud, täitub Gindi maa janu.“

Kõneleja peatus heheks. Ta teha wärises ja pöörles erutusest.

Kuulajad wahtisid teda nagu pahawaimu. Nende filmad leegitsesid hämaras nagu huntidel.

Bagwan Charan jatkas. Ta oli rahustunud. Pingutus ta näolt oli lahkunud.

„Siis kuulub püha Gindustani maa jälle oma õigetele lastele. Teie ei maksa maksusid. Teie külwate ja lõikate endile, mitte enam jahibidele.“

Teie naerate jälle. Palmetate ja mõtate naifi ilma walge mehe lubata. Jõuab kuldne aeg.“

Kõneleja tõstis häält.

„Piiripealsed mehed, kuni alla Myjorini — Suglist kuni suure kõrbeni. Ulatage käed. Teie saate tugewaks, kui metsikud elewandid, kui ninasarwikud taltjutamatus wihas!“

Ta kummardus pealkuulajate poole.

„Kuulge, märk, ühendaw sõna! Mõtelge: see on teie ema hääl, teie emade ema, suure ema Gindi hääl.“

Mehed pidasid hinge kinni. Ülegi nurgas lewaw mees näis peatawat hingetõmbed. Wäike, tume, aurune tuba oli hiirewainne.

„Kuulge!“ jostistas Bagwan Charan jälle. „Kuulge, Gindi mehed! Märk on: „Madar bulati, ema kutjub! Sellest peate üksteist tundma: sõpra ja waenlast. Uga häda — üheksa tõrda häda äraandjale! Pajsed ja pidalitõbi, kakk ja muhud peawad ta luid jõoma — werine Raali, punane Durga —“

Teda katkestati. Gar Singh astus kiiresti sisse ja jostistas kõnelejale midagi kõrwa sisse, mis sundis teda waikima.

„Olge targad, mu wennad!“ jostistas ta, „Nad tulewad —“ Teised astusid ettevaatlikult ühest wälja.

Mõne minuti pärast lamas ainult jooonu weel nurgas ja norstas.

Seal kõlasid sammud.

Üks kisti lahti. Pärismaalastest politseinikud tungisid sisse, nende järgi Gar Singh, kes kõikide jumalate nimel wandus, et peale selle Madraši mehe pole astunud täna üksti hing „Daul-wasse torni.“

Politseinikud sükkasid ta kõrwale ja otisid terve kõrtsi läbi.

Kui nad tulid magaja juurde, kiskusid nad ta jalule.

„Kes see on, see koer?“

Kuid juht, sikh, naeris: „Jätke teda, Malake! Sajajalgjast ei saa kunagi kobra madu. Edasi! Oleme walejälgedel.“

Madraši mees tuitus, hõõrus filmi, firutas ja sammus haigutades üfsele.

Gar Singh soowis talle taewa õnnistust mõlemale õlale. Seft ettevaatlik mees oli juba ise tühjendanud ta tasku.

Kui wõõras waevaliselt jõudnud läbi pärismaalaste kwarraali turuplatfile, seijatas ta ja waatas ümber. Siis läks ta edasi.

Gar Singh oleks imestanud, nähes kui kiiresti ta külaline Madrašist kõndida wõis.

„Kas usute tonte, Nat?“ küsis Dick Kolby ühel ilusal õhtul oma sõbra käest. See oli just suure pidupäewa õhtul.

„Oleneb sellest, milline on tont“, arwas mr. Spraks ettevaatlikult. „Aga mispärast?“

„Miks? — Ma ei tea ifegi, kas pean uskuma wiimati.“

Siis jutustas ta sõbrale oma seiklusest Mahalis.

Sparks kuulatas tähelepannes, Asi näis teda huwitawat, niipea kui ta kuulis Kola Mahali. Muidu ei pidanud ta Kolby armulugudest paljut.

„Olen jällegi käinud seal — kaks korda“, teatas see. Ei nainud midagi. Minult üks wana, kole hinduwanamoor kolas seal ringi. Nägin palju waewa. Aga see nõid ei mõistnud mind, kõige parema tahtmise juures ei mõistnud. — Ja täna õöfel weel lähen Mahali.“

Sparks kaalus järele. Siis vastas ta: „Kas ja ei saaks kuidagi jeda täna õhtult edasi liikata?“

„Ei lähe, Nat! — Aga mispärast?“

„Mina tahaksin siin heameelega jaata.“

„Kas sa tulla? Täna! — Aga milleks?“

„Sa. Tuleksin heameelega kaasa. Neli filma näevad paremini kui faks.“

„Üksna õige, wanapoiss! Üks teine ford — aga — aga — see ei lähe. Pean wälja minema. Pärast terve nädal olen tegemuses. Homme direktori juures, ülehomme Manaurinis. Siis tuleb maharadsha järgi, siis Klubi — siis Sullivan ja nii edasi.“

Mr. Sparks tegi tõsisema näo, kui tal juba oli. „See mulle headmeelt, Did!“ ütles ta. „Käa täna õhtul siia. Minu pärast, Did!“

Did Kolby waatas imestanult oma sõbrale otja.

„Konoh“, patjutas ta Sparksidele õlale. „Mis sul on, wana maja! Kas usud, et mind Mahalis keegi ära jõõb?“

„Kumalus“, vastas Sparks tufajelt. „Kagu lasjaks Did Kolby ennaft jüüa! Kumalus! Mine jumala nimel!“

Did Kolby poleks rahustunud nii kergesti. Seft ta ei mõistnud oma sõpra. Kuid jamal heffel möõdus üks wanter.

„Ah, mrs. Sullivan!“

Ta juhtis ise hobust, ja peatus elegantse tõmbega bungalow ees. Phyl Everetti pruun hobune oli saanud taltjaks.

„Tere, mrs. Sullivan!“ Mr. Kolby hüppas weranda-ajtmest alla ja astus aeda. „Tere! — Waadake aga pruuni! Mii wagane kui metodiisti jublustaja — see wana pikkkoiw! Kästi sõidate, mrs. Sullivan! Jupiteri nimel! Soowin õnnel! Soowin tõesti õnnel!“

Ta patjutas pruuni laela.

„Sa kuhu läheb reis?“

„Kuju, mr. Kolby.“

„Teid pole enam nähagi. Wäga harwa!“

„Sõitfin jalutama. Hobune tahab liikumist.“

„Olite jälle saarel. See on nii üksik paik. Mis teid sinna tõmbab?“ — — — Mrs. Sullivan plakkutas piitsfaga nõel-kärbsfid. „Kes teab?“ arwas ta. Üffi naeris ta heledasti:

„Wõib olla seejama, mis teidki, mr. Kolby! Kuid — kas olete käinud weel Mahalis?“

Kolby noogutas.

„Sa olete näinud ladyt?“

„Näinud? ei! Aga —“ Ta vaatatas kutsjari poole.

„Beate mulle kõnelema. — Kohe!“ Ta viskas ohjad kutsjari kätte, ulatas Kolbyle käe ja hüppas wanfrilt maha.

„Poju“, käsutas ta. „Mina tulen järele.“

Banker sõitis edasi. Nad sammusid järele, mrs. Sullivani kodu poole.

„Nii siis“, algas ta, „teie nägite teda jälle.“

„Nägin? — Ei, mrs. Sullivan! Ei näinud. Aga ma saan teda näha.“

„Saate näha.“

„Ja, saan näha. Ta on mulle ise lubanud.“

„Lubanud? Sirl! Teie naljatate. Alles ütlesite, et teie pole järele näinud ladyt. Kuidas võis ta teile siis midagi lubada?“

Kolby naeris saladuslikult. „Ma pole teda näinud, mrs. Sullivan! Ma mitte kõnelema — aga — aga —“ Ta haaras rinnatašku ja tõi oma taskuraamatu välja.

„Vaadake! Teile tohin seda näidata.“

Ta võttis taskuraamatust tüki paberit. „Selle leidsin Minaris. Siniõlledest kети otjas rippumas. Vaadake, nii—“

Mrs. Sullivan oli paberitüki haaranud enda kätte. Ta filmad tumenesid, kui ta luges. See oli üks wana katkine kirjajämbrik. Seespool seisis mingisugune pliiatsifiri.

Mrs. Sullivan ei liigutanud ennast. Mr. Kolbyle näis, nagu võtaks lugemine liig kaua aega.

„Noh!“ küsis ta kannatamatult.

Ta pööras ennast tema poole. Paber krabises ta käes.

„Halb nali, mr. Kolby!“ ütles ta ja naeris. Selle juures märkas teine, et mrs. Sullivani ülemine huul oli natuke liig lühike. Ta viskas paberi maha. Kuid Kolby tõstis ta koha jälle üles.

„Halb nali, mrs. Sullivan?“ küsis ta imestades. „Mis-päraft halb nali?“

Ta hingas kuldawalt. Ta elewandiluumärwiline palgede karw muutus kiiresti woolawaks punaseks. „Mis muud võib see olla?“ arwas ta lõppeks.

„Teie rääkisite nähtawasti oma seisikusest klubis, ja mr. Pinecoffin wõi keegi teine naljahammas riputas tornis selle kirjakese üles.“

Kolby raputas pead.

„Ei, Jupiteri nimel, — ei! Teie olete walejälgedel, mrs. Sullivan! Olete, tõesti! Olete! Ma pole — kuni tänaseni kõnelema kellelegi ladyst. Ei ühelegi inimesehingele! Minult teile — ja, wiie minuti eest — Matty Sparksile.“

„Ohoo!“ — Ta naeris jälle. „Aga kas teie ka minu kääfirja tunnete?“ Ta waatas hämmastunult daamile otja. Siis raputas ta pead.

„Ei — ei! Ma ei tea, mida teie marjate, mrs. Sullivan. Olete täna täies relwas. Aga — üks küsimus: Mahalis on tuhat torni. Kust teate, millesse lady on elutsjema kolunud? — Aha!“

Mrs. Sullivan hammustas huult. Nad olid jõudnud ta maja ette. Kolby tahtis lahkuda, kuid mrs. Sullivan seisatas.

„Ma naljatasin muidugi“, ütles ta iseäralikult surutud häälega. „Aga, palun, mr. Kolby! Kuidas olid need sõnad? Lugege weel kord!“

„Seameelega!“

Ta wõttis ümbriku jälle oma taskuraamatust ja luges:

„Kui täiskuu waatab Mahali peale,

Siis offib Gafoo wõlurohte.

Baldeo norstab taga-wärawas.

Siis tulewad härjapõslased ja haldjad

Ja tantšiwad muruneid tor nis

Mabeliga ringtantšu.

Kui ja tahad näha muruneidude tantšu,

Pead tulema Mahali öösel.“

Ta waikis ja pistis ümbriku jälle tasku.

„See on kõif!“

„Jah — kõif!“

„Ja teie tahate minna täna öösel?“

„Lähem, mrs. Sullivan. Lähem... Täna ööl on täiskuu.“

„Teie ei näe siis pidustust: suurt rongikäiku... Pühapiltide ja kujude pesemist.“

„Wilistan pühakujude peale, mrs. Sullivan.“

„Saja miili kauguselt ümberringi on saabunud radshad pidule.“

„Ei tee wiga, mrs. Sullivan, ei tee wiga. Ja kui tuleksid kõif need paganawürstid terweist Desl-Indiast — üks teise järgi — lähem mina iffa Mahali. Tahan näha muruneidude tantšu.“

Teine trampis väikeste walge kingaga maad. Siis katkus ta teistwiisi.

„Minu pärast! Mr. Kolby. Jääge minu pärast täna öösel koju“, meelitas ta.

Kolby kuulatas wõlutult. Nagu hõbehelin kõlas daami huulilt. Ta lõi oma imeilusad filmad üles.

„Kui teie mind natukenegi armastate, siis jääge täna öösel minemata.“

Dick Kolby oli peaaegu wõidetud. Ta ei wõinud naljalt wastu seista ilusatele huultele ega ilusatele filmadele. Kuid seal nägi ta mr. Sparks'i tulema ja üks mõte läbis ta aju.

„Naljakas!“ mõtles ta. „Etteks Sparks ja nüüd jälle mrs. Sullivan — waadake aga! — muidugi on nad omawahel kokku rääkinud, et mina oma kihlweo kaotaksin. Poisid, tunnete Richard Kolbyt halvasti.“

Ta ulatas mrs. Sullivanile lahkumiseks käe.

„Tahan näha murumeide tantsimas — ma arwan: tahan! Klage hästi, mrs. Sullivan! Seal tuleb Natty Sparks. Ra see ei taha lasta mind Mahali. Sa—hhaa!! Olete kenad inimesed. Tõesti, kenad inimesed. Tõesti, kenad inimesed!“ Ta naeris waljusti.

Mrs. Sullivan nägu läks pilwises. Ta käsi tõmbus rufikaske, nii et nahksete kinnaste õmblused katkesid. Siis kadus ta majja, weel enne kui mr. Nathanael Sparks talle head päewa jõudis soowida.

Dick Kolby wilistas lõbusalt ja liitus sõbraga, et minna ühes klubisse lugema ajalehti.

„Waata!“ ütles ta, kui nad mugawasti istusid rõdul. Ta näitas mrs. Sparks'ile ajalehte: „Politilised tapmised! Ma usun tõesti, direktoril on õigus.“

Ta luges: „Maafonnaakohtunik sir Archibald Pawner, Lahores tapetud. Seljatagant läbi akna. Öösel — wat' kus kaabakad! — Politseiülem Sardhanas hindu poolt furnuks pistetud; ta muhamediusku kirjutaja furnawalt haawatud. — Edasi! — Surmatud walitsuse ajalehe wäljaandja. — Massilised wangistused. Tapmistatse mr. Cyril J. Daventry wastu — mürk. Ja nii edasi — ja nii edasi. Wana Nikolause nime! — Arwan, direktoril on õigus.“

Sparks filmitses ajalehte. Ta peatus ühel telegrammil. See kõlas:

„Sinla. Barampuri ja Rhaga wahel leiti raudtee kupees

ihe mehe laip. Mees oli pärit Ghota Nagpurist, surmatud noahooibist. Surnu on röövitud. Ruuduivad ka ta paberid. Minult ta juhtas leidus shiffreeritud telegramm. Arvatakse, et siin on tegemist mõne isikuga jalapolitseist."

Spart's fulges filmad ja kaalus järele. Siis waatas ta weelford ajalehe üle. Ruulutuste reas seisis:

„S 37 kiri teel.“

Ta kehitas tufaselt õlgu.

*

Maa wärijes. Lignes wari. Tuulekiirul. Ühkimine ja trampimine.

Maharadscha elewandid.

Suure jumala püha..

Riia läbistas waiwuse. Tuhandest kurgust. Pooleldi hõiste, pooleldi kaebus. Riila elustus.

Suur rongikäik.

Gesotfas muusikafoor. Siis bramiinid piduriides. Pühad wanfritid jumalakujudega. Nende ette rakendatud piimwalged härjad. Pikad sarwed kaetud kuldplekiga ja põimitud lillepärgadesse.

Siis ratjanikud — kirjus uniwormis, jepohd, ihukaitsewägi.

Nende järgi maharadscha.

Elewant lämbus peaaegu brokaadis ja sametis. Jste woorderdatud siidiga, walmistatud kallimast puust ja üle külmatud kalliste kividega.

Jstme seljatoele toetusid tinahallid näod järawate turbanite all, teemandid jätendasid tuhandes kiires.

Nende järele sõjamehed, ja siis Anaradpuri rahwas, ehitud lillegirlandidega.

Järwel lahkus rongikäik maanteelt.

Seal pesti pühakujusid.

Rõlasid hõistked, elewantide tuututamine.

Suure salipuu warjust tõusis üks kogu. See oli fakiir. Määritud tuhaga ja rohkeat-pruuni paljast selga mööda käisid walged triibud, mis andsid mehele luustiku wälmuise. Ta waatas oma kustunud filmist, mis warjatud kulmude karwapihmastest, eemalduwale rongikäigule järele. Siis läks ta pikkamisi kuni riisipõllu ääreni, kus Dschhilam moodustas sadama. Seal kadus ta kiiresti ühes kraawis kõrkjate wahel.

Kõik oli vaikne; ainult haruhoril naersid kõrwadega öökullid, nahkhiired ja ööliblikad surisejad taja. Järwes käreitseid konnad. Kalda ääres lebasid lootfikud. Tõrwikute tuled paistisid läbi auru punase massina.

Jällegi häälitjes öökull. Dee poolt vastas teine. Riisipõllu tagant tõusid warjud ja lähenesid kõlatult. Mehed lähenesid järvele ja astusid paatidesse. Eetewaatlikult puudutasid aerud mett.

Üks paat teise järgi eemaldus kaldast.

Üks enam kujusid, kuni oli täitunud wiimane lootfik.

Kui wiimane oli kadunud läikiva Dschili riba taha, piilus kraamist üks pea välja. See oli maantee fakiir. Sette põrni-
jes inetu furnu pea üle wee, siis tõi ta kõrkjaisi wälja fitja paadi, mida nimetatakse „hingede müüjaks.“

Fakiir laskis selle wette, haaras aerud ja jõustus edasi nagu kiirrong.

* * *

*

Umbes tund aega hiljem hiilis Die Kolby minari jalale, kus lady Macphersoni waim oli määranud talle kohtamise.

Terawalt eraldusid täiskuu paistel walgus ja warjud. Torn näis puhtast hõbedast. Minult kuppel lebas pimeduses, sealst sätendas kunstiline wäike wõre.

Teine hoow oli walge nagu päewal.

Die istus mahapudenenu elevanti-puusa kwise, seadis piisji enda kõrwale ja ootas.

Ta waatas kella. „Weel mitte kaksteistkümmend.“

Rannatlikult ootas ta.

Seal kuulis ta kahinat. Ülewal minaril seisis kaju — naisekaju. See polnud see kaju, keda tema oli oodanud. Ei, kindlasti mitte! Ta oli suurem ja saledam, kandis tumedat fitjat mantlit, mille kapuškoon warjas pead. Daami selg oli pööratud wõre poole ja siiski tundus Kolbyle see kaju tuttav. Ta peatas hingetõmbed.

Kas üks teine lady Macpherson?...

Kuid seal tuli ju ka ta ise.

Ta tuli otsekohe pimedusest wõrele.

Kolby tundis kleiti lahtiste kreena-warukatega, fitja wööga, mis hoidis kleidi woldid ümber noore kehaga. Ta nägi magnoo-

lia-õisi wööl. Ta tundis tütarlapselikku kaju, wäikeste, peenikeste pea ja raskete juuksepalnikutega otsaesisel, huulil lapse-naeratus.

Lady toetus wõrest alla. Ta ei näinud teadwat, et seal on meel keegi teine naine.

Praegu tahtis Rolby üles tõusta, wälja astuda peidupaigast, seal sündis midagi arusaamatut, koledat, ootamatut.

Kisa... Kõle kisa läbistas õhu, nagu hiiglarööwlooma kõrist.

„Baldeo! Jumala halastuse pärast!!!“

Siigla wari, kaks koledat pikka kätt — — jälle karjatus. Surmatorin — langemine... Siis järgnes püssipauk.

Nagu lõwi tormas Dick Rolby üle rusude. Ümber torni, trepist üles. Mis teda seal wõiks oodata, seda ta ei teadnud.

Ta nägi ikka ainult musta kuraldinägu, kelle peale ta oli tulistanud. Ta hiiglarusikas pigistas peaaegu puruks juitsewa püssitoru. Nagu rööwloom ise waatas ta pöörlemail silmil ümber, et ta leida waenlast, kas jellest wõi teisest ilmast, kellele oleks wõinud karata kõrisse.

Pikkamisi wõitis ta jälle enesewalitsemise. „Neetud!“ turtjus ta. „Jällegi mitte midagi...! Wõtku mind wana Mikolauus,“ mõirgas ta oma hiiglaste häälega.

„Nägin teda siiski, wana Micki ennast, kui ta kägistas, kägistas oma mustade kiiintega... walget, süütit kaela. Kuulsin, kuidas ta kisedas. Kas olen nõiutud, wõi joobnud? Sa!...“

Ta naeris õelalt.

„Teadsin, et arwasin õieti. See poisik sin on higistanud!“ Ta kummardus ja tippis musta plekki marmorkiwil.

„Nga kuhu ta jäi, wana Mick, kurat?...“

Kuna ta seisis ja imestas, langes miski ta peatõhkal wasskatusele.

Püssipauk.

Garbshapuude wahel tõusis sinine juitsewajuga. Teine pauk. Nga Dick Rolby oli kadunud. Ta konutas wõimja kiwimürata taga, mis moodustas sissekäiku platwormile.

Ta oli pistnud oma relwatoru läbi selle kaitsewalli awausse ja piilus. Wõis näha sealt sissepääsu torni. Ta hoidis oma jahinoa walmis.

Oli raputanud uusi padruneid oma kõrwale maa peale. Nii wõis ta wastu panna mõni aeg. Polnud midagi näha, kuigi õõ oli walge nagu päewal.

All puude warjus arwas ta nägema liikumist, kuid ta ei tahtnud raisjata kuuli.

„Tahaksin teada, kas weel neid kaabakaid seal on?“

Tal tuli meelde indiaanlaste tuntud wõte.

Wõib olla, on need poisid nii rumalad.

Ta tõmbas ülikuue seljast, rullis ta kofku ja pani otja enda tübara, ning liikas siis selle kogu ettevaatlikult üle wõre.

Kolm pauku langesid üksteise järgi.

Kolmas ei olnud lähedusest, tuli torni küljest, mida Kolby mitte ei näinud.

Terwe kompanii! Kust need kaabakad siis on tulnud? Seit Indias ei kanna teehulgused tulirelwa.

Wähe aja pärast proowis ta uuesti wõtet mantlikujuga. Kuid kõik jäi waijeks.

„Ahha, tunnewad juba seda wõtet,“ naeris ta lõbusalt.

Gaffas igaw oodates.

Putukate ja lehekonnade sumin kostis ühetoonilisena, wahetewahel fakkestatud kaugest, kaebawast karjatuses, mis kostis dshungli poolt. Kolby ei ojanud endale seletada, mis see wõiks olla.

Kuu seisis juba madalal. Warsti wõisid läheneda waritsejad.

„Tulgu aga ainult!“ Ta piilus alla hoowi.

„Ilma lennukita ei pääse minu juurde keegi, seda treppi mööda küll kindlasti mitte keegi.“

Ta piff langes mehaaniliselt jällegi trepise ja tarretus.

Trepil konutaski juba külastine. Wöödiline koletis jurnu-pealuuga.

„Wana Niki nimel!“

Pealuu irwitas lõbusalt üle terwe näo: „Päewa!“

Dick Kolby sõrmed pigistafid jahinuga.

„Jssanda needmine, milline koletis!“ mõtles ta kuuldawalt. Tont näis heas tujus. Ta löi jalad üksteise üle risti ja pilutas filmi.

„Jffa lõbusasti, tubli pois,“ arwas ta.

„Wõtku mind wana Nikolaus,“ mõtles Kolby, „kui see pole kõige mõistlikum tont, kellega wõib rääkida. Waatame, mis wanal gentlemanil ütelda on.“

„Ilus ilm,“ algas ta jälle.

„Peenike!“ finnitask Kolby. „Kas tulite ainult jellepärast jia, et mulle ütelda seda?“

Teine irwitas.

„Glutjete tornis?“

„Ja, fir!“

„Mugaw kodu?“

„Täna!“

„Ma arwan, teie ei ela siin ükfinda?“ küsis Kolby.

„Ei, fir!“

„Ei ühtegi waba ruumi?“

„Ei ühtegi!“

„Kas siin on portjeed wõi midagi jellejarnast?“

„Bane tähele, Didi, kuu loojeneb warsti.“

Mr. Kolby pani käe suu ja nina ette. Sahinuga langes käeji. „Tahan ennast elawa kehaga —“

„Mülgida lasta,“ katkestas furnupealuu. „Tean juba, Didi. Aga mis sa siin ülewal teed?“

„Natty,“ oigas teine. „Natty Sparks! Püha Georgi nimel. Natty, kuidas näed sa wälja?“

„Rahulikult, inimene!“ — Jutustan. Meil pole aega tempudeks. All loorawad wiiskümmend musta kuradit, kes walnis meil loikama kaela. Koh, see tualett, see kuulub mu käsitöö juurde.“

Kuid siin pole paras koht jutuajamiseks.“

„Sul on õigus, wanapoiss, pole paras koht. Isjand jumal, pole paras koht! Pead kuulma kõik.“

Ja ta teatas Sparkile kõik oma elamused.

„Sm!“ tegi see. „Arwan, kaome siit sama teed mööda, kui Baldeo ja konsortsium. Dota!“

Ta roomas ektewaatlikult üles. „Tornis otssin ma kiwi-kiwilt kõik läbi. Zääb ainult sein ja kuppel. Arwatawasti kuppel. See pole ka keskfel. Pea, siin on werejäljed! —“

Ta roomas kupli taha. Kolby kuulis tooni, nagu sünnitab metall langedes metalli wastu.

Samas loojenes kuu.

Ükfi elustus warem ja pööjastif. Wanade kujukude warjust tulid nagu shaakalite hull mustad.

Kolim korda woolas Kolby püssijst tuline juga. Zgakord wastas sellele karjatus, mis õndselt wastu kajas furnuwatkes Mahalis.

Torni sifemusest kostusid hääled; paljaste jalgade sammud kuuldufid trepil. Üks kuju tuli nähtawale.

Kuid need wiletsad inimesed polnud arwestanud Didi Kolbyga. Ta hiiglakäsiwars tõusis ja haaras.

Siis keerles tüme mass läbi õhu nagu hiiglanahkhiir, wajuš möre taha, wiiendalt korralt jügamuše. Põõjastest kajas wihaulung.

Siis waitis kõif.

*

„Ära unusta padroneid, tule!“ jostistas Sparks. „Tule.“ Sparks oli nägematu. Kuid kuppelis paistis awaus, umbes inimese kõrgune. Üks suur wassiplaat oli kõrwale liikatud ja leidus ka käepide.

Nii siis, siin oli üks, mida ta nii kaua otsinud.

August waatas talle mr. Sparksi furnitüürwatu nägu wastu.

„Pane tähele, ära kuhu, taha, taha! Warsti on kaabakad siin. Meil pole siin ülal enam midagi koatada.“

Kolby lipjas awausse. Ta tundis, see oli pöördtrepp, kuhu ta oli astunud. Sparks liikkas platwormi jällegi ettewaatlikult paigale. Nad olid täiesti pimedas.

„Kuula!“

Sparks peatas: „Muidugi müüris.“

Tosin pauke kajas seina pihta.

„Kus meie oleme, Nat? Sina kui portjee pead teadma.“

„Kui nad aga meie warjupaiga leiawad!“

„Ei, ma ei usju. Muidu oleks nad ammugi ilmunud. Ma mõtlen, nad usjuwad, et läkšime pimedas üle müüri.“

Kolby urises heomeelega. „Arwan, sel mägrakoopal on ka wäljapääs. Kas sul on walgušt?“

„Tule ometi.“

Nad läkšid kobades edasi. Sparks ees, Kolby järgi.

„Pea, siin on maailm laudadega kinni naelutatud!“

„Üks... Tähele panna! Meie ei tea, mis peitub jelle taga.“

„Dota, siin on lint!“

„Ja seespool on walge.“

See oli piik, kitsas ruum. Läbi waiteste wõretatud akna-awaušste langesid kuu wiimased kiired.

Jällegi üks. Sparks awas jelle.

Unelm „Tuhat ja üks ööft.“

Wõlwid moodustasid galerii. Nähtawasti olid nad nüüd järgmises minaris. Ruum oli peaaegu sõõrikujuline. Ta keskel kaunis basseini weripunasest marmorist.

Selles seisis hõbedane mesi. Bahetpidamata tõusid tumedad pärlid põhjast üles, ilma liigutamata peegelsiledat pinda.

Runinganna basseini. Rani supelhoone...

Saladuslikud võlud, tume, kirgline erootika, juure armastuse aimus lehvivad üle hõbeallika, mis näis ootawat, et temasse õiena langeb jõe, imeline inimkeha.

Müüriil piserdas wäike härjakuu üfikuid tilku muuslikujulise metallwaagnasse.

Langev weetilk kajab vastu laulvas, peenes toonis, mis nii kaua helises, kui langes teine tilk.

Mõlemad seisid ja kuulatasid. Siis pöördusid mõlema pilgud jällegi basseiniile.

Nad waatlesid pinnale kerkinuid pärle.

Nad nägid, mis tundis kiilmenema nende südamet.

„Kas ja näed?“ oigas Kolby wiimaks.

Sparks ei wastanud.

„Kas ma olen hulluks läinud? Sa pead ju jeda ka nägema!“

Sparks noogutas tummalt. Siis waatasid nad jälle basseini.

Nad nägid kahwatu ilusat nägu. Nägid kahwatu ilusat suud. Ta juukses põimurid nagu wäänkaswud ümber kulla, õlgade, lumivalge otjaesise.

Nad nägid ta filmi.

Need filmad waatasid kõike, basseini põhjast, oma suurte kiilmade, siniste tähtedega.

Diä Kolby karjatas.

Süda oli ta lastunud põlwili. „Tema!“ oigas ta. „Tema. — Sumal — tema!“ Ta pani piisfi käest ja pistis käe wette. Quid ta käsi ei ulatanud, kuigi ta kumardus.

„Siig sügaw“, ütles ta kurwalt.

Keerlew mesi wärwis wäike näo seal all, wärwis paled punaseks, juu löi õitsemata nagu centifolio. Piik juus liikus. Nagu kuldseid laineid.

Wõlutuna wahtisid mõlemad mehed, Nagu oleks elustunud kaunis nägu seal all.

Nagu naerataks, nagu noogutaks peaga. Wõi nagu nutaks.

Minult suured, kiilmad, sinised filmade tähed puurisid endid itka sügawamale ja sügawamale neljasse allawaatamasse filmi.

„Surnud“, ütles Sparks tajase häälega. „Loome ta wälja. Zulguft, mu söber!“

See kiristab hambaid. „Rani on furnud“, fofistas ta. „Du furnud — — — tulin liig hilja. Ufun ifegi — tulin liig hilja.“

„Sumal näeb — — tulin liig hilja!“

Sparks oli astunud basseini. Wefti wlatus talle peaaegu rinnani. Ta haaras laiba ühe käe. Reha järgnes, nagu kantuna enda jõust.

„Wõta ta käsi!“ käfutab Sparks. Kolby kogus ennast ja haaras käe. Nagu ema oma lapsse, nii haaras ta Reha kuimale, ja fängitas ta õrnasti basseini marmoräärele.

Ta neelas alla midagi, mis maitfes fiibe.

„Walge tuwike, walge tuwike tapapingil.“

„Waene, wäike rani!... Ruidas see juhtus.“

Sparks ronis läbimärjana weeft wälja ja astus ta kõrnale.

„Uppunud“, ütles Kolby.

„Ei“, wastas Sparks karedalt, „kägistatud!“ Ta näitas wiewe koledale mustale jäljele furnu kaelas.

„Baldeo“, oigas Kolby. „Baldeo ruifikas...“

Wõni minut waatafid nad furnut.

Siis aga jegunes langewate tilkade õrnale kajale kihin ja fofin. See oli kõikjal. Ei mõidud aimata, kust ta tuli.

„Saadan!“

Ülal rotunde äärelt waatas alla irwitaw must kuju. Glad karmased, õudne irwitus suul, filmad põlewad nagu söed.

„Baldeo!“ hüüdis Kolby meeletult. Ühe hüppega fööstus ta püüfi juurde. Kuid juba oli kogu kadunud.

„Räks“, ütles Sparks rahulik hääle.

Kolby tormas nagu haawatud lõwi talle järgi. Läbi teise utse.

„Ta rikub terwe mängu!“ Sparks needis tafafeji. Siis järgnes ta sõbrale, läbi kahe saali. Wiimaks trepile, mis alla wiis.

Saaras elektrilambi. Neli astet... Lühike koridor. Siis jällegi uks, ja lõpuks seisus ta wäljas.

Uga ta wiiwitas. Wõib olla, oli märgatud tulekuma. Siis ootas teda kindlasti kuul.

Ta kustutas lambi, lastus kõhuli ja pugus wälja.

Tähtede wirwendawal walgujel nägi ta, et on aias, mis igast küljest ümbritsetud kõrgeft müüriift.

Siin aias pidi olema hiljuti kalitanud inimkäsi.

Rolby ilmus, piis lastemalmis käsiwarrel.

„Galloo, Nat! Tegin ülewaatuse terwes aias. Mustast jaadanast pole jälgegi.“

Ülal wiigipuu lehestikus mõiks peituda terve pataljon niiguseid põrgulisi. Seal olewat ka onn, hilisemast kuu-päewast.“

„Arwan, ootame hommikut. Siis vaatame, kuidas lood on.“

Sparks noogutas, ja Rolby jatkas:

„Aga pea, weel midagi. Toome ta ära... ma pean ta tooma ära. Raitsema teda üheksakümmend üheksa korda ära-neetud mõrtjuka eest... Walwama, Nat! Edasi, inimene! Oleme jalutanud küllalt kaua... Jupiteri nimel!“

Ta läks pikkade, kindlate sammudega ees. Sparks järgnes talle warjuna.

Sees oli kõik pime. Oli õudne käik mööda õõjiseid wastu-kajawaid jaale. Al rotundel wirwendas neile wastu furnu walge fleit. Ta lamab weel nii, nagu ta oli fängitatud. Tahtmatult kuulatafid mõlemad. Kuid seekord ei kuulnud kusa-gilt jaadanlikku naerukihinat.

Minult tilgad langetid kaulwasse metalli.

„Wõta“, ütles Rolby wiimaks ja andis piisfi sõbrale. Ta tõstis furnu oma mõimjatesse kättesse.

Wäljas panid nad tema walgetele magnooliaõitele. Siis istusid nad ta kõrwale rohule.

Turhandest karikast jaabus õitelõhn.

Ülal sätendafid tähed.

Nad walwasid nõnda furnud rani juures.

*

Nõudis hommik.

Sparks tõusis üles.

„Tule“, ütles ta. „Sattame tööle.“

Terwe öö olid nad üksteisega jostistanud. Rolby teadis nüüd, et ta sõber mitte puhkuseks tulnud Nagalpuri, waid et ta seisib India walwepoliitsei teenistuses ja läinud ööl isegi oli oja wõtnud wandeseltlaste nõupidamisest.

Rolby sai teada, et tema piisfipaul kohutanud wandeselt-lasi. Ta et minar oli ümber piiratud, kuna oli seal arwatud peitawat salakuulajad.

Sparks oli jeadufes lipjanud torni, kus ta teadis, et Kolby ootab lady Macpherjoni.

„Ma arwan, nad on läinud“, jatkas Sparks. „Radshad litfufid kohe minema, kui langes sinu piisjpauf. Ja nende jepohd järgnesid neile, arwatavasti.“

Kolby noogutas. Ta piihkis kastemärga oma piisfilaest.

„Arwan: läksid minema, nagu mesirotid kanakulli eest. Aga mis teeme waeje lapjega jeal?“

„See läheb oma teed“, wastas Sparks. „Aga meie peame katsuma wälja uurida, millisele närufujele ta ohwriks langes.“

„Just minur arwamine.“

„Esiteks peame teada jaama, kes on jurnu. Mis teda on toonud dshunglisse? See on ju päris arufamatu. Waata teda, Dief. See pole naine. See on noor tütarlaps, kõige rohkem kuuteistkümmne wõi seitseteistkümmne aastane. Wean kthla, Nagalpuris ei tunne teda ükski hing. Siis jün on ta olnud pelgus. Kuid mispäraft?“

Kas ta on lady Macpherjon? ... Mõttetus. See daam peaks nüüd juba wähemalt kuuskümmend aastat wana olema. See lugu on ju ainult pärismaalaste luuleunistus.

Otfime aia ja jaalid läbi. Ehk leiame jealt jälgi — —

Wõi, peä! Weel parem! Surmu tuleb ära wita. Jlm läheb palawaks. Meie oleme Jndias. Kas ja wõid kanda teda paati?“

„Muidugi!“

„Süwa! Du pärituul. Wii ta Nagalpuri. Jutusta kõigile, mis ja läbi elanud oled! Minult mind jäta mänguift wälja. Jnimesjed ei tohi teada, et mina olin ööjel Mahalis, et ma nägin jeal midagi. Minu elu on kaalul — weel enam: minu töö.“

Ufu mind, Dief! Sada kõrwa kuulawad, jada filma näewad. Ufu. Palees ja onnis. Ja jada kätt on walnis häwitama jeda, kes jatub filmufesse.“

Ta wüiwitas; siis jatkas ta: „Ei ühtki jona minuift, muidu olen filmufes ... ja ... meie kõif.“

„Ma waitin“, ütles Kolby.

„Süwa! — Mis jün teha on, teen ma üffi. Ja kui tuleb politsei, olen ma kadunud.“

Wiis minutit hiljem oli Kolby furnud raniga teel paati. Sfeenesest mõista ei kõneldud terve nädal otša muust Nagalpuris, kui et mr. Kolby oli saabunud ühes furnud raniga, lady Macphersoniga.

Mahalis keerati kõik pahupidi. Ei olnud kottuhoidlikud tindiga ega paberiga.

Tehti kindlaks, et Mahalis surmatud tundmatu eurooplanna, et ta seal elutsenud juba tükk aega ühes hindumaise Safooga, kes sest päewast jäljetult kadunud. Surnu nime ei saadud teada, ainult ta pesu külge oli õmmeldud täht „M.“ See oli kõik.

Ennemalt oli Safoo aeg-ajalt ilmunud Nagalpuri. Müü-
nud rohusid, millel pärismaalased oletasid terwekstegemat
wõimu. Sindud hoidsid tasts kõrwale, pidades teda wõluriks.
Keegi ei teadnud, kus ta pesitseb.

Ja Baldeo?

Kes oli see?

Kolby ütles: „põrguõelus ise.“ Kuid see tähendas wähe.
Sõrnejäljed kaelal oletasid hiiglaste rusikad, kuid enam ei wõinud keegi teada.

Seisti mõistatuse ees, mis pikkamisi uudsusse kaotas, ja jälle pingutas meeli eestulew polo-match...

Umber nädal hiljem istus Dick Kolby oma werandal, kui ilmus Nathaniel Sparks.

Nad olid ainult mõne minuti jooksul kohanud üksteist lady matmisel, millest oli osa wõtnud terve sõjawäelaager. Siis oli Sparks jälle kadunud.

Lulija tõmbas endale bambustooli laua juurde. „Kas wõid ära reisida paariks päewaks?“ küsis ta.

„Miks mitte, Nat? Raewandikus on kõik wainne. Kuid kuhu, Nat?“

„Kalkuttasje.“

„Kalkuttasje?... Pagana pihta! Aga miks siis kõhe nii taugele?“

Sparks wõttis taskust figaritoosi ja süütas ühe figari.

„Kuuled kõhe... Kuid enne weel üks! On sul weel see jedel järel, mis furnu sülle kirjutas. Sigem, mille ja leidsid Mahalijst?“

Kolby nägu läks tõsiseks. Ta noogutas. „Järel on, Nat! Järel on! Kannan seda oma südamel... Teen seda alati, Nat!“

„Palun, anna ta fõrd minu kätte!“

Kolby tõi oma taskuraamatu wälja.

„Siin ta on.“

Sparkõs wõttis paberi ja waatles teda hoolikalt igast küljest. Siis pani ta selle oma ette lauale.

„See sedel on wõib olla jillaks, mis wiib meid tõe juurde. Ma ütlen: wõib olla — wõib olla! Igatahes on see wiimane lilli, mis furnut weel ühendab elawatega.“

„Mis ja leidjid Mahalis? Sa pole jelleit kõneleunud.“

„Ütle“ — algas Sparkõs jälle. „Sa nägid ju minaris kahte nait? Selles pole kahtlust?“

„Kaks nait, Nat! Lady ja üks teine. Olen wana fiitt, Nat! Oli päewaselge. Wõin wahet teha põdra ja piimalehma wahel.“

„Ja kuidas nägi teine wälja?“

„Ta oli juur — suurem kui lady — kandis kitjast mantlit, halli wõi siniist — tumedaruudulist, siidist wõi millestki ja kapushooni peas. Hoidis pea piisti nagu... noh... nagu... ma ei tea kes. Keeras mulle selja. Ma ei näinud nägu. Aga naeruwäärt! — tuli mulle tuttav ette, seljatagant. Ma pean kusagil olema näinud jeda uhket pead...“

„Ta mõtles hekke järele. Wiimaks kehitas tusafest õlgu —

„Mind poodagu üles nagu hobujewarast, kui ma teda ei tunneks.“

Sparkõs oli innukalt kuulanud.

„Kas ta oli blond wõi brünett?“

„Ma ei näinud jeda.“

„Aga edasi: Kas tal olid kindad käes, Dick?“

„Kindad?... Dota natuke... ja! Tal olid kindad käes. Ta käsi lebas wõrel.“

„Bunased, juhtnahaist, Dick?“

„Ja — aga kust sina tead?“

„Päraist — Dick! Kas ta ei kõneleunud ladyga?“

„Ei tea, Nat, aga — ei uju, et oleks kõneleunud.“

„Süwa, ja kuhu ta jäi?“

„Ei tea, oli äkki kadunud.“

„Kas ta seijis pahemal pool, wälisjõisefäigut pool?“

„Jah. Lady tuli tagapoolt, küll läbi luugi kupaas. Duppel oli nende wahel. Aga, miks ja jeda küsid?“

„Kohhe, Dief! Veel üks minut. Kas võis mõõras näha oma seisukohast müüri?“

„Kindlasti.“

„Kas vaatate mõõras müüri, kui ja teda nägid?“

„Ja. — Sellepärast ta pööras mulle selja.“

„Kas ta ei teinud ühtegi liigutust? — Mitte midagi? Tuleta meelde, Dief! Täpselt!“

Kolby urises. „Küsid rohkem kui kohtunil ja wannutatud mehed kokku võivad küsida. — See kõik läks nii ruttu, Nat, läks nii ruttu. Nägin ainult, kuidas ta tõstis käe. Näes oli midagi... Siis oli ta kadunud.“

„Mis tal oli käes? Mis oli tal käes, Dief!“

„Ei tea — nägin ainult varju — võib olla, kepp. Kuid ei, selleks oli see asi liig pikk. Väi kõis?“

„Võib olla piits, Dief?“

„Sige! — piits! Võib küll olla piits... Ujun isegi. Aga kuidas ja tuled jellele, et piits?“

„Mäed kohhe.“ Sparks imes sigarit, saatis paar suitju-rõngast sooja õhku. Ja alustas:

„Döfel, kui lady Macpherson — meie nimetame noort õn-netut ladyt selle nimega, kuna meie ta tõelikku nime ei tea — döfel, kui ta Mahalis tapeti, oli veel üks naine minaris. See on kindel, kuigi sina poleks teda seal näinud. See polnud pä-rismaalane. Ei — üks walge.“

Idahoowi taga on Nama-tempel. Selle taga peatus mai-nitud õöl üks wanter. Ühe hobusega, arvatavasti pruuniks lakeeritud.

Ta peatus kaunis kaua. Hobune on kannatamatult kraa-pinud maad ja surunud wankrit vastu templi müüri, nii et wärw sinna külge jäi.

Ümberingi on pööjad ules kistud. Igatahes on hobune ajawiteks neid närinud. Peab olema väga suur hobune.

Juhtinud on daam. Seda näitavad jalajäljed.

Ilma kutsarita; muidu poleks ta hobust kinni sidunud.

Ta on teda kinni sidunud, juure waftrõnga külge templi müüris. Rõngas on heledaks hõõrutud, nii on hobune kis-tunud.

Ta kandis elegantseid, terawaid nahkpaapaid, kõrgete kont-jadega. Tal on imekitsas jalg. Võib olla käib ta natuke sisse-poole, wõi on saabas pigistunud.“

„Bagan mõtaks!“ imetles Kolby oma sõpra.

„Pärast seda, kui ta hobuse kinni sidunud, läks ta torni. Templi ees, kuiwal rohul polnud enam jälgi, kuid trepil — ma leidisin jelle.“

Ta wõttis oma mapi ja tõi midagi punast wälja.

„Kinnas“, ütles Kolby. „Jupiteri nimel! — Punane juhtnähkne kinnas.“

„Jah, kahjuks, juhtnähkne“, ütles Sparks ja hoidis seda wastu oma nina. „Kahjuks, juhtne.“

„Kahjuks? Mga inimene! Mispärašt kahjuks!“ küsis Kolby mõistmatult.

„Mispärašt? See on lihtne. Daamide kindad lõhnawad alati. Oleks olnud tähtis teada, kas ilus tundmatu tarwitab Nlang-Nlang wõi Zockey-klubi parfüümi, Dief!“

„Ma arwan, lugu oli nii“, jatkas Sparks. „Wõõras teadis, et lady minari tulla tahtis. Ta ootas ja nägi Baldeot... Ta nägi teda tulewat üle müüri.“

„Kust tead sina seda?“

„Kuna ma leidisin müüriil werejälgi. Wärskeid jälgi.“ Kolby noogutas. „Mlapib! Saadan tuli pahemalt poolt... müüri kaudu, wõi trepilt?“

„Ei, wäljas ma ei leidnud tema jälgi. Ma arwan, et mõrtjukas jooksis mööda müüri edasi, et wõõras nägi, kuidas ta juurde hülks, et ta põgenes torni sisenusse...“

„Ja — edasi!“

„Et Baldeo ronis üles altarile, haaras, kägistas ladyt... Teda endaga kaasa wedas.“

„Kaasa wedas?!“ Kolbyle tungis higi otsaesisele.

„Ja kaasa wedas, peale jelle, kui sinu kuul teda oli tabanud paremast õlast. Sa ei tabanud hästi, Dief!“

Pane tähele, Dief. Ta haaras oma ohwri parema käega. Kes tappa tahab, haarab parema käega.

Sa tahtsid tabada teda pähe, kuid ta marjas wististi pead. Weri on woolanud müürile ta õlast. Sedasama teed on ta läinud, kust ta tuli. Ma leidisin jälgi järellohisewatest tütarlaste jalgadest. Ja siis...“

Ta läks majja. Tagasi tülles pani ta kuitwanud magnoolia-õssa lauale.

„Selle leidisin katusel. Surnul olid magnooliad wööl — ja üks õis oli weel werine, kui ma ta leidisin. Rotundel wistas ta laiba wette, sest see oli talle liig raske kanda.“

„Kuid... kes on see Baldeo?“

Sparks kehitas õlgu. „Kahjuks ma ei tea seda üegi. Jäljed katusel on waewalt tunkawad.

Õlgu, Indias kaob selline must kurat jäljetult. Peame kindlaks tegema, kes oli tapetu, ja kes see teine.

Juhthahkne kinnas ei ütle midagi. Paljud daamid kannavad niisuguseid. Mitte enam päris uus. Tarvitatud sõiduks. Keskmises juuruses käsi. See on kõif. Ka wantrijäljed ei ütle midagi. Tuleb maanteelt ja läheb sinna. Wõib olla, Nagalpuri. Wõib olla, ma ütlen . . .“

Kolby mõtles järele.

„Sm! Gjiteks, Sullivan. Wanter pruun, kollaste ratas-tega. Sõidab enamasti ise. Pruun Phil Everetti hobune. Sa tead ju, et ta käis tihti saarel.“

„Siis majorilest. Juhhi wantrit ka ise. Pruun wanter. Kuid ponid. See ei klapi.“

„Siis wäike miis Redburn“, jattas Kolby. „Ei, sel on roheline wanter. Aga Davy õel on pruun Tilbury-wanter, ja siis mrs. Knickerbockeri kornwanter ja . . .“

„Stopp!“ ütles Sparks. „Mii ei saa meie edasi. Kes ütleb meie üldse, et wanter tuli Nagalpurist. Maanteel ei jaanud jälgi enam tähele panna . . .“

„Küll — Sullivan? . . .“

Aga arwan, nüüd peame esiotja jõitma Kalkuttasje.“

„Jah, Kalkuttasje. Otsime seal. Waata siia, Dick!“

Ta mõttis oma ees laual lebawa paberitiiti. „Üks wana kirjaimbrit, eks ole tõsi?“

„Ja!“

„Tõenäoline on, et ta kuulub jurnile?“

Kolby noogutas.

„Süwa! — Kahjuks on ta katti. Aga waata, siin seisab!“ Kolby luges.

„17. Beadon street, Kalkutta.“

„Mimi on ära rebitud; ainult aadress on jäänud“, ütles Sparks. „Kahju! — Oleks meil olnud kergem. Ka postitempel puudub. Ka ära rebitud.“

Ei tee wiga. Mulle näib, see paberitiik on fõrm, mis näitab tapja poole ja nõuab kättemaksimist.“

Kolby wäristab ennast. „Ja wana?“ küsis ta wiimaks. „Safoo?“

„Safoo on kadunud. Ma otsin ta üles. Ta on oma paar hilpu wiinud jõe äärde. Soolalaerwikud on wiinud nad ka-

galpuri. Siin kaovad jäljed. Du asjatu armuvaev ules
otfida pärismaalast, kes ei taha, et teda peaks ules leitama.

Ta lonkab. Bahemal meelekohal on tal suur noarm. Ta
on pärit Lahorest ja tal oli poeg. Selle poja nimi oli Rahim."

"Neetud wanamoor!" urises Kolby. „Kuid millal
jõidame?"

„Ühe tunni pärast."

*

Kas tunnete Kalkuttat, Bengaalia pärlit ja India krooni.
Beadoni tänawal, Cornwalli tänawa nurga lähedal seisab
aias maja. Suur ja kõrge, karbamaja, nagu esimene pilgust
näha. Kontori aknad onavatud, et tungiks sisse värste mere-
tuul.

Majauksel seisab järawal wasskildil nimi:

„S. C. Le Zevre ja Co."

Mr. Parker istus oma kirjutuslaua taga, näris julepead ja
waatas aeda, mis lebas hõbedases warjus. Mr. Parker oli
firma S. C. Le Zevre ja Co esimene profuriist.

Ta ees seisis mr. Boldt, teine profuriist.

„Kerjata!" kriiskas wäljas waki, läbilõikaw hääl. „Kerjata!
Kerjata ja laiejlda!"

„Teie kõrgus, ühe anna! ainult ühe tillukeste wiletjaste
anna!"

„Kasi minema!" sajatati. „Politseinik!.. Se! Kus on siis
jee mees?"

„Ühe pisikeste raha, Teie kõrgus — ainult wähekeste! Mul
pole midagi fooja kõhus."

„Sooja kõhus!... Sooja kõhus! Lehkab whiskyt terwelt tats
hardi wastu tuult, ja endal pole weel midagi fooja kõhus!"

Järgnes naer, teraw ja lõikaw nagu habemenuga.

„Käige minema, mees! Lehke, et kaote! Siin pole söögi-
maja. Minge edasi ümber nurga!"

Mr. Parker näris jälle oma fulge. Ta muheles üle terve
näo ja kuulatas ifka elawamaks muutumat kahakõnet.

Wäljas aiawarawa ees seisab mees. Köhn ja nurgeline.
Ta liigutused on kattendlikud, hoogjad. Ta shestikuleerib pik-
kade kuuwade käsiwartege, millel näib paar liiget rohkem kui
teistel inimestel. Need käsiwarred seisawad kehwa, musta kuue
natuke liig lühikestes warukates.

Tema ees kõnutab mingisugune fogu. Mingi õnnetuse
hunnik.

„Kerjata ja laiselda!“ kisendab mees jälle. „Miks teie ei tööta!“

Sõnad tulevad hookaupa. Sääal tungib lihašt ja luušt läbi. Mees kõneleb ingliskeelt, kuid lohe võib märgata, et ta pole inglane.

„Miks teie ei tööta,“ kordab ta.

„Ma tahan ju töötada, Teie Kõrgus!“ niitjub õnnetuše hunnik. „Kui Teie Kõrgus mulle annab tööd.“

Teine naerab lõikawalt. Siis aga muutub ta tõsiseks. Kiire pilk lendab väikestešt hall-rohelistešt filmadest, nagu auštrid raskete karpide all, wälja — narmastanud, pleekinud ripsmete all, haarab ta terve kogu tänawal. „Tema tahab töötada,“ pomiseb ta paljaksäetud lõualuude wahelt. „Töötada... töötada!“

Seda meest võib aidata.

Ta astub aeda.

„Tõuske püsti!“

Sindu tõuseb oma platsilt ja järgneb.

„Kimi?“

„Sufet, Teie Kõrgus! Sufet Bullia.“

„Amet?“

„Olin stewardiks „Colombo'l“ — Bibby jõiduliiin.“

Ta tõmbab peotäie pabereid oma jämeda sinise willajafi taskušt. Wana haarab selle, heidab pilgu nendele. Siis hüüab oma wilištawa häälega: „Mr. Parker! — — He, mr. Parker!“

Äknaie ilmub profuristi nägu.

„See mees seal tahab töötada... Meie anname talle tööd. Saatke ta ešiotša alla sadamasillale. Kolme päewa pärast ütelge mulle, misšugune ta on: kas ta näppab, kas ta joob — Jah... Teie teate, fir!“

„Kas olete rahul kahe ruupiaga päewas, master,“ kiišib ta oma imelikul wiišil mehelt.

„Rahul,“ kogeleb see. „Rahul?“ Ta nägu hiilgab. „Kümmetuhande kordne õnnistus.“

„Õnnistus?“ puhub teine. „Õnnistus?“ .. Ta plaksutab sõrme. „Ma ei waja õnnistust. Ma tahan tööd... Tööd, mees! Mitte midagi muud, kui tööd! Wru saite?“

Kahe hüppega on ta krepist ules ja mr. Parkerišt mööda, kes oli astunud werandale. Nagu kummipall, waatamata oma walgeile juukštele. Lige joon mängles ta roostewarwiste huurste ümber, jälkus, wiha... .

Ta wiskas iseloomustama põlgawa liigutusega ölad ettepoole ja liihifeje „tere, härrad,“ ootajate poole pöördudes, kadus ta raske jammetportjääri taha. See oli peaaegu põgenemine.

* * *

„Kes jee oli?“ küüsis ootetoas keegi aumäärse wälimusega apostlinäoga külaline tagasiöördumwalt Parkerilt.

„Ah, kõrgeauline,“ Parker jurus aupakklikult endale wastufirutatud lihawat kätt. „Röömustan, et tohin termitada teid. Aga teie soowite teada, kes jee oli? — Mr. Le Febre ise.“

Apostlinägu tegi üllatatud näo. „Mr. Le Febre ise?“

„Ja, mr. Le Febre! — — Kuid teie kõrgeauline wabandab, mind kutjutakse.“

Elektrifell helises. Peaaegu jamal ajal tormas üks noor kontoriteenija sisse. „Teid soowitakse, mr. Parker. Härra chef lasseb paluda.“

Jällegi käepigistus. Siis järgnes profuriist karmesti kutsumajale.

Mr. Le Febre istus oma kirjutuslaua ees, kui Parker sisse astus. Tal oli weel kübar peas.

„Päewa, mr. Parker!“ wastas ta selle aupakklikule termitusele. „Kas maksite?“

„Nagu teie käst oli, sir! Swiitung on sisse kantud.“

„Hea! — Siin ta on!“ Mr. Febre tõmbas ühe kirjatiiki wälja, mida ta hoolikalt proowis.

„See jumma krediteerida minu eraarwese.“

„Wäga hea, sir!“

„Mis uudist?“

„Carosjer ja Co. on pankrotti teinud.“

„Tean. — Meie nõudmised on kaetud.“

„Wiimse shillingini. Ja „Madura“ on sisse sõitnud Port-Saidi.“ Wanamees noogutas. „Weel midagi?“

„Kaptan Brown on haige.“

„Haige?“

„Ja, sir!“

„Kuid laew ei wõi oodata.“

„Wõimata. Tal on palawik, ja ta ei wõi wälja sõita.“

„Ja feda ütlete alles nüüd.“

Wanamees puhkis nagu tige kass. „Tema ei saa wälja sõital — ei saa wälja sõita? Jumal hoidku meid! Peab —

peab, ma ütlen. Kes on minu kapten, ei tohi haigestuda — ei tohi haigestuda! Wähemalt mitte, kui jõge mööda peab üles sõitma. Ütelge kalle jeda, mr. Parker!”

See tegi kohmetu näo. „Ta naine on seal. Tahab ise kõneleda mr. Le Febrega.”

„Üsna õige! — Ma kõnelen temaga, kas ta mees, kas mr. Brown mitte wälja sõita ei wõi.”

Ta kirjutas mõne sõna kabinetis telefoni. Wanem daam astus sisse.

„Tere, fir!” ütles ta.

„Ah, mrs. Brown!” Mr. Le Febre kiskus mütsi peast ja wiskas ta Parkeri kätte. Siis jooksis ta uksele, ulatas mrs. Brownile oma käsivarre ja wiis ta wäiksele nahlshowale, mis seisis juust pikuti seina, kirjutuslaua wastas.

„Wõtke istet, palun, olen rõõmus, et wõin teid terwitada.”

Mrs. Brown istus sohwa nurgale. Tal oli õhuke teraw, peaaegu läbipaistew nina ja ümmargused silmad nagu kanna-kullil.

„Mr. Brown on haige?” algas mr. Le Febre.

„Haige”, finnitask daam ühesilbiliselt.

„Palawikus?”

„Palawikus”, kajas roostetanud hääl.

„Samab woodis?” turtjus mr. Le Febre ihestituleerides.

„Armuline jumal, madam! Kas teate, mis see tähendab? Ma arwan, teie olete minu ühe kapteni abikaasa. „Sara Thompson” on reisiwalimis. Ta peab weel täna jõest üles sõitma — peab!”

Wanem daam ei pilgutanud filmigi. Ta kullipill muutus ifka ümmargusemaks, klaasijemaks ja waenulikumaks.

Mr. Le Febre hüppas nagu tiiger puuris ümber. Mrs. Brown waatas rahulikult teda pealt. Lõppeks katjus profuri-rist lepitada.

„Kui kaua see kestab, mrs. Brown”, küsis ta, „kuni ta jälle wõib sõita?”

„Ühe nädala!” wastas mrs. Brown kindlalt.

Mr. Le Febre kirus endas. „Ühe nädala? — ühe nädala?” turtjus ta tigidalt. „Kui ta mitte täna õhtul laemapardal ei ole, siis pole tal üldse tarwis sinna tulla.”

Mrs. Brown naeratas.

„Teil pole waja naerda, madam”, kirjutas mr. Le Febre ta peale. „Jeesus, Maria ja Joosep!”

Naine oli piisti tõsnud, kangelst, nagu marionett:

„Arge unustage, et räägite daamiga, sir“, ütles ta oma troostita plekkhäälega. „Soovin teile head päeva, härrad!“ Sellega oli ta väljas.

Mr. Parker jurus alla kahjuröönu. Ta pööras end ülemu jupe poole, kes ikka veel tormas taas edasi-tagasi, ja küsis: „Teie küsite, sir?“

Mr. De Fevre jäi seisma. Ta pergamendivärviline röömlinnunägu seadis end tuhandesse kortsu. „Milline naine, Parker, — — ah, milline naine! — — Issand halasta meie peale! Kuid meie vajame teist kaptenit.“

„Kas wana Brown tõesti ei sõida?“ küsis prokurist kohmetult.

„Ei, ei! See ei pane enam oma jalga minu plankudele — meie vajame uut kaptenit!“

„Aga, sir! Mr. Brown on üks meie wanemast kaptenitest. Ta tunneb jõe nagu oma enda taskut. Ma arwan —

Ma arwan, et pole veel roim, kui kapten haigestub — pealegi palawikku. See võib igaihele juhtuda. Ja ma arwan, — miks ei wõi „Sara Thompson“ ühe nädala oodata, mr. De Fevre?“

„Teie arwate?! Teie arwate walesti, mr. Parker. Rabelordist walesti. J. C. De Fevre ja Co. ei wõi karwitada kaptenit, kes haigestub. Ma ütlen teile, „Sara Thompson“ ei wõi oodata minutitki — mitte poolt minutitki. — Meie peame saama teise kapteni.“

Mr. Parker mõtles järgi. „Ma ei tea ühtegi!“ wastas ta wiimaks. „Mr. Mac Grath, mr. Robson, mr. Westerhouse, mr. Wanya“ — luges üle tofina ninesid sõrmedel — „on kõik reisil, sir! Peame tahes ehk tahtmata ootama mr. Browni terwenemist.“

„Peab palkama uue. Täna õhtul kell kuus sõidab „Sara Thompson“ välja.“

Järgmisena astus sisse M. J. Rapper-Tandy, lihaw waimulik. Ettepanekuga, ohwerdada midagi uue palwemaja ehitamiseks.

Mr. De Fevre oli alul waenulik, kuid hiljem, kui kõrgealine seletas, palwemaja ehitatawat rikkamate kodanikkude jaoks, kes ei tahtwat suure rahwahulga seas jumalat paluda, andis mr. De Fevre järgi, ja kirjutas juure summa. Tänu mr. M. J. Rapper-Tandy huulil juri, kui ta nägi põlgawat

pilku, millega mr. De Zevre kohtles jisseastunud leske Freemani, enda üürnikku, kes mehe surmast mõlgnas talle üüri.

Kui leff Freeman oli wälja jaadetud, koputati jälle. See furd mitte ooteruumist tulewale uksele, waid teisele.

„Sisje!“

„Olete üffinda, Le Zevre sahib?“ küsis raswajelt kõlaw hää.

Mr. Le Zevre jaatas, ja uksest surus end jisse ühe pärismaalase paks keha.

Paks ütles oma „salaam“ aupablikult.

„Wõtte istet, Where Singh! Kas tulete tema juurest?“

Sindu istus. Ta toetus sohvale, filitas oma juure rohelise tshadderi wõllid sirgeks, siis juhtis ta oma suured silmad küsijale ja noogutas.

„Ma tulen tema juurest, Le Zevre sahib! Ta pakub teile oma terwituse ja oma sõpruse! Kas tahate kuulda ta teadet?“ küsis ta laimatus ingliskeeles.

„Ma tahan jeda kuulda, mr. Singh! Kõnelege. — Kuid pidage! — Meie tahame olla ekhimata.“

Ta hüüdis paar sõna telefoni; siis liikkas ta raske palmirohust mati ukse ette ja tõmbas eesriided alla.

Ta külaline ei pööranud temast pilku, jälgis iga ta liigutust, mis pea kartlikult, pea jälle julgelt wahtisid mr. Le Zevre otja. See wõttis lihtsa kontoritooli, mis ta kirjutuslaua ees seisis, liikkas jelle sohwa kõrwale ja istus sinna.

„Kõnelege, ma kuuln“, ütles ta surutud häälel.

*

„Tal on kurat sees“, kaebas Parker mr. Boldtile. „Ma olen ennast juba nõrgaks telefoneerinud. Jooksupoisid jooksewad omal kontjad wõltu. Muudugi otstarbetult. Peale wana Swinburne ja Jack Tipleri —“

„Ei, neid ta ei wõta. Meid ma tunnen: üks joob, ja teine ei jaa üldse mitte kaineks.“

Mr. Parker noogutas melankooliselt.

„Mis tal ometi on Browni wastu?“ jatkas Boldt. „Sa miks peab siis „Sara Thompson“ wälja sõitma nii kiiresti. Ma arwan, tal on ju puuwillaadung peal, sel „Saaral.“

„Jah, puuwill! Naeruwäärt jonn. Et inimese narriks teha. Issand, juba jälle kriiskab, kas meil on juba kapten? Biskaks heameelega telefoniga.“

„Ma lähen alla Ghati; eht leiame seal mõne. Nägin laevakontoris. Võite kaasa tulla, võõras mees! Kuidas teie nimi on? —“ pöördus ta Suftet Bullia poole, kes kannatlikult ootas ukse juures mr. Parkeri edaspidiseid käste.

„Kas teate mõnda laevameest meie jaoks?“ —

„Ühte laevameest?“

„Jah, ühte laevameest, kes wiiks väikeste woolaeva jõest üles.“

„Laevameest? Ja. — Teaksin küll!“

„Mis ütlete?! Ja mispärast pole mehel laeva?“

„Ta ei kaubelnud enam, sest ta tahtis puhkusele jääda — wõi abielluda — wõi midagi sellejarnast.“

„Si läks tal wist küll wiltu, sest eile kohtasin teda turul, ja seal arwas ta, et ta asja teifiti olewat järele kaalunud.“

„Kas võite muretseda meie siia selle mehe, mr. Bullia?“
See noogutas.

„Koh, siis edasi, mees! — Meil pole aega kaotada. Kuidas on selle kapteni nimi öieti?“

Kuid mr. Suftet Bullia oli juba uksest väljas.

„Ütle, Dick, kas oled ja warem kunagi sõitnud laewaga?“

„Olen, Nat, olen! Wul on patent sama hästi kui igal teisel. Aga miks ja küsid seda!“

Mr. Kolby istus Grand-hotelli rõdul ja kõigutas enna mugawalt kiiktoolis.

„Kas ja ei tahaks jällegi natuke mängida kaptenit?“

„Mina?“

„Ja! Ma panin sind tänä ette kaptenina J. C. De Fevre ja Co. juures. Nad otsiwad kaptenit „Sara Thompsonile.“

„Snimene!“ Dick Kolby waatas oma sõbrale kartlikult otja. Ta mõtles, et sõber on saanud päikejepiste.

Mr. Nathanael Sparks aga jättis normaalse inimese mulje, limpsis oma joodat ja whiskyt ja arwas: „Ma ütlen J. C. De Fevre juures. Beadoni tänaw 17.“

„Ma tean. Sa käisid siis seal?“

„Jah, Dick! olen isegi firma juures teenistuses.“

„Teenistuses? Pagana pihta! Kellena siis, kui küsida tohin?“

„Sadamatöoline wõi nii.“

„Oled kaugele jõudnud, Natty! Kuid nali kõrwale: mis ja oled teada saanud?“

„Bane tähele: maja nr. 17 kuulub nüüd firma J. C. Le Febre ja Co.-le. Sa tead ju.

Firma omanik, ainuke omanik — on nüüd mr. Yves Charlemain Le Febre, pärast seda, kui tofina aastate eest juri ta kompanjon ja demees pankur M'Curdy. Kust Le Febre pärit on, pole mul veel õnnestunud teada saada. Võib olla, on ta prantslane.

Ta on kõige rikkam mees Kalkuttas. Znimesed, keda peab tõsiselt mõtama, peavad teda kõige rikkamaks meheks termes vanas ja uues ilmas. Täna õppisin teda tundma. Warem olen taft kuulnud imelugusid.

Ta abikaasa juri wara. Pärast seda, kui ta kaotas oma ainukese lapse, tütre, elab ta vaikset, ainult oma juurejoonelistele äridele. Ml Maidanis on tal tore juwila — kauge sugulane, feegi daam, hoolitseb ta majapidamise eest.

See on igatahes üks imeline pühak, üks originaal. Ta palkas mind kahe ruupia eest päewas.“

Kolby naeris nii, et pisarad talle silmi tungisid.

„Aga mis pean mina siis jelle asja juures tegema?“

Sparks teatas talle steeni Le Febre maja aias ja siis, mis ta kaptan Brownist ja „Sara Thompsonist“ oli kuulnud. „Ma tahaks, et ja astuksid kaptan Browne asemele. Esiteks on sin hea juhus Le Febrega ruttawaks saada, teiseks peaffime ka teada jaama, mis „Sara Thompsonil“ lahti on. Sa pead minema aurikule. See on ainuke õige wahend.“

„Jupiteri nimel! Usun seda ise, Nat! Ja sina?“

„Ma sõidan kaasa. Stewardina. Seda pead ja wälja tingima.“

Mr. Kolby ei kaalunud minutitki. See oli ainuke tee saada saladuse jälite.

„Mine „Sara Thompsoni“ peale.

„Lehtud, Nat!“

„On sul paberid kaasas?“

„Jtka. Tarmitan neid legitimeerimiseks. Teeme siis wiifiidi wanale Le Febrele ja pistame nad talle nina alla. Tule, Nat!“

*

Dö.

Ganges wenib nagu suar, tumehall madu läbi kõrkjate ja tamariski põõsastiku. Madalal taewa äärel feijew kollane tuu wärwib juhkrupilliroo põldusid kummalise, ebamaise hel-

giga. Tagaplaanil, horitsoonil Ghat, mäeahelil, sarnanew magavate elewantide reale.

„Sara Thompson“ sulistab pikkamisi ja väsinult vastu jõe.

Kapten Kolby seisab ahtrdekil, käes öökiiker. „Varsti jõuame kanalini, Nat!“ ütles ta pruunile mehele sinises villafärgis. Sparks toetub reelingile ja ta teravad filmad püüavad läbistada pimedust.

Sette on kõik vaikne. Minult masin sumiseb ja veji kohiseb laewa nina ees, kui nad möödumad mõnest käänakust.

„Sumalast mahajäetud paik!“ arwab Kolby wiimaks. „Pole kedagi, isegi kaluritki wõi nii.“

Sparks noogutas ainult. Ta näis midagi kuulatawat.

„Kuula!“ ütles ta.

Kolby kuulatas samuti.

Kuuldus imeline toon, pea nõrk, waevalt kuuldaw, pea nagu suure inimhulga oiged ja nutt, pea nagu koraal, pea nagu trummipöörin.

Kõla näis tungimat laewale igast küljest. Siis waikis ta järsku.

„Mis see oli, Nat?“ küsis Kolby.

„Ma ei tea seda!“ wastas Sparks.

Nad waikisid hetke, kumbki tegewuses oma mõtetega. Mees, kes seisab walmepostil, ei liigutanud, kuid ta ei maganud ka.

„On imeline maa“, arwab Kolby wiimaks, „ja wana mees ralkuttas kõige kummalisem.“

Sparks'i pilk oli ikka veel kiindunud kaldasse.

„Ja „Sara Thompson“ oli imeline laew. Olen rõõmus, kui siit wanašt lastist jälle kord wäljas olen. Meeskond: hulgused, igast India nurgast kofku kraabitud. Ma ei kannata neid inimesi! poolinimesed, poolloomad. Ma jaan aru, miks kapten Brown jalga lastis. Minu hinge õnnistuse juures! Teeksin seda ise meelsamini täna kui homme. Oleksime pidanud oma näpud ära hoidma. Ses koogis pole rosinaid. Usu mind, Nat!“

Sparks kõigutas järelmõtlikult pead. „Kes teab!“ Kolby jättas:

„Pole õige asi! Wanamees on ehk põrguõelus. Kuidas ta oma toas Beadon-streetil ümber tantfis ja käsutas: laewanimestikud, börsiteated, wekslid, kirsijedelid ja mis veel kõik. Oma kehwas, mustas ülikonnas, liigluühifised püksid näijid

juba hallitanud. Ja siis, sihistab mulle nagu kobra, kes just praegu on kesta heitnud: „Sir“, sihistab, „lähete jöge mööda üles kuni Dschilami — tunnete ju Dschilami? — He — seal tuleb kanali juures minu wolinit. Dootsiga! Seal jaate uue kassi, mr. Kolby! — Minu wolinit saab õigel ajal laewal olema; ja õigel kohal. Teie täidate mu kassu täpselt, sir! Täpselt kass täita, sir! — Seda nõuan oma kaptenilt, sir!“

Ma poleks niisugust kohtlemist lubanud ei kellegi poolt! Jupiteri nimel! Ei ühegi teise inimese poolt! Aga see on hoopis eriline inimene. Nagu ma veel enne näinud.

On üks kurat või jumal, see inimene. — Urwan, päris despoot, tõesti despoot, Nat. Ma ei võinud ütelda ei. Ma pidin tegema, nagu tema soovis. Bidin seda, kui waatasin neisje despoodifilmadesje. — See on wõlur, see inimene!“

Mr. Sparks kummardus üle reelingi.

„Sealt tuleb midagi!“ sosistas ta. „Tähelepanu!“

Ma Dick Kolby kummardus üle reelingi.

„Suur paat!“ arwas Kolby. Ta luges meeskonda: „üks, kaks, kolm, vähemalt üks tosin!“

„Weel üks“, vastas teine.

„Paat näha“, laulis walmur.

„Hoi!“

Ühe hüppega seisis Kolby komandosillal.

„Sead päewa, sir! Kas võin tulla teie laewale?“

„Seal ta on!“ urises Kolby. Siis hüüdis ta fonetorusse, mis wiis masinaruumi.

Masin peatus.

Paat lamas vastu laewa külge ja üks mees astus köistrepilt üles. Talle järgns teine.

„F. C. Le Fevre & Co., Kalkutta, sir!“ ütles esimene arilijel toonil. „Mu nimi on Badger — Sofias Badger. Näitan teile kohe oma paberid.“

See oli wäike, kõhn mees tähtsusetu näoga, agent. Teine oli hindu. Kolbyle näis, nagu oleks ta teda juba kufagil näinud.

„Nahju, et pean teid peatama!“ algas mr. Badger uuesti.

„Teadsin, et tulete, mr. Badger! Olin selleks ette walmistatud! Kas see on loots?“

Badger noogutas. „Nah. Ja loots wiib laewa Anaradpuri üles!“

„Anaradpuri?“

„Ja, jir, Anaradpuri! Kas tohin teile näidata oma pabe-
reid. Kas tunnete Anaradpuri?“

„Tunnen seda, mr. Badger! Tunnen terwet Dschilami.
Aga tulge, mr. Badger, kajutisje! Tahan näha teie pabereid.“

Mad läksid. Boots pöördus Spartsi poole. Ta rääkis te-
maga paar sõna, siis istus ta mehe kõrwale tüüri juure.

Kui mr. Kolby ühes Badgeriga tagasi tuli, paistisid Greater
Pigi madalad, lamekatufelised elamud.

*

Dö.

Anaradpuri Ghati all lofsus must wesi. Kuu oli loojene-
nud. Kollase Seina paljastatud seljal lasus tinahall wari
nagu kuri hiiqlalind, kes waritsseb saaki.

Kaks meest seisid maandumisjilla mörel.

„Ta ei tohi pääseda tagasi“, ütles üks.

„Ei tohi pääseda tagasi?“

„Ei! Ta teab liig palju — pigemini, teab arwatawasti
liig palju. See on ükska puhas. Kas mõistad, Ram Daks!“

Ram Daks noogutas. Siis pöördus ta ümber.

Läbi pargitiheda lehestiku wikkusid maharadsha lossi wal-
gustatud afnad. Megajalt kolasid sealt muusikahääled. Sest
maharadsha andis pidu jir Dudley Whittingtoni auks, kes oli
astunud ooberst Bullocki ajemele.

„Mad tantfiwad“, ütles ta oma naabrile.

„Sealt tuleb meie mees! Pean minema lossi.“

„Dota weel, Where Singh, kuni ta möödub maaninast.“

„Kõik on loflu räägitud. Waata: märk. See ta on.“

Mäenõlwaku ääres hõõgusid kaks punast punkti nagu kaks
waenulikku silma.

„See on märk, Ram Daks! Poole tunni pärast on aurid
jään.“

Where Singh kadus maharadsha lossi juunas.

Wiiulid jurisjesid ja laulsid. Tasakesti nuuksusid flöödid.

Terwe suure lossi jaal oli walgufemeri, täitunud laeni
roofiwee ja rafineeritud parfüümide lõhnast. Walgeil palko-
nitel ja rõdudel seisid ja liikusid maharadsha külalised. Pruun-
nid bohd, wälodad nagu sifalifud, presenteerisid puuwilja ja
jätist.

Punased, kullaga paelutatud uniwormid, kahisew siid, ühe-
tooniline must frakk ja mitmewärwine, fantastiline idamaa
würstide rietus oli siin läbisegi.

Brokaatpunasel estraadil istus maharadsha. Ta turvani meripunased juweelid heitsid marjusid üle uhke, mahakariva näo, ükskõiksete filmadega ja süsimusta siidihabemega.

Ta kõrval istusid sir Dudley Whittington ja lady Whittington, wanem daam, liham, kalliskividest blondiin kahjemas atlastleidis.

Lady Whittington tundis nähtavasti igawust. Ta huwitus ainult hetkeks, kui Tommy Dodd möödus, käsikäes miss Golightlyga. Sest lady Whittington oli wõtnud oma kaitse alla wäikese kullakese miss Floy, ja Tommy Dodd oli ta äsjane lemmik. Ta oleks heameelega teinud paar inimest õnnelikuks ja wiinud miss Florentine Golightly tanu alla.

Ka mrs. Sullivan oli jeal. Muudugi oli ta ümber terve hoowfond. Ta oli waimustaw; kahtlemata pidu kuninganna. Slegi maharadsha poolkinniste, liikumatute laugude alla ilmus kiir, kui kuninglik buju möödus, ja sterotüüpne, suursugune naeratus sir Dudley kitsail huulil elustus hetkeks, lady Whittingtoni suurimaks meelepahaks, kui mrs. Sullivan lähenes estraadile.

Maharadsha pöördus sir Dudley poole. „Teate õnnetuselt, mis juhtus teie eelkäijale?“

Sir Dudley jaatas. „Doberst Bullock sai surma elewandijahil!“

„Elewant“, jatkas maharadsha, „kes põhjustas õnnetuse, on nüüd finni püütud. Ta oli taltsa karja hulgas korralis.“

„Ah, rogue püütud? Soowin õnnel!“

„Ja, mis teeb kõrgus patusega?“ küsis mrs. Sullivan, kes sisse oli astunud.

„Ma lasen ta surmata. Homme kui päike saabub Dschilami kohale. Kas ei taha mylady pealt waadata hukkamist?“ pöördus ta lady Whittingtoni poole. Inglanna eitas wärisdades pead.

Ka sir Dudley tänas. Temal oli polgu ülewaatus.

Minult mrs. Sullivan seletas, ta tahtwat tulla.

Mihon Simai Madho, maharadsha laugude wahel leegitfes nagu kollane wälf. Siis jatkas ta.

„Rogue on suures saalis. Ta on kardetaw inimestele ja loomadefele. Slegi Ram Daks ei tohi läheneda talle.“

Seal lähenes kojateener ja terwitas.

„Salacum, kästija“, ütles ta, „Where Singh palub omale armu võida kõneleda sinuga. Ta ootab sinu käste audientside jaalis.“

Maharadsha tõusis wäärsele ja astus kõrwalolewatesse saalidesse. Awatuina nägematuft käest langesid naised, maharadsha läbistudes, jällegi kinni, kõlatult. Sofin ja häälfesumin ei tunginud läbi lõpmatute koridoride.

*

„Sara Thompson“ oli kinnitatud Anaradpuri sadamajäälale. Sajad käed olid tegewuses punwilla wäljalaadimisega, waiksest, täiesti india kulide harjumuse wastaselt.

Mr. Badger tahtis minna maharadsha lossi, kust hiljem lubas saata sõiduki Kolby järele. Seit wäljalaadimistöõde juures ei wajatud kaptenit. Mr. Sparks oli algusest peale kadunud rahwamurruks.

Mr. Badger polnud julge mees. Silisöö pimedus mustendawal teel fundis ta siidame waljusti tuksuma. Mõnigi „damn“ tuli kuuldawale ta õhukeste huulte wahelt, kui ta möõdus mõnest hiigelfujust, mis kontlikult walendades näitas oma elutuid filmi ja furnuafawatut, kiwist, igawesti naeratawat nagu.

„Damn, kui palju on neid neetud walgeid nuffusid?“ Ta seisatas, sest ta oli kuulnud õkste praginat inimsammude all.

Ta haaras oma rinnatašku järgi.

„Das' jääda, Jofi“, ütles surutud naisehääl. Laiakõwelise jaagopalmi tagant eemaldus naise kaju, tumedas, kapushooniga mantlis. Ta näost polnud näha muud kui ainult filmad.

„Tule“, ütles ta. „Meie ei wõi kaotada aega. Where Singh ootab.“

Mr. Badger oli end kogunud. Ta kõndis pikkamisi naise kõrwal. „Ma ei teadnud, et ja oled siin!“ ütles ta tuksaselt. „Mis teed weel Anaradpuris?“

Teine naeris surutult. See oli imeline altihääl.

„Käed mind nii harwa, Jofi! Sa pole sugugi galantne. Mõni teine õskab palju paremini hinnata.“

„Säta!“ ütles Badger. „Pole aeg rumalusteks. Sa ütlesid: Where Sing ootawat.“

„Dige: Where Singh ootab nagu kurat waest hingekest!“ Nähes, et Badger rahutuks muutus, sõjistas ta kõhe: „Ole mureta, Jofi, mitte sina pole see hing, keda ta ootab. Kust wõtaks ta sinu juures ka weel hinge?“

Ta hää! muutus äkki käskivaks: „Teata miid!“

Mees kõhatas tasakefi ja algas:

„Sara Thompson“ lehab Ghatis. Ta laaditakse välja.“

„Siima, edasi!“

„Mis edasi?“

„Ja Kolby?“

„Kust tead sina, et ta on laeval?“

„Jäta see minu teada. Kas teab ta, milline laadung on „Sara Thompsonil?“

Mr. Badger kehitas õlgu: „Mis puutub see minusse?“

„See läheb sulle väga palju korda.“ Naine oli ärevuses peatunud. „Kas arivad, et wanamees Ralkuttas õlgu kehitas, kui ta teaks, et ta kapten teab, mis „Sara Thompson“ omas kõhus kannab. Kui teaks, et aurik kannab hävitust ja furma —“

„Ära karju!“ katkestas Badger. Kuid naine jätkas: „Kas aimab Kolby, et selle pruuvilla all uinub jäde, mis peab hävitama fogu mõõramaa moderni kultuuri Indias. Et moodsa kultuuri rujudel jaabumas werejaun, millist wäewalt tunneb maailma ajalugu. Kas Kolby aimab?“

Mr. Badger wahtis tarretunud talle filmadesse, mis fätendasid nagu rõõwlooma filmad.

„Ma ei tea“, wastas ta pilkamisi, „aga ma usun —“

„Mis sa usud?“

„Ma usun, et ta on meie wastu umbusklik.“

„Siis peab ta jurema.“

„Kumalus!“

„Siis peab ta jurema!“

„Kas oled sa meeletu?“

„Ta peab jurema! See jeal“, — ta näitas losfile — „tahab seda, ja tal on õigus. Muudu on asjata kõik suur töö. Kas sa kuuled, Jofias Badger — asjata!“

„Ja wanamees Ralkuttas?“ küsis ta.

„Mis hoolib tema, kas üks inimene ees või taga on. Tema arwestab juba teistsuguste armudega. Tema ees on inimeseid ainult arwud, ainult abinõud, et taotlema sihti.“

Mr. Badger wanguatas pead. Lõppeks ütles ta: „Arwastin, et just sina seda mr. Kolbyt natuke sallid. Kuulsin midagi sellestarnast Nagalpuris.“

„Kes seda ütleb?“ karjus ta.

„Warblased fidiistawad seda katustelt.“

„Kas nad sidistavad“, ta naeris faredalt. „Nad sidistavad walet — usu mind, Josph, walet!“

„Mispärast walet?“ küsis ta kangekaelselt. „Mees, kelle pärast terve Nagalpur kiffleb. Niipalju kui mina tean, rikas. Wäga kena partii sulle! Mis läheb sulle korda maharadshja ja tema tulipealised plaanid?“

Naine kaalus hetke; siis wastas ta: „Kas peab tiiger paarina pühwliga? Ei iganes! See on kohane ainult kuningtiigrile.“

Badger naeris pilkawalt.

„Kuningtiiger!? Hästi öeldud. Wäga hästi! Sibyl Badger — Anaradpuri kuninganna — ei — mis ma ütlen — terve India kuninganna!“

„Waihi!“ karjus naine. „Wra tee mind meeletuks!“ Ta oli astunud teise ligi, nii et ta suu puudutas teise kõrwa. Siis jatkas ta rahulikult:

„Kui wanamees —“

„— sureb, siis oled ja kõige rikkam pärijanna kalluttas“, jatkas teine. „Sigel! Aga wanamehel on sitke hing. Usu mind, tuwike, wõid kawa oodata, enne kui see hing läheb. Sa, wisa hing — nagu kassil — ja tugewamad käed kui teistel tartadel inimestel — meie mõlemad kaasa arwatud.“

„Sa oled nagu koer jõimes, Jofias! Ei söö ise heinu, ega anna ka härgadele, kes wõiksid süüa. Ma lähen oma teed ühinda!“

„Mine, minel! — Dschilami ääres tundub werelõhna. Siin ja — ka ülewal saarel.“

Naine wõpatas.

„See, et tuletad mulle meelde saart. Zuba jellepärast peab ta surema. Sa ütlesid ise ta hurmaotfufe.“

Jofias Badger astus sammu tagasi. „Mina ei taha jellest osa wõtta. Olen halb mees, aga mu käsi on puhas werest ja peab ka jääma puhtaks.“

Ta kahtis edasi sammuda, kuid teine astus talle tee peale ette.

„Sa olid ikka argpiüks, Josph! Zuba lapsena. Ta peab surema; aga mitte inimese käe läbi. Õnnetu juhused, ei miski muu, kui õnnetu juhused!“

Mees jatkas: „Ma ei taha osa wõtta teie õnnetuist juhustest. Kas oli õnnetu juhused ka ülewal saarel?“

„Ela hästi! Tahan minna tagasi Kalkuttasse, niipea kui olen valmis. Nägemiseni!“

Ta ei maadanud ümber, waid sammus edasi oma teed. Warsti kadus ta kuju palmide warjus.

*

Walendas esimene aotuma. Dschilami wesi hiilgas sinakalt. Noosad mäed saatsid jõepinnale heleda joa.

Kolby oli korraldanud oma paberid ja pakkinud oma seitse asja. Ta pidi tagasi minema Kalkuttasse. „Sara Thompson“ jäi Anaradpurasse.

Kolby oli iilirõõmus, et wõis lahkuda neetud paadist ja otjustas mr. Le Febrele teenistuse ules öelda ning pöörduda tagasi Nagalpuri.

Siis istus ta kütset ootamata ühte küllasõitwasse pühwliwantrisse ja toetus mugawalt wastu ajaja higist selga.

„Edasi, mees!“ iimises ta rõõmsalt. „Millal jõuame meie siis külasse, muist kurat? — Kas jõuame sinna ülepea kunagi?“

Mees oli esiotja waadelnud sahibi waemulikult. Kuid poole tunni pärast teadis ta paremini — üks ruupia oli teostanud selle ime.

„Siis, kui jumalad arwawad heaks, waeste heategija!“ irwitas ta miisakalt ning lõi piitsaga mööda härgade mustunud sabasid. „Ma olen taewast wõrsunud teener ja mu härjad kuulwad sinule. — Mail, mail, mail, — arrhel! Siil! Myssa, mu tumike! nõõ! — Bail — mu suhturjüdameke! Teie oskate lugu pidada suurest auist, et saate sõidutada jumalate poega.“

Mõlemad hallid pühwolid wedasid wiletsat kätu sügawais roopais pillamisi ja uimutades. Warsti teatas tugew norstamine, et Kolby oli magama jäänud, toetudes wastu wasekarmalist selga.

Ta ärkas keset jawionne, mis wärwitud õunaroheliseks, roospunaseks wõi kobaltsiniseks. Ta oli Anaradpuras. Suur walge hoone oli elewantide tall, ning wäike, waskne ehitus — maharadscha loomaaed.

Ühe hüppega jõöstus Kolby wantrilt. Ta sirutas ennaft ja floppis õlgede tolmuga oma künelt.

Kolbyle näis, nagu oleks ajaja muutunud äkki sõnateh-waks. Ta nägi kartlik wälja ja näis tahtwat oma sahibist igal tingimusel wabaneda.

Tänawal, mida mööda nad tulid, seisis mees, kes neid waatles. Pühwlikaru pidi olema möödunud temast. Kolby ei tunnud teda, kuid riietuse järgi nägi ta koha, et wõoras omas kõrge auhraadi maharadsha hoomkonnas.

Kuidas tuli see mees nii wara koidu ajal täies riietuses külatänawale.

„Kes see on?“ küsis ta hindult.

„Ma ei tea seda, maailma kästija“, kogeles see kohmetult. „Wõiks jumalad sinu kaasas käia, sinu teekondadel!“

Nende sõnadega tahtis ta eemalduda, kuid Kolby haaras tal kraest finni.

„Kes see on?“ küsis ta weel kord.

Mees wäänles nagu uis raudnäpitsas. „Sul on kõwa käsi, taewa poeg!“ ägas ta. „See on Nam Dahs.“

„Kes on Nam Dahs?“

„Elewantide ülewaataja.“

„Mis ta tahab, ja emase koera poeg?“

„Kõrgesti üündinu, ma ei tea seda!“

„Küsin talt eneselt“, urises Kolby ja lastis mehe käsiwarre lahti. Siis waatles ta Nam Dahsi järele ümber.

See oli jäljetult kadunud.

„Neetud muist kirat!“ ümises ta pahaselt, jättes lahtiseks, seda ta sellega arwas, kas tema kuningliku kõrguse maharadsha elewantide ülewaatajat wõi alandlikku härgadeajajat, kes wahpeal oli taandunud taewapoja eest oma kodujumalate kaitsele.

Siis pööras ta otjustades ümber ja sammus teise küla otja poole, kus ta teadis elutsawat iise muhameedlase, kelt wõis palgata korraliku wantri, millega laewalt ära tuua oma kasti ja sõita Nagalpuri.

Seal lootis ta kohata Sparksi, nagu nad kofku olid rääkinud.

Küla oli weel juifumas hommikunes. Wiljapuaedades wilistastid maina-kuldnokad. Kui Kolby möödus karjajootmise platfilt, mis läbistas peaaegu ristjuunas külawahelise tee, nägi ta, et Nam Dahs pikkamisi teda jälgis.

„Uudishimulik nagu põldhiir,“ naeris Kolby ja marssis edasi wäänkaswude hekkide wahelt. Sied, suured ja rööjad, piserdashid endist lõhnawat hommikufkastet.

Ta röömustas suure, halli ahwi üle, kes tee ääres kõonutas. Wiimaks jõudis ta laia trepi juurde, mis wiis üles terrassile,

milledel lebas lojs. Ülemal jammus pikkamisi waluur. Muidu näis kõik jüganwas unes.

Kuid ei! Just ta ees lipsas pruun fogu pööstastesse, ja all elewantide talli ees seisid paks mees rohelistes tšhadderis ja terwitas.

Kolby tüüris tuntud suurest fontäänist mööda ja noogutas pakkule mehele lahkesti.

Selle järele leidis ta ennast kesk hiigla jumalakujusid ja toletisi. Siis wiis tee läbi palmide, plataanide ja mangopuude metsa.

Kui ta oli jõudnud tallide nurgani, jäi ta hetkeks seisatama. Sees oli märs ja möll. Ketid klirisesid. Maa põrus. Ameeriklane armastas neid juuri, tugewaid, tarku loomi, mis puudusid ta kodumaal.

Elewantide maja kõrwal oli paar telliskiwihoonet, nähtawasti wahtide elamud. Siis tulid wanad, metssiks muutunud aiad, pööstistikud pudenenud ja ümberwajunud kivi-kujudega ja hallide purunenud weewaagnatega. Peidetud aiasteed wiisid tundmatuusse tihnikutesse, ja taga kerkisid kõrged templid ja pagoodid.

Keset üffildust laotas ennast suur jasmiinipööstas übe pingi üle.

„Kenafene paif kohtajatele“, mõtles Kolby, kes sellest küljest omas wäga terawa pilgu. „Tõesti, ma usun, seal istub teegi.“

Ta kiskus filmad pärani. Ta hallid filmad sätendasid. Ta pruun nagu wärwus wäsekarwaliseks nagu indiaanlasele.

Ta filmade eest läbistus teine pilt: minar, kuuvalgus, tume kuppel, järaw wõre. Wõrel naise kuju. Kullal, kitjas mantel kapushooniga.

„Galloo!“ hüüdis ta meeletult.

Pingil istuw naine sirgus järsku.

„Seefama!“ oigas Kolby jälle. „Seefama! Mantel, kapushoon, kõik!“

Ta otsa waatas kahwatu nägu, kaks suurt tumedat filma. Siis jõöstus Kolby tihnikusse, mis lahutas teda jasmiinipööstast.

Ta wandus teotawalt. Sest ta oli peatumud olaspööstastes. Lõppeks murdis ta läbi tihniku, nagu metsselewant.

Pink oli muidugi tühi. Kuid seal wilkwas üks wari üle pagoodi seina. Seal oli Kolby juba ümber nurga.

Dolme sammu kaugusel oli teine taht ees.

„Just nagu seal jaarelgi“, mõtles Kolby tagedalt. Kuid ta oli jõudnud nurgani, kuulis ta midagi. Üks üks — avati.

Wari oli kadunud. Ei midagi, kui ainult üks üks.

— „Dota! Oled mul lõksus nagu hiir. Pööran wõi terve selle kongi tagurpidi.“

Ta kiskus ukse lahti ja tormas sisse, wijates selle oma järele miirtsudes kinni.

Tempel paljaste seintega. Keskel seisis ainuke hiiglakuju. Bastasseinas haigutas suur, must wäraw. See wiis küll wist teise pagoodi ossa, millel lebas kuppel.

Ta jooksis meeletult ümber kuju, kuid ta ei leidnud kedagi.

Gettetki wiivitamata jookkis ta wärawasse. Kuid korraga seisatas ta.

Ta kuulatas.

Lumedaft kurgust kostis wõõrastaw toon: rõhkimine, puristamine, peacaegu sea häälitsemine.

See ei wõinud olla põgeneja.

„On nähtawasti pannud kiriku sealaudaks“, mõtles Die. „Meist wõib seda loota! Jupiteri nimel! Riisugune graniitputka nagu kindlus — kõrgem kui Pauluse peakirik — kümnetuhat inimest on siin töötanud, higistanud, oiganud, wandunud, käjutanud — ja nüüd panewad sealaudaks. Akuraat riisugused nad on.“

Ta astus portaali. Kõik oli pimeduses. Rõhkimine oli wäikunud. Kolby otjis taskust tuletikku. Kuid ta pidi jällegi kuulatama.

Ta kuulis hingetõmbeid hiiglarinnast. Pikkade waheaegadega, norstkawaid. Hiiglane pidi seisma ta ees. Talle tundus, nagu puurdutaks teda õhuwool.

„Minu kädi Zemina nimel!“ ütles Kolby. „Kes see on? — Hoolaa, mees! — Wälja, metskaks!“

Ta astus uudishimulikult edasi, kuni ta filmad kohanenud pimedusega. Ta siis nägi ta hetkeks midagi, mis sundis peatumata üegi Die Kolby julge südamelöögi.

„Kurati!“

Ta mõtles jällegi nägewat kehastatud põrguõelust. Raske, muinasjutuline koletis, ebamääraste piirjoontega, liikus pimeduses, tõusis ja wajus, rõhkis ja norstkas. Rahutu, kole hiigelläe wari näis haarawat fissetungija järgi.

„Kurati!“ kordas Kolby. Siis jeisis ta jällegi samba ääres ja wahtis pimedasse auku, mis näis nüüd nagu haigutaw muinasjutulise lohe juu.

Ta peaaegu läbistafid kõikjagu mõtted. Ta ei teadnud, millega mõrrellda jeda elukat seal sees. Dik Kolby polnud kartlik, — wastupidi! Kuid — jumal näeb — tal oli õudne tundmus, kui ta mõtles, mis küll võib wälja sülitada see tume kurt.

Kuulaks ei jäänud ta teadmatusse. Ta kuulis lähenewat: tajasid, tšentnerraskeid samne. Siis lohises midagi wastu seina.

Dik Kolby naeris waljusti. See oli wabastaw naer.

„Tere hommikut, wana pois!“ hüüdis ta lõbusalt. „Tahad patji liiua? Tule, lepime ära!“

Tige puhkimine oli wastuseks. Portaalis oli ilmunud juur elewandi pea. Ta liikmed täitsid kõik wärawaawaukse.

Diki naer waikis. Minutsest pilgust jatkus, et weenduda oma walearwamisest.

See polnud taltjas elewant. Rogunisti mitte. See jaadan, ihe filmaga, teine oli wälja tulistatud — pilliroo nool külje sees, äranurtud kollaste kihwadega pilutas nii waenusikult, nii kawalt tema poole, et Kolby hetkel mõistis hädaohtu.

„Arwan — targem annab järele“, ütles Kolby ja hakkas pikkamisi ukse poole taganema.

Elewant puhkis rõhutawalt läbi londi ning wangutas pead.

Lõpuks oli Kolby jõudnud ukseni. Wälgukiirusel pööras ta ümber ja tahtis jelle lahtri liikata.

Aga ukse oli nagu kinni naelutatud.

See weel puudus.

Mürts oli teinud elewandi tähelepanelikuks.

Ta liigutas närwilikult kõrwu ja tõukas kahjurõõmsa kihina wälja. Ta kiindus oma ainja filmaga tigidalt Kolbysse. Kifki fööstis ta nagu tormihüül tema peale.

Mr. Kolby tegi sellise hüppe, nagu ta oma elus weel enne polnud teinud. Ta fööstus nagu kuulist tabatud kodujänes samba taha.

Ta kuulis sellejuures imelist, kuiwa raginat, nagu oleks paisatud wiietuhande kilogrammi raske kappasepa wastu seina. Krohm, kiwid, ämblikuwõrgud, tolm moodustafid kollase kogumassi, ja sealt wälja paisfud ainult musta koletija kontuurid,

kes üleswinnatud lotiga talle järgi kihutas. Wiimaks tõmbas ta suure looga ja jäi inestanud seisma. Sest Kolby oli lipstatanud wastupidisesse külge.

Beekford samane manööwer. Jällegi peatus elewant, wangutas oma jämeda peaga ja norstas tagedalt. Wõib olla plaanitses juba mõnda uut sõjakawalust.

Kaua ei wõinud see niiviisi kesta.

Diid Kolby seisis just jumalakuju ees. Püha mees seisis kahe hiiglamao kehale, kes tema ümber üles põimufid. Kunnagi käega oli ta haaranud mao. Ta pea ulatus peaaegu laeni.

„Lore wana gentleman — jee!“ mõtles Kolby. „Arwan — mõiks mind kanda kufil. Paar tsentnerit enam wõi vähem. Wälgutiirul sööstus tal mõte läbi ajw: „Üles!“ ja juba seisid ta ühe kobra-mao pea peal — kaks, kolm korralikku ronimisekõnnet. Nagu oraw kribis ta üles, mille juures jumala rikkalik rietus näitas talle üles head teenet.

Tänu jumalale! — Nüüd oli ta ülewal. Ta istus wõimjail õlgadel, lastes jalad alla kõlkuda.

Ta tagaajaja ei wõinud ulatuda nii kõrgele isegi oma lotiga. Mugaw oli seal, ainult ta suu, filmad ja kõrwad olid täitunud kosmuse. Ta pidi aewastama. Ilma jelleta oleks ta wõib olla eluaja seal ülewal wõinud istuda, ilma et elewant oleks aimanud.

Kui ta ennaft aewastusest kergemaks saanud, ja just toetus peaga jumala tulipunaseks wärwitud palge wastu, seisid ta wastane all ja kõõritas oma ainja wäikese, punase filmaga üles, pead wiltu hoides, et paremini näha oma wastast.

Kolby noogutas heatahtlikult. Siis waatas ta elewanti lähemalt.

„Päris sarwit ise! Pindlasti wana rogue. Taewas teab, kuidas ta on sattunud templisse. Kui aga see lugu siin igawaks ei lähe! Noh, wanapoijs! — Ei ulata!“ Elewant oli tõstnud oma loti, kuid see ei kiiininud Diid'i jalgadeni.

„Go — ikka weel mittel!“ Diid naeris. Kuid naer pidi waitama. Rogue oli ära mürdnud jumala kolmweerand käewart ühes tiiki kobramaoga. Naks — teise käewarre. Nagu kaks tuletikku, mis mitte tuld ei wõta, wirutas ta mõlemad troostitud kaitad wastu maad. Siis kõõritas jälle Kolby poole üles, nagu soowiks näha, mis teine selle kohta ütleb.

„Täsa, täsa, mu lambakene!“ waigistas Dick, tõmbas aga jüiski oma jalad kõrgemale. „Sa wiskad ju selle korralliku wana-härra siin ümber!“

Näis nagu oleks ta toonud elewandile hea mõtte. See rõhkis üsna rõõmsalt ja noogutas paksu pealuuga. Siis astus ta samm u tagasi ja lastus esimestele põlwele; wiimaks pani ta loti täsa, kuid waenulikult niitsatades, juure jumala jääremarjade ümber.

Enn meel, et kaju oli tugewasti walmistatud ja finnitatud kõwasti jamba külge. Muudu oleks ta wägewa kangi esimesel tõmbel ümber kukunud. Kuid Dick Kolbyl lögisesid hambad juus wapustusest; peaaegu oleks ta nagu küpse kookuspähkel oma kõrgest asendist alla langenud.

„Niisugune igas supis keenud kaabakas!“ uus hoop ja jälle uus hoop ja edasi ja edasi, jõulised nagu maawärisemine, katkestasid ta monoloogi. Weel kats wõi kolm jellist hoopi, ja flambrid, mis jumalakaju koos hoidsid, pidi purunema.

Seni oli Kolby pidanud terwet jeda seisukorda jahiseilusteks, kuid nüüd oli asi tõsine.

Küll oli Dick Kolby just kohane mees niisuguseks olukorraks, ja ta ei kaalunud hetketki, et jeda tõestada. Zällegi wäike maawärisemine, elewant oli lastunud põlwili ja pekis oma londiga, kistudes wälja kihwadega jalapikkuseid pilpaid jumalakaju alusest. Silmapilt oli foodus — — —

Dick Kolby haaras oma jahitasku ja wõttis wälja noa. Ta tegi selle liigestest lahti ja pistis hammast wähele. Gette hiljem asus ta kujukult allaminekule.

See oli, et elewant oli ühest küljest pime, ja just see pime pool oli sihitud ülespoole. Nii märkas ta alles oma wastast, kui Kolby juba oli jõudnud istuma ta kuklasse.

Gette raius ta edasi, siis aga tõusis ta kohmakalt jalule. Kolby oli jeda ainult oodanud. Ta surus oma jalad kõwasti koletise kõrwade wähele; teise käega tabas ta elewandi selgroo. Minult üks sekund — — — siis pani ta jahinoa terawa otsa just ülemise kaelalülisse.

Üks tõuge ja Dick Kolby wiskas ennast terve jõuga ettepoole. Ta raudsed murrliid tõmbusid pingule. Sirmus loom oigas.

Ta üksluisse keha läbistas wärin. Ta tuikus. Wiimaks kumardus ta pikkamisi kõrwale ja langes tumeda mürtfuga maha.

Rolby oli maha hiipanud. Ta nägu oli tarretunud, omandanud mingisuguse tigea ilma. Gallid filmad lõomasid. Sellele vaatas ta mõidetud waenlast. See ei liigastanud enam.

„Edasi, mees! Pole tarwis matmisekõnet!“ ütles ta seljaga rahulik hää. „Mõta oma nuga ja tule!“

Rolby pöördus äkki. Wari päikselisel tagaseinal:

Üks mees seisus awatud ukseel —

„Sara Thompsoni“ steward — alias mr. Nathaniel Sparks.

„Soofse, mees,“ kordas ta. „Soofse, kui julle elu armas on!“

* * *

Minne minutit hiljem lebas Richard Rolby ühe maha-jäetud sawionni lähel, kangel vemaal Anaradpuri külast.

Ta kõrwal kükitas mr. Nathaniel Sparks. Koht oli ukseil. Ümberringi rohtunud kõrbe; seal wahel mõned wäikesed põllu-tüfid sinepi, tatra ja maisiga; üle juhtrupilliroo wirwendasid Anaradpuri esimesed katused ja lossi-aed.

Maastik oli tasanud, ainult park awanes lainelise kõrgenduseks. Die Rolby lamaskõhul ja waatles küla poole. Mr. Sparks, walges kitlis ja pruuni rätikuga ümber pea, piilus sinna külge, kus awanesid lõpmatud mooniwäljad maanteele.

Ta oli kõnelenud, et Nam Dahs teda jälgis juba sadamast ja kohe pärast Rolby ärasõitu pühwliwanakril saatnud käesjala — arwatavasti paleesse.

Sparksil oli ses riietuses kerge filmas pidada hindut. Samuti oli ta ka teada saanud, et „Sara Thompsoni“ laadung peidetud saarel. Ta oli kogunud kõik wandeseltse keskpunkti siirduwad niidid, millest pidi keerutatama kõik Anglo-India walitjuse kaela jaoks.

Kohe saabudes hakkutas „Sara Thompsoni“ pardale oli ta ennast tutwustanud hüüdsõnaga, mida ta kuulnud Bagwan Charani juust Daulwas Tornis.

Talle oli selle tõttu õnnestunud mõita meeskonna usaldus uskumata kiirelt. Ta oli alati wälja läinud sest seisukohast, et pärismaalasi peab tundma sama hästi nagu iseennast.

Sellepärast oli ta, sestsaadil kui tegutses Indias, kõik urfad ja nurgad läbi tuhninud, kuna muudu kellelgi midagi polnud offida.

Ta tegi tutwust iga määrdundu päewawargaga ja juliga.

Ta tundis maantee pruune wõllarooge, sõi ja jõi nendega, palmetas nende templis pea hinduma, pea muhameedlasena,

mõnikord pesupestijana või potisejana, pea nagu jassiir või mollah.

Ta teravmeelne ja suur feelteanne olid talle siinjuures abiks. Ta mõistis rohkearvulisi murrakuid nagu pärismaalane. Tšegi thoride — varaste mõllakeeles oli ta kodune.

Tark Nathaniel Sparks mõistis mõnegi usujekri müsteeriumide ja salapärase templiteenistuste sügavamad mõtet.

Nii oli ta näinud oma filmaga ainust õiget Chri Nagami Bishnut, mis koosneb massiivsest kullast.

Sparks oli Vishnu preestrina juure jumala ees istudes juurel rongikäigul palmeid põimunud ja kõigutanud kollast lampi.

Ta oli aidanud pesta Paravatit, jumalannat kalafilmadega.

Ta tundis Warane laulu, mida laulavad Berari imelised pühikud.

Ta oli kaasa tantšinud tuletantsu ja tapnud furnute-kana. Jah, ta oli suudelnud Ellora Suduste koopas musta muna Siva märgiga. Võis öelda, mees pidi tundma Indiat.

„Bata Bardi talli juures kohtasid nad“, jatkas Sparks oma teadet. „Ram Dahs ja Where Singh.“

„Where Singh — kes see on?“

„Maharadsha eunukite ülem ja ta parem käsi.“

„Kas mees?“

„Ja.“

„Rohelises hommikutuues?“

Sparks noogutas.

„Siis oli see seejama paganavuline, kes mulle fontäänijuurde ütles hommikutuuse. Aga edasi tekstis!“

„Nad läbistasid talli. Kui mina jõudsin pagoodi juurde, pani Ram Dahs parajasti palgi ukse ette. Soomuslikult hoidusin ma warju.“

„Ja naine, Nat? Ja naine?“

„Oli nendega kaasas. Kolmas ukse oli avatud. Nadh läks sinna, wiib nähtavasti pagoodi kõrvalruumi.“

Diid Kolby needis. Vähe aja pärast jatkas Sparks:

„Esiotsja waatasid nad igasse külge ümber. Siis tegid, et nad kadusid. Ram Dahs läks tallidesse ja paks Where Singh paleesse. Mina järgnesid ladhyle.“

Kord peatus ta, nagu tahaks ümber pöörduda. Seisis tükk aega ja wahtis omaette. Ükki trampis ta jalaga ja tõttas kiiresti reisijate majja. Tead, jelles hungalows, kus peatuvad maharadsha külalised. Täna on kõik täis külutud. Pidu tõttu,

mis palees peeti. Ma pöördusin. Mind wallutas kartus. Kus jina oled? — polemid sind väljas kujukil näha. Sadsha Baba juures mitte. Teadsin, et on teostamisel mõni pörgulik plaan ja tõttasin pagoodi juurde tagasi.“

„Sa kas tead ja, kes on see naine?“ kordas Kolby kangekaelselt.

„Ma ei tunnud ära ta nägu.“

„Nat, jeesama oli see, tooford, saarel, minaris — Jupiteri nimel! või ma lasen end maha põmmutada nagu indiaanlase! — ütlen sulle, Nat, tema oli see!“

Sparks noogutas järelmõtlikult. „Sälg klapi. Aga — niisugune asi võib ju petta.“

„Kuid mantel, Nat! Kapushoon — pea: uhke nagu kuninganna! Muist juuks —“

„Muist juuks? — Arwan, ja ei teadnud, kas ta oli blond või mustavereline.“

„Sige, Nat! — Ei teadnud. Nägin teda seljatagant — tooford — või pooleldi selga tagant. Kuid tal on must juuks; nägin seda täna. Silmad nagu hõõguvad jõed.“

„Kas ta oli juur, väike, jale või —“

„Suur. Sale? — Ei, mitte jale, lai õlgadejt. Kena iimargune, arwan, Nat! Jooksis nagu wesirott, seda taga ajamad foerad. Oli walge kleit seljas. Pitsid või nii madli all. Wõisin seda näha, kui ta jooksis.“

„See võis ka olla aluskümb.“

„Wõimalik, Nat, võimalik. Aga ma ei usu. Mina hingeõnnistuse juures. Ma tunnen teda. Aga, kes, kes — kes ta on? Kes“

Ta mõtles. „Kes, pagana pihta, näeb waewa jelleks, et hävitada mind? Ja weel pealegi naine?“

Sparks waatas oma tarkade filmadega sõbrale otja. „Mina oleksin sinu nahas, ei kaaluks ma nii kanna: Wõtaksin esimese auriku ja sõidaksin Ameerikasje tagasi.“

Kolby vastas ta pilgu. „Mina — kogu? Numalus, Nat! Misparast kogu?“

„Sah, kogu. Sa tead liig palju jellest loost. Siig palju teada on kahjulik, eriti siin — Indias.“

„Arwad, ma kardan neid musti? —“ jatkas Kolby.

„Sumal hoidku.“

„Mina — mina, Richard Kolby, acid musti neegreid. Pole muud kui neegrid — ainult wärw juhitud natuke heledam.“

„Lase olla!“ wastas Sparks. „Soidu nende neegrite eest — nagu ja neid nimetad. — Tee mulle ainult meelehead, Dick, ja reiji! Kõhe! Fairfax hakkab sinu asemituks. Sa tahtsid ju nii kui nii sõita. Jään ainult siis rahule, kui tean, et paar tuhat meremiili lahutawad sind neist neegritest.“

„Ei, mitte kunagi, Nat! Põgeneda — ära aurata — ei mõtlegi! Müüd alles veel dieti mitte. Keegi ei pea ütlema, et Dick Kolby on põgenenud. Lähen Kalkuttasse. Nägin wanamehele ära. Ja sinu mustad kiradid sõitku põrgu! Dick Kolby ostab hoida oma nahka. Uhu mind, Nat, ostab hoida!“

Mr. Sparks raputas pead. Ta oli rahutu. Kuid kui Dick Kolby ei tahtnud, siis polnud midagi teha.

„Sgatahes pead ja siit ära minema, Dick! On ülim aeg!“

„Siinwa. Soidan Nagalpuri ja sealst edasi Kalkuttasse.“

„Siis, jumala nimel! Mine, wanapoiss! Seal tuleb Sadshi Baba. Ma tellisin ta siia.“

ümber parginurga lähenes kihutades ihe hobuse manker.

„Ja minu last?“

„Selle eest laje mind hoolitseda! Edasi! — Tee, et ja minema jaad.“

„Jätku terve jee krepel endile,“ naeris Kolby. „Mida ma wajan, on mul kaajas. Ela hästi!“

Sparks haaras oma westitaskust rewolvri. „Säh, wõta“, ütles ta. „Parem on parem! Ma tulen ise ka järele.“

Kuid Kolby ei tahtnud wõtta rewolvrit.

„Ma ei waja teda,“ sundis Sparks. „Milleks wajak üks mees Lahorest tulirelwa! Wõta — kui ja mind armastad,“ ütles ta paludes.

Wanker peatas. Sparks liikkas oma sõbra sisse ja pani relwa wankri istmele. „Edasi, jaaine, Sadshi! Sahib maksab kahelordjelt.“

Usgaanlane paljastas oma walged hambad. „Prohwet õnnistagu teda.“

Suur, tugewa kondiga, metsikute filmadega hobune tõmbas ja kihutas nagu tornituul minema. Pea oli wanker kadunud hefi taha.

Nathaniel Sparks waatas talle järgi. „Ma ei anna ühte wakkannatti jelle mehe eest,“ arwas ta lõppeks. Siis pöördus ta jälle küla poole.

* * *

*

Kui mr. Sparks õhtul jällegi onni tagasi pööras, päewal, mil Kolby Gadhji Babaga Nagalpuri oli sõitnud, oli tal tiit rasket tööd tehtud.

Ta oli olnud saarel ja abiks olnud „Sara Thomsoni“ jaladusliku laadungi koimetamisel jalaurgastesse, kuhu ei tunginud ükski päikesekiir ja millele polnud langenud ühegi eurooplase film. Pudenewad wõlwalused, kus elutsesid ainult hiigla nahkhiired, peitsid terve arsenaaali sõjariistu ja ikka ja jälle sõjariistu. Ja uued pallid ja kastid toodi waiiwate olewuste mustadel kätel ja lijata endistele.

Sparks oli käinud ka ümber Anaradpuris. Ta sai teada, et rogue oli leitud furnuna Wisnuu jalgade ees, et paks Where Singh oli tormanud nagu hullumeelne lossi, et palees käis jofin ja kōmin: „Kuningas on wihane.“

Sparks oli seal olnud, kui lahkusid maharadsha wõõrad. Ta nägi, kuidas nad temaga jumalaga jätsid ülemal terrassil, kuidas ta neil kätt raputas, afnale astus ja ärasõitwatele wankreile järele waatas ja oma wäike, sõrmustega ehitud käega neile terwitusi lehwitas.

Ta nägi, kuidas maharadsha jättis jumalaga mrs. Sullivaniga. Ta teener wandus kolmes murrakus musta kuli peale, kes nuuskis kortw-wankri ümber ja aukartuses jahiba eest peaaegu ninaga maad puudutas, kui lady astus wankri.

Mr. Sparks nägi kõik, kuulis kõik, oli igalpool. Niid lonkis ta wäsinult jawionni, mis seisis külast eemal.

Ta oli wäsinud.

Wõib olla, lootis ta seal sees leida efsitamatu puhketunni. Seft oli juba hilja.

Laanes toetus paks, kortpime pilw wastu rohakasiniist filma-piiri. Wabetewahel jähwis seal wälk.

Kui Sparks möödunud hetkest, peatus ta hetke ja piilus hürtsiku juunas. Rohi, meetrifõrgune, warjas teda kuni katuseni.

Ettewaatlikult astus ta tajandikule. Tuulehoog lõhestas rufuma öise palawuse.

„Saabub äike,“ mõtles Sparks ja waatas taewa poole.

Kõlas tajane kahin, nagu mõne hiiglaoreli adagio. Tuul mängles palmide ladivas. Sette oli kõik vaikne. Sparks tõttas edasi.

Ta samm oli kuulmatu, kviigi looduses kõikjal valitjes suur, pühalik vaikus. Kõvaks tallatud tee neelas ta paljaste jalgade sammude kaja. Iffa kõrgemale pimedusest tõusid hurtsifu kontuurid.

„Haa, elanik on juba sees,“ pomises üksik matkaja.

Ta oli märganud punast virvehelki läbi väikese aina. Ta samm muutus ettevaatlikumaks; lõppeks libises ta nagu varti läbi kõrge rohu. Siis seisis ta ukse ees.

Seal läbistas üks kargatus õhu. Shus saabus oigamine ja ägamine. Sügaval filmapiiril jähvis sinine juga.

Rohukõrbe muutus elavaks. Siis ja turtjus õndselt. Tuhat häält, mis äsja veel juikunud, ärkasid. — — Kiiresti tõukas Sparks ukse lahti ja astus hurtsikusse. Ühe pilguga haaras ta terve onni. Ta oli leidnud, mis ta otsinud.

„Sumalad tulgu ju abilisteks!“ termitas ta wana naist, kes tule ääres kõõnutas.

Raine waatas talle oma punaste, jisselangenud filmadega otja. „Kes ja oled?“ küsis ta. „Ma ei tunne sind. Ma tunnen kõiki inimesi külas, aga sind ei tunne ma mitte.“

„Mu nimi on Rahim,“ wastas ta, „ma tulen laewaga, muista, rauast laewaga, mis sõõb tuld ja jookseb mööda jõge nagu wesiikana. Laew lamab Ghatis, ema!“

„Ma tean jeda.“ Wana waihis jälle. Ta liigutas lõualuid nagu närides midagi. Ta pea langes rinnale. Nii istus ta tiif aega. Ta pidi olema igiwana, ja näis magawat.

Üle kortfulise, kohwipruuni näo jooksis punane tulehell ja laskis jeda paista weel tumedamana ja õndsamana. Sõredad walged juuksealgud, mis olid kleepunud kõwasti wastu paljast pealuud, paistisid terawalt filma — ja seal oli ka arm!

Sõrmelaiune, kole arm jagas pahema meelekooha kahets ojaks ja andis terwele näole dela, barbaarse ilme.

Tuul tormas wastu onni seinale, mis ragises igast nurgast. Raskelt laskusid katusele esimesed wihmapiisad.

Kõlas nagu oleks keegi raputanud herneid kuwale palmiõlele.

Raine ärkas omaist uimastusest. „Kust ja tuled?“ küsis ta.

„Lahorest, ema!“

„Lahorest?“

„Ja.“

„Ja kuidas ju nimi on?“

„Nahim, ema! — inimesed kutsumud mind Nahimiks.“

— „Ta nimi on Nahim ja ta tuleb Lahorest“, pomises naine liikuwate lõualuude wahelt. „Nahim...“

„Ma tundsin ühte meest üksford, jelle nimi oli Nahim,“ algas ta peale hetke waikimist.

„Ta nimi oli Nahim — ta oli jale nagu Gunga pilliroog ja tugew nagu pühwel. Sest on juba möödunud palju aastaid.“

Ta unistās jälle; ainult ta lõualuud liikusid. Siis alustas ta jälle:

„Tal oli juuks nagu hobuselakk ja filmad nagu hirmel.“

Ta käsi näis rauast; aga ta oli pehme nagu pantrinakk, kui ta silitas. Ta nimi oli Nahim — ja ta läks Lahoreesse.

Seeford, kui nad ehitasid suurt maja. See oli mitme wihmaaja eest. Ta ema seisis ümberpaisatud härjawantri otsas, ja waatas, kuidas Nahim sammus turuplatsilt alla, ilus nagu kuningapoeg — ei! nagu kuningas ise.

Ta ütles, ta tulewat tagasi, kui mais wärwub kollajeks. Siis tahtwat ta teda lõigata ja kanda onni.

Aga poeg ei pöördunud tagasi —“

Wanake uneles edasi.

„Ta oli wäike pois ja mängis kardemoniwadega ja sinililledega. Peotäis riisi, tüükise wõid, juutäis mett — see tegi ta jiidame laulma ja huuled wadistama, nagu jädistab harakas —“

Ta katkestas oma kõnet:

„Kuula — kuula, laps! Suure jumala hää! Tõmba matt afna ette!“

Luli leegitšes heledasti. Torm tuhistas läbi pragude. Wäljas kuulus piff ulung. Wiim peffis wihaselt wastu seinä.

Sparks tõusis üles ja liikkas mati wäikese afnaaugu ette. Siis kiikitas ta jälle tule äärde.

„Mis sa seal leedad, ema?“ küsis ta.

Wana wahtis tarretunult tulde ja ei wakanud. Ta pidi fordama oma küsimust.

„Biffi, mürfi,“ wastas ta ükskõiksest. Ta wistas tüki waiku leeki. Siis awas ta korni, mis ta kõrwal seisis, pambuferoost punutud kaanega korni, nagu kalakauplejail on. Sparks

wahtis kohkudes jelle siju. Niiid teadis ta, mis wana naine teetis.

„Karabatel, ema?“

Karabatel on kõige kardetawam India kihwtijegu. Koosneb peaaasjalikult arseenifust, mitmesugustest mürgistest taimedest ja juurtest ja mitmesuguste madude mürginäarmete sifust.

Naine noogutab ainult.

„Ta oli wäikene poisj ja mängis kardemoni-teradega,“ kordas naine mehaaniliselt.

Ta haaras korwi.

Katlas, mis rippus üle tule, kees ja podijes, nagu tahaks terve jegu paisjuda üle ääre. Naine wöttis korwist noa, siis raputas ta jelle siju oma ette pörandale.

Need olid kolm käesuuruust pead, mudased, werised ja wastifikud. Ta wöttis ühe ja waatles seda pilusilmil.

„Tjinta Negro,“ ütles ta. „Keda see jalwab, see paistetab üles nagu must, pakataw raff.“

Sparks tundis ära jelles jawitarwas, finijelt sillerdawas tombus ühe kobra-mao pea. Tanu, prillikujulise Brahma-mär-giga oli seal kullas.

Wana pani läila tomu pörandale, tõstis oma noa ja tegi põigiti lõike juht mõlema külmalt kiistawa maosilma tagant.

„Praks,“ ütles ta, nagu torfaks ta papist karpi. Mao silmad paisjusid ette; ta lõuad awanesid, nagu tahaks ta hammustada. Wanale jee ei meeldinud. Ta pani kiiresti noa jülle, haaras inetu pea kahe käega ja hoidis teda katla kohale, haaw allapoole. Paar tilka piserdusid alla ja langesid keewasse patta.

„Ta mängis kardemoniteradega ja finililledega. Ta laul jarnanes mesilinnu wilinale,“ pomises ta mõttetult. Ta korw ei kumlnud pissemürinat, mis paukus nagu piisfilaeng; mitte tormi, mis puhkis onni ümber. — — — Lõppeks haaras ta teise maopea.

„Kokula Boda,“ — nii nimetatakse ahelmadu — jofistas ta kähisedes. „Kokula Boda! — kui ta jind hammustab jalga, jured ja weel enne, kui paistetab jalg.“

Ta wöttis noa; jälle samane lõige särawate filmade tagant. Siis pigistas ta haawa keewa paja kohal tiuhjaks. Kolmas ja wiimane madu oli nõmmesiug, keda hindud kutsuwad Mjæ — ja kes tuntud India kardetawama roomajana. Bruunid, kõhnaksnälginud sõrmed haarasid koleda pea.

„Käle on furn, weel wäledam Njæ!“

Dolmandat korda tegi wanake lõike. Siis wiskas ta ma-
duude jäänused tulle.

„Mis ja teed mürgiga?“ küsis Sparks. Wanakeje huulil
mängis imeline joon, mida Sparks ei osanud seletada. „Mil-
leks wajad ja müarki?“ kordas ta.

Sätendaw pilk tungis wana naise kustumud filmist, mis
meele tuletasid kobra kiistawaid filmi. Siis jostistas ta:

„Sahiba wajab jeda. Las walged inimesed tapawad üks-
teist. Mis on mul jellega asja, Rahim, wõi finul? — Kuula,
suure jumala hääl! Ta wannub needmist jahibidele ja õnnis-
tab oma lapfi.“

Roa-arm paisus nagu piitja-worp ja löömas ta lahjunud
meelekohal. Kramp raputas kuuwi, kullitiimintele jarnanewaid
fõrmi ja sundis neid awanema ja julgema nagu raisakulli
warbaid.

„Kes jee on, see jahiba?“

„Üks kurat, Rahim! Ilus nagu lootus-kill, aga werehimu-
line nagu imetaw ematiiger. Ta huuled lõhnawad ja õitsewad.
Mis on nelgi ja jasmiiini lõhnad wõrreldes ta hingehuga!
Ta naer jarnaneb kaljutuwi kurinale, jarnaneb wihmapladi-
nale suweööl. Uju mind, ta on ilus nagu Damajanti, kuid
öel nagu Durgha. Ta keel on haraline. Ta kõne toob furma,
ta hingamine hukatuft —“

Sparks katkestas teda: „Kuidas on jahiba nimi?“

Wanake kehitas õlgu. „Ma ei tea jeda, Rahim! Ta tuli
ja läks. Ta andis mulle raha. Siis läks ta.“

„Raha?“

„Palju raha — kaks, kolm — mitu ruupiat.“ Wanake
naeris rahuldatuft. „Kas tahad neid näha, laps? Need on
kõik sinu jaoks.“ Wanake tõusis waewaga maast ja lähenes
nõiele.

„Ta lonkab,“ mõtles Sparks. „Pahem jalg on liig liihike.“

Kui ta ukse awas, paistis wäawlikollane walgujuga.

Wana jäi seisma, warjas käega filmi ja waatas wälja.

„Gall hunt on tulnud õhngunglist. Ta laulab.“

Pitke mürina wahaeagadel kuuldi selgesti ühe kähisewa
häälega hundi ulumist. Naine fulges ukse, siis istus ta tule
äärde ja kuulatas. Nähtawasti oli ta üsna unustanud, millest
jutt oli.

„Sahiba andis sulle raha,“ alustas Sparks. „Mis eest ta andis sulle raha?“

Wanake kihistas kavalalt. „Raha, ja ütled? Raha? — Mul ei ole raha. Sakoo on waene naine. Ta ei tea, kas weerand annat on punane või walge. Rikkad inimesed ei ela kerjuste majas. Need elavad kuningate warjus.“ Ta kihistas jälle.

Sparks polnud olnud küllalt ettevaatlik. Wana nõid oli läinud umbusklikuks. Mat surus alla ühe kõwa ingliskeelse sõna. Ngatahes pidi ta kindlustama endale wanaeide, kui tahis teada, mis naine teadis.

„Ema!“ algas ta uuesti. „Nahim on wäsinud ja nälgane. Kas jul pole ta jaoks midagi süüa. Peotäis riisi —“ Ta oli pöördunud teise emalikkude instinktide poole ja ei ekinud. Wanake lonkas ühe wana kapi juurde, mis tehtud hõõweldamata laudadest, ainukeje mööblitüki juurde onnis ja tõi puntra sühtru-pilliroogu, maisipäid ja yamsi-juuri wälja ja andis kõik Sparkside, kes sõi. Tal oli nälg ja naine tundis rõõmu, et teisele see maitstes.

Siis wiskus ta õlehunniku peale, mis hurtfikuelanikule oli magamisajameks, sirutas ennast ja haigutas tublisti.

Wanake wõttis õlekõrre ja pistis selle patta. Wähe aja pärast tõmbas ta selle jälle wälja ja nuusutas sinna küge kleepima jäänud tilka. Siis liikkas ta paja tulelt, kumnardus selle üle, pomisedes tasaseid, imelikke sõnu: wõlusõnu või palweid keeles, mida Sparks mitte ei mõistnud.

Wimaks awas ta weel kord kapi ja tõi ühe pudeli wälja, mille ta asetab aurawa katla kõrwale.

Sparks piilus nagu ilwes läbi pimeduse. See näis olemat harilik arstirohu pudel, milliseid on igas apteegis. Ra etikett oli weel seal küljes. Ta oleks seda heameelega lugenud. Kuid ta ei tohtinud teha wanakest uuesti umbusklikuks.

Wanaeit kõõnutas tema kõrwale onni karedale sawipõrandale. Kui pada hakkas jahtuma, täitis ta pudeli ettevaatlikult. Siis raputas ta ülejäägi sütele. Snetu wing tõusis üles, ja tuli hakkas kustuma. Läks illa pimedamaks. Ta pani oma käe Sparksi paljale käewarrelle.

„Su tee oli pikk, ema?“ küsis jee wähe aja pärast.

„Mu tee oli pikk, Nahim, ja polnud kedagi, kes mind oleks toetanud, kui mu jalg wäsis. Ma rändasin ühes päikesega mööda riisipõlde. Mar wari oli tuntud maanteil. Kerjused

tervitasid mind ja nimetasid mind sõbrannaks ja õeks. Nad armastasid, et ma kuulun nende kasti. Kuid ma waitisin ja põlgasin neid südamepõhjust.

Siis tulin ma Lahore'sse ja nägin suurt maja ja ootasin palju palju aastaid, kuni walgenes mu juuks ja mu näht muutus kummaks ja kortsuliseks. Viimaks läksin ma Simlasse, kus seisawad lumemäed ja kus põhjamaa mehed lambanahkseis kasukais ronivad mööda kaljuseid teeradu.

Ta peatus, siis jatkas pikkamisi.

„Siis tuli jahiba walge tüdrukuga. Tal olid kullast juustsed ja silmad nagu allikawesi. Ta kõne kõlas nagu lehtede lahin tuules. Tüdruk rääkis seda ja rääkis teist. Ta naeris ja nuttis jälle, nagu oleks jumalad seganud ta mõistuse. Ta Sakoo sai tütarlapse hoidjaks ja teenijaks, ja nad sõitsid koos tulewantris, kuni nad silmasid püha jõe laineid.

Ta viimaks elasid nad Mahalis, kuningannade waitimas majas ja walge tütarlaps laulis ja hüppas ja tantstis ja noppis lilli ja ehtis pärgadega ennaft ja wana Sakood.

Ta naeris nagu lauluräästas, kui tuleb kewad ja kõneles ahwidega ja noorte põdrawastkatega.

Ta samm kajas wastu termes Mahalis, ja inimesed armastid, see olewat rani, kes magab all kaewu põhjas, ja kartsid ja jooksid minema.

Uga Sakoo ei kartnud tütarlast, sest ta teadis, et jahiba ta tema kätte oli annud, et kuningas seda tahtwat. Where Singh ise oli seda talle ütelnud.

Wanake näis järele mõtlewat. Ta pea wajuß alla; ta toetus raskemini wastu Sparksi õlga.

Koldel hõõgusid weel ainult mõned jõed. Nüke oli möödunud. Sparks oli wäsinud. Ta oli päewa ja öö läbi töötanud. Ta liifneisse ajus tinaraskus.

Setteks fulges ta silmad, siis aga kogus ta ennaft.

„Kuidas oli tüdruku nimi?“ küsis ta.

Wanake wastas: „Tüdrukut hüüiti Mabel. Ta isa oli wägew jahib all mere ääres. Tal oli suur maja sammastega ja heledate akendega. Tal oli suur aed ja sada teenijat. — Nii kõneles tüdruk mulle. Uga ta ei teadnud, kuidas oli ta isa nimi. Jumalad olid tumestanud ta waimu.“

„Ja mis sai walgest tütarlapselt?“

„Mis sai temast?“ kordas wanake. Ta ei wastanud. Ta näis jälle langemat unne.

„Mis jai tiitarlapsest?“ fundis Sparks. Seal ulatus wanafe ta kõrwa juurde ja jostistas:

„Walge tiitarlaps juri.“

„Suri?“

„Jah — ta juri. Kuningas tahtis, et ta jureb. Ta jaatis Baldeo.“

Sparks tundis, kuidas wanafe warijes.

„Baldeo? — kes on Baldeo?“

Naine waitis hetke. Siis jostistas ta waewalt kuuldawalt:

„Ära küsi! See ei too õnne. Kuula!“

Ta julges waewalt hingata. Sparks kuulatas. Ka tema hingas tajemini.

„Ma ei kuule midagi,“ pomises ta.

Äkki karjatas naine. Ta tahtis tõusta, põgeneda, kuid langes jälle kofku. „Ta on siin, ta on jälle siin!“

Sparks tundis õudustunnet. Ta pani oma kae ümber miletja leha, mis wäänles nagu palawikus, — nagu tahaks ta teda faitsta.

„Dihungli isand, Baldeo, kutsub mind — jumalad, aibafe!“

Ta hambutud lõualuud löid üksteise wastu. Ta jurus end tõwasti mehe rinnale.

Kas see oli õnetu naise jüdametukjumine, wõi oli see ta enda oma? Ta ei teadnud.

Seda sahisefid. Seda tegid rotid, kes Indias ei puudu kufagil. Raugel karjatas öölind. — Wana naine oli jäänud rahulikuks. Ta näis magawat. Sparks ei liigastanud. Ta oli surmwäsinud. Raskus lebas ta peal. Ta aju töötas puhkufeta. Ta ei wõinud fulgeda filmi. Ta kuulatas pimedasse.

See oli õudne öö. Ei tahtnud lõppeda. Waitus oli õudne.

Kas oli tõesti waitus?

Sparks sirgus. Ta jängitas wana naise, kes nagu kiwi lamas ta rinnal, õrnasti enda kõrwale õlgedele. Siis waatas ta jälle pimedusse.

Kui liikkaks palmirohumati afna eest. Kui läheks ja weedaks öö onni ees lageda taewa all, nagu ta jeda tihti juba teinud.

Ta kaalus järele. Ei! Ta ei wõinud. Seletamatu tundmus fundis teda. Lõppeks heitis ta tagasi ja kuulatas.

Jällegi!

Ta ei teadnud, mis jee oli. Ta jurus jügapannale õlgedesse. Sled jahijesid ta all. Kõik oli vaikne.

Gigi tõusis ta otsaesisele. Ta tundis jelgesti, kuidas jee muutus niiskeks ja kleepuvaks. Kuid ta ei võinud seda pühkida — ta pidi ikka midagi kuulutama.

Mis kuulis ta siis dieti?

Ta oli seda juba kord kuulnud. Tõepoolest! Ta oli seda ükskord elus kuulnud.

Kuid kus oli ta seda kuulnud?

Ta mõtles

Sige — korraga teadis ta: seal jaarel.

Mahalis, Zenanas.

Kus oli jälle basseini äär mustade pärlitega. See oli basseini weripunane äär ja vaikne, walge kuju kollaste juustega, mis wees looklesid — furnud tähesilmadega.

Ta seal oli rotunde.

Jssand Sumal! Kihin, naerukihin oli jee!

Ragu seal ülewal rotundes.

Jah — jeejama oli, mis ta kuulis — jiin.

Ta kõrwal magas wanake, kõwasti ja rahulikult. Ta ei liigastanud, ta ei kuulnud kihinat mitte — koledat kihinat!

Sparks rahustus, et wanake ei kuulnud seda hirmuäratawat kihinat.

Kuid ta ise kuulis.

Kas tuli jee ülevalt?

Ülevalt? — Seal oli wana, puruks rebenenud tekitiit ja siis — onni katus.

Kuidas oli wanake ütelnud? Dshungli isand — nii jee oli: Baldeo, dshungli isand.

Sparks ajas filmad pärani ja wahtis pimedusse.

Pimedusse?

Uga polnud ju pime. Surtifikus oli walge. Päike paistis igast võimalikust august ja praost sisje. Tõesti, oli hele päewawalge.

Sparks hüppas üles ja raputas öö õudjuse endast, nagu koer raputab enmast weest, millesse ta kukkunud. Kas oli kõik olnud ainult unenägu?

Ei — seal paistid sinised musliiniräbalad, mida wanake kandis järgiks, õlgedelt. Mullapõrandal lebasid õhrujöögi jäänused, mida wanakeit talle ette annud. Ta seal seisjis katel — ja — jumal tänatud, seal oli ka weel arstirohu pudel.

Ragu waras hiilis Sparks selle juurde ja waatas pudeli-
fest. Ta heitis pilgu etiketile. „Simla!“ Ta pistis pudeli mür-
giga oma tshadderisse. „Simla! Kas jahib ei tulnud Simlast,
ihes walge tütarlapslega.“

Ta noogutas. Naine ütles „Simla“ — Saame kohe teada.
Ta pöördus naise poole, kes ifka weel magas. „Se, ema!“

Wanaka jäi liikumatuks.

Ta astus lähemale. Ifki põlwitask ta tema kõrwale ja lü-
tas öled tagasi, millesse ta pruun nägu oli wajunud. Siis
haarask ta naise pruuni käe.

„Surnud!“ ütles ta wähe aja pärast. „Suri minu rinna
peal.“

Ta tõstis õrnasti naise pea üles. „Waene, wana olewus!
Ta suri hirmu pärast.“

Ta surus ta silmad finni, mis ifka näisid weel ootawat mi-
dagi koledat.

„Baldeo käis fiin. Ta nõudis jälle ohwri. Seekord oli
see Satoo.“

* *

*

Mr. Richard Kolby oli ilma wahetuhtumisteta saabunud
Kagalpuri. Ta jäi sinna kahets päewaks. Siis reisis ta edasi
Kalkuttasse.

Tea peal juhtus tuntud raudteeõnnetus juht Moghal-Sara
jaama ees. Rahtlaseks jäi, kes kandis jüüdi jelles. Ühed
fõnelesid ametnikkude lohakusest, teised kehitasid õlgu — iga-
tahes oli mr. Kolby elusana ja terveana, kuigi seitse tunni ja
kolmekümne seitse minutilise wiivitusega jällegi jõudnud
Kalkuttasse.

Sealrah jaamas wõttis ta woorimehe ja sõitis oma wa-
nasse korterisse Grand-hotelli, kus ta telegraafiteel oli tellinud
endale toa.

Tähelepanu wäärib, et mr. Kolby, sest ajast kui ta ära oli
Kagalpurist, sai taga aetud igasugustest õnnetustest, mida ta
fiin erilijelt jüdamesse ei wõtnud, kuid mis fiiski põhjustas
teatud ebanugawuse tunnet.

Etiteks mainitud raudteeõnnetus, fiis kohe Sealrah jaa-
mas pidi sõitma ta peale mingisugune auto. Minult tänu Dick
Kolby meelekindlusele õnnestus hobust tõmmata kümne senti-
meetri kaugusel ümber hullunud auto ja niiviisi wärseda koku-
põrkest.

Criti kõrgelt hindas ta veel oma teenet, et oli saanud veel aega wirutada telliskivimärmilisele juhile, kes juba irvitas, hea hoobi mälestuseks vastu kolmekümmend kahte paljastatud hammast, — siin juures kahetsedes, et üks india piitsamars ei jõua korda jaata suurt.

Hotellis siindis õnnetus listiga — mis peatus ja äkki kolmandalt korralt alla lendas.

Õnneks istus seal sees ainult keegi piff, ruudulises üli-tonnas Inglise ilma-rändur, kes murdis põlveluu ja kaks küljekonti. Kolby tuli täpselt üks sekund hiljem, kui et oleks võinud kaasa teha jeda kukkumist.

Üldse näis, nagu oleks tal lõpmatu ligitõmbe võime kõigi rist- ja püst-loodis kehade vastu, mis otstarbetult ja ootamatult sattunud liikuma:

Nas fogu müürikõne, või paar tšentnerit raudlatte mõne ehitatava hoone küljest libisejad, või langes mõne terawate äärtega rellaamijilt hindu äri eest või saabus jälle kolkupõrge metsikute Asfameje härgadega.

Mr. Kolby ei võtnud jeda mitte traagiliselt.

Kui ta aga ühel õhtul jalutas Maidanis ja rõõmustas õhtu jaheduse üle, mis eemale peletas moskiitod, siis sünnitas talle siiski natuke ebanugawust, kui talle ühest kaktusetihnikust kallale kargas keegi must kass, kel peale terawate künnete veel küüsis ka piff nuga oli.

„Niisugune asi seisab naljast kaugel,“ mõtles Dick Kolby ja wirutas mõistmatule loomale kõrwahoobi, nii et mees peaaegu jõudis oma tuhande jumala kõrgemasse waldkonda, ja kaotas ühe ninaluu; õnneks mehel, et ta omas kõigest ühe.

Särgmisel päewal teatas meie sõber ennaft Beadoni tänawal.

Mr. Le Fevre istus oma kirjutuslaua ees, tal oli kübar wiltu peas ja ta oli nähtawasti kõige pahemas tujus.

Kui ta Kolbyt nägi, läbistas ta näo mingisugune imestusejoon.

Ta tõukas pikad, kuivad jalad kontoriistmelt mälja ja sööstus Kolby juurde, kes seisis ta ees oma täies suuruses.

„Ah“, ütles ta. „Mr. Kolby! Olete jälle tagasi? Sa terwena — nagu ma näen.“

Ta naeris hääletut naeru, mis Kolbyl ajas were südamesse.

„Terwena, mr. De Fevre!“ wastas ta. „Olen wäga terme, nagu teie näete — täiesti terve! Terve ja heas meeleolus.“
Teise nagu tõmbus grimassiks.

„Näib teile imelik, mr. De Fevre, efs ole?“ jattas Kolby.
„On, võib olla, ka imelik. Arwan, on ka imelik.“

Jälle naeris mana oma kähjemat naeru. Ta mõõtis ainja, pika pilguga kõrge kaswuga ameeriklast. Ta kitsad huuled kääsid weel kitsamaks. Tuhat woldikest tantsisid ümber juu ja kadusid jälle.

„Tore pois! — pomises ta. „Kindlasti — tore pois!“

Jällegi lendas noolefarnane ussipilk koledatest külmadest filmadest, mis näisid kuuluvat kehastatud põrgu-õelusele.

„Kas teie ei soomiks platši wõtta ja teatada!“

Dick Kolby seisis nii nende filmade wõlu all, et ta istus magusalt nagu tall, kuigi ta oli teistjuguuste tundmustega astunud üle mr. De Fevre läwe. Ta teatas „Sara Thompsoni“ reisirist kuni üles Dschilamini, Anaradpurist, mr. Badgerist, kõigest ja igast ühest ja, lõppeks, oma seiklusest elewandiga tempelis ja oma pääsemisest.

Esiteks rääkis ta külmalt, ärilisel; siis soojenes ta. Ta täiswereline näowärv wärvus tumedaks, ta suured, hallid, niisked filmad leegitsesid, kui ta kõneles jaadanlikust pettusest, mille ohwriks ta peaaegu langenud.

Uga, samal ajal, mängles ta klassiliselt wormitud juu ümber peenike pilge, mis samal ajal küllge tõmbas ja eemale tõukas.

Nüüd wahtis wanamees nagu wõlutud oma wastase näkku. Ta kiwine nagu jai pehmemaid jooni. Wiha-naeratus taandus, asetudes heatahtlikkusega, jah, imetlusega, mis wiimati muutis terve mehe.

„Tore pois!“ pomisesid jällegi ta kõwasti kofkupigistatud, finafaswalged huuled.

„Julge, — kuninglik! See ei karda kurdid.“

Ja jälle ringlegid ta maofilmad mööda terwet toredat mehekuju, otjides, paitades, imetledes.

„Oleks olnud tast kahju. Sumala eest! Kahju. — Ma usun, ma wõin teda tarwitada.“

Suure grimassiga wiiskus ta tagasi toolile.

„Saate oma taju kontoris, fir! Pöörduge mr. Parkeri poole! Mul on kahju, et teil minu teenistuses tuli ebanuga-wusi, mis küll teenistuse endaga ei omanud midagi ühist.“

Rolby tegi käeliigutuse.

„Ja — kahju, ma ütlen. Sa edasi, otsekohejelt kahju, et teie minu teenistujest tahate lahutada. Ma wõin tarwitada mehi nagu teie.“

Ta kõrge faltsetthääl oli kaotanud kõik kriiskawa. Oli omandanud täie, metallise kõla. Oli nagu oleks isegi liitunud sellega rinnatoonid.

Rolby märkas seda, ilma öieti endale jellest aru andmata. Ta tundis huvi jelle imelise inimeje wastu seal toolil. Kuudas ta jeal istus, oma wiltjas tuues, fortsumud järgiesisegal Naeruwäärt — see mees imponeeris talle.

„Ma minul on kahju, mr. Le Febre“, algas ta, päraist seda kui ta end natute kogunud, „aga — teate: olen ainult asendanud kapten Browni — ainult asendanud. Mul pole midagi teha, mr. Le Febre! Kuulun Damuda siinditaadi juure. Teate.“

„Tean, mr. Rolby! Tunnen teie kaewandikku ja tean, mis teie jeal loote.“

Rolby suu ja nina läksid pärani lahti. See mr. Le Febre tundis mäetehaste arenemistäiku paremini kui ta ise.

Kas pidi ta rohkem imestama mehe kaupmehelikkude wõi tehniliste teadmisste üle. Jupiteri nimel! Mii wõis ainult kõneleda spetsialist! Täiesti kompetentne isik.

Mr. Le Febre tundis kaewandikku nagu oma taskut. Ta teadis, kui palju produtseeriti iga aasta gaasi ja õlisütt, tundes affiate-kapitali kõrgust ja laenusid ja dividende; ta kiitis tehaste juhatuse rahakorraldust, kiitis alandlikke ja awalikke referwe, kõneles tarwitamiseolude kõikumusest ja nii edasi.

Sudne mees teadis kõik, ja Rolby waatas imestusega laia, neljanurgelise otseaeise peale, mille taga kuhjatud sellised teadmised.

Kuid milliseid tulewiku wäljawaateid, millise hiigla sihtkawa ta laotas wälja Rolby ees — programmi terve jõe-taubanduse haaramiseks. Ameeriklane tundis instinktiwõjelt, et mees oli tabanud naela pea peale.

Dief Rolby oli kaasa kistud julgest mõttelennust. „Aga selles lähes waja raha, Le Febre! — Palju raha“, arwas ta lõppeks.

„Raha?“ Mr. Le Febre naeris. See oli põlgaw naer. „Raha, mr. Rolby? Raha. — Ei! Tahtmine on peaasi. Sa

meie tahame. Kõlastage mind homme, jir! Somme, minu ma-
jas Maidani ääres. Chowringhee-Road, number 60. Palun.
Seal räägime kõigest muust.“

Dick Rosby tuius peaaegu, kui ta sammus jälle üle läve,
millest ta äsja nii võidufindlast üle oli astunud.

*

Bunane ulaan ukse all wälwepostil higistas. Pole mugaw
seista üheksakümnewie kraadises palawuses paari Toddy-palmi
all. Suur õnn, kui möödub poole tunni takka mõni orawake
kuberneri aiajt.

Särradel jahedas toas oli jes juhtes parem.

Nad istusid juure, roheline kalemiga kaetud laua taga. Laud
oli kaetud paberitega. Meie tunneme mõlemaid härrasid Ceas-
tern Bengal Railway esimese klassi kupeest.

„Näete“, ütles wanem härra peenikese, hõbejuukselise raasji-
peaga, „näete, mu walik oli õige.“

Teine kummardus. „Seda wõis oodata, mylord! Teada-
anne annab meile terve jalawandeselesti niidid kätte. Niidid waja
ainult tegutseda.“

Estimene noogutas. „Arwan“, ütles ta, „meie ei wota enam
kauem. Mr. S., ma arwan S. 37, joowitab kiiret tegutsemist.“

„Wäga hea, mylord! Ja mis on teie hiilguje käjud?“

„Palun, andke mulle esiteks klaas wett. Täna on jõe. Ar-
wan, peame ajuma asja juure teatud tagasihoidlikkusega. See
asi on — nii wäga õrn. — Poliitikas — ja siin on just tege-
mist poliitikaga, on alati peen tunne ja tagasihoidlikkus õigel
kohal. Teate seda ise kõige paremini, Selbey.“

Adjutant kummardus waikides, ja teine jatkas.

„See, et meie tunneme asjaosalisi. — Ma ütlen: tunneme,
kuid meie ei wõi neid kõiki lõigata üle sama kammi. See oleks
wäärjamm. Waadake siia:

Terwe nimestik radshadest ja kõrgetest härradest, eesotsjas
üks kõige wõimsamatest.

Ta mõju ulatab Dschilamist Travancorini. Ta kannab
juurt nime Indias.

Kui nimetatakse seda nime, tujukwad sadade tuhandete hin-
dude jüdamed kiiremini.

Selle juures on ta weel meie liitlane, meie parteikaaslane.

Asi peab ette wõetama erilise taktiga. Wuidu wõiks keisri-
riik ise hakata kõikuma.

Ja viimaks — see mees seal tagaplaanil! Teie mõistate?“
Teine noogutas. Lord jatkas.

„Eile sain telegrammi, mis soovitab jellele mehele kõige juuremat vastutulekut.

Sõppeks, meie hoolime siin ju ainult enda kitsasteist oludest; oleme rõõmsad, kui siin kõik rahulikult jääb. Peame hoidma filmas suurt terwikut. Ka see on raske töö. — Mitte ainult Aasias või Aafrikas — — —

Aga pöörame jelle mehe juure tagasi. Mõtleme ainult, mis tähendab üks juuletõmme tema poolt.“

Lord oli piisti tõusnud, ja astus afnale. Ta koputas närvilist marsši riidu pihta.

Sõppeks pööras ta ümber ja ütles:

„Ei, meie ei või midagi teha temale. Meie ei tohi ijegi mainida ta nime. Tema peab jääma mängust välja. Tema on puutumatu. Teie mõistate mind, Selbey.“

See noogutas jälle.

„See, kutsuge härrad. Ma teatan neile oma kama, suid enne valmistame jelle. Palun, kirjutage.“

Adjutant võttis luldse täitesulepea.

Lord dikteeris:

„Esiteks peab relvad ja varustuse Kola Mahalis konfiskeerima. Kõhe ja ilma tähelepanu äratamata. Piiriküsimus tuleb korraldada hiljem. Ei tohi jääda otjustamatuks, et saar kuulub valitsuse territooriumile.

Kisategijad wangistada. Peavad tundma õppima seaduse waljust. Politsei saab äratõmbe nimestikust. Kas olete? —“

Adjutant jaatas.

„Edasi — radshad! Siin aitab ainult kohane vägede kõrvaldamine. Nagalpur peab eriti filmas pidama — või — — jätke Nagalpur esiotja kõrmale. Piits ja juhkrusai. Artoan, viimane on siin parajal kohal.

Sir Dudley Whittington on jelleks paras mees. Bulloef ei kolbanudki. Tegime wea, et saatsime tema iildse.

Ütelge, kas on maharadsha juba käinud Inglismaal?“

„Niipalju kui mina tean, mylord, mitte.“

„Siurepärane, armas Selbey, päris siurepärane! Niid kutsuge, palun, härrad!“

*

Mrs. Sullivan modelleeris parajasti oma imeilusat pahemat pöidlaküünt, kui toaneitfi fiske astus ja andis talle hõbedasel kandikul kirja.

Oli ikka veel liig palaw lugemiseks — jellepärast ta katkestas oma toimingut ainult niikauaks, et oma kannitejesilmad igatsewalt üles liüa ja küsida „kellelt?“

Siis wajusid ta mustalt narmastatud õrnroosad laud jällegi finisteale tähefilmadele alla ja mrs. Sullivan pühendas ennast jälle wäikesele meistritööle oma pehme, walge käe pöidla kallal.

„Mr. Swarthoy tõi kirja, madam! — Mr. Kolby teener“, öhkas kammerneitfi ükskõiksel. Kuid ta ükskõiksus ajetus piiramatu imestusega.

Seft mrs. Sullivan oli ühe tõukega jõostunud üles johwalt. Ta tore, laisk seija oli kadunud.

„Mr. Kolby teener, ja ütled?“

„Jah, madam. Mr. Kolby saadab terwitusi armulisele prouale. Härrad külastawad kümne minuti jooksul.“

Mrs. Sullivan haaras kirja. „Surm ja needmine!“ jisis-tas ta jätendam-walgete hambaridade wahelt. Ta nägi väga kuri wälja. Wähemalt möönis preili Eveline seda paar minutit hiljem kõõgis ja wõrdles „wanamoori“ — nagu mrs. Sullibani ebaloogiliselt ja sügawas usalduses kõõgis nimetati, — naissoost inimsoojaga, kes parajasti walmis hakkama õgima.

See naissoost inimsooja kiskus kiiresti kirjajumbriku lahti. Seal sees oli üks nimekaart.

See oli üks lihtne, inetu — preili Eveline möönis, kaunis must — nimekaart.

Uga see mõjus mrs. Sullibani peale täiesti üllatawalt. Seft ta wähtis kaarti, nagu ei tahaks uskuda enda filmi. Kõit wärw näis ta näost olewat lahkunud, nii et see nägu sarnanes ilusale furnumaskile. Närwiliste sõrmedega pööris ta kaardi imber.

Siis luges ta pealkirja ja wärikses. Ta tundis end willetjana.

„Kiiresti, Eveline, laas wett! Mul on halb! Ischand Jumal! Siis tooge ometi!“

Kui toatüdruk karahwiniga tagasi tuli, watas mrs. Sullivan endale kiiresti laasi käie. Laas wärikses tal käes. Ta jõi.

Siis pani ta karahwini jälle lauale, pühtis juud siidise taskurätikuga, astus peegli ette ja korraldas juukseid. Müüd nägi ta peaaegu liigutatud wälja, ja ta silmad särasid.

„Tänan teid, Eveline!“ ütles ta. „Kui härrad tulewad, wiige nad wastuwõtu tuppa ja teatage mulle!“

„Wäga hea, madam! Arwan, nad on juba seal.“

Mõni minut hiljem istus mr. Kolby mr. De Fevrega mrs. Sullibani wõdrastesjaalis.

Mr. De Fevre ei näinud mitte palju teistjuguine wälja kui oma kodus.

Mr. Kolby hiilgas elegantseš cutaways, mis pärit oli keiserrüügi kõige esimeneš rätsepaatelseest, ja mis oleks wäike-
sele lord Darletonile toonud pijarad silma. Ta oli siidamest röömus, et jällegi wõis olla Nagalpuris ja näha daami, keda ta oli lugenud kõige ilusamaks naiseks terwes wiies mandris.

„Ma ei teadnudki, et teie temaga jugulane olete, mr. De Fevre“, algas ta uuesti. „Jupiteri nimel! On nii kena nähtus. Kadedastan teid. Terwe Nagalpur on tašt fisse wõetud.“

Mäletan, nagu oleks see täna olnud, kui Tommy teda saarel moha tõstis mankrilt.

Poisid olid läbi omadega — lihtsalt läbi! Ja daamid — ütlen teile, mr. De Fevre, daamidel katkešid kadedusest korseti traadid. Criti Floy Golightlyl, wäikesel komisjari tütrele. Wäike miss Floy oli päris tige.

On wäike, tige, roheline ahw, see miss Golightly. Aga wäga rikas. Minu laps, ja walitsuse komisjar on ifka wäga rikas. Aga mina ei wõi teda kannatada.“

Nii lobiseš Did Kolby, kuna mr. De Fevre kuivatas otse-
esijst oma suure ruudulise siidist taskurätikuga.

„Mrs. Sullivan on minu õetütar“, arwas wana härra. „Kui ta mees suri, wõtsin ta oma juurde. Ta juhib minu majapidamist. Ka ta wend töötab minu kontoris.“

„Ja miks tuli mrs. Sullivan sõjawäepunkti“, küsis igawesti uudishimulit ameeriklane.

Mr. De Fevre tegi grimassi, millest Kolby aru saada ei wõinud. „Ta on siin minu ülesandel. Sest peab teile olema küllalt. Aga — seal ta on.“

Jah, see oli mr. Sullivan. Ilus nagu alati. Mr. Kolby oli üsna wõlutud, ja ifegi wana rahamehe rööwlinnu-nägu näis soojenerwat.

Isutti. Mr. Le Fevre jeketas oma detiitrelle, mispärast ta saabunud Nagalpuri. Tahtwat külastada jõekaevandikku Danudas ja õhtul koku kutsuda mäeasjanduse juhatusliikmete konverentfi. Ka oma detiitrega tahtwat ta kõneleda.

„Õid juba arvata, millest ma kõneleda tahan.“

Siis rääkis mrs. Sullivan, kuidas tema käsi wahepeal käinud. Ta tundis terwet Nagalpuri linna klatshi.

Kuidas lord Darleton teinud enesetapmiisekatse, kui ta tip-top kaelafide läinud wilstu.

Kuidas Tommy Dodd wiimajel garnisonipidul jällegi toonud formi Florentine Golightlyst. Olewat kahekümneneljas form. Kahekümnewiienda ajal kawatsewat teha wäikest juubelit.

Kuidas major Dajhwood, kellest mõidi tõendada kõibe muud, kuid mitte abielutruudust, olewat miss Dalrymple ära wahetanud oma kõögitiidrukuga.

Ta teadis kõibe ja kõibe. Ja Kolby naeris liigutuse piiraid, kui mrs. Sullivan jutustas warietaediima näoliigutustega, kuidas wäike Boyssie Knickerbocker ära jöönud oma ema riisipuidri.

Wiimaks tuli ta ise järjekorda. Kolby kõneles oma jõidust „Sara Thompsonil“, wana paadi firjast meeskonnast ja maadkaudu saabumiseft Anaradpuri, Athon Sitwai Madho Singhi asupaika, pühulikarul.

Mrs. Sullivan kirjistas nagu fuldpörnitatuwi. Wahest kirjises nagu kasfike, kes mängib jürelapfega; pea ujufid ta lillesilmad pisarais, nagu woolawad jafiirid, kui Kolby kõneles oma kohtamiseft tigeda wanahärraga — elewandiga — templis.

Mr. Le Fevre kõõnutas oma bombaytoolil, waatles mõlemaid oma austriifilmadest ja tegi selle juures iseäralise näo.

Just kui Kolby oma jeiklusega raudteel ja Sealbah jaantas walmis oli, kui ta just kõige paremas meeleolus oli, lastkis end teegi teatada.

See oli mr. Sparks, kes soomis kõneleda mr. Le Febrega.

„Nat“, hüüdis Kolby waimustatult. „Nat Sparks! Kas see jälle on siin. Suurepäranel! Teie tunnete teda, mr. Le Fevre?“

Mr. Le Fevre eitas, ja Dick Kolby naeris salaja endamisi. tuna ta teadis, et saladusi wälja ei tohi lobijeda

Sparks astus sisse. Oli näha, et ta alles praegu tagasi pöördunud reifilt. Ta terwitas De Fevrei ja ta õetütart ja andis Kolbyle jüdamlikult kätt. Siis pöördus ta oma kindlale ja julgel wiisil esimese poole, öeldes: „Palun wabandada, sir, et teid üles otsisin siin. Aga minu asjaga on rutt. Teie hotellis sain teada, kuis teid wõin kohata. Mrs. Sullivan lubab mististi —“

„Kindlasti, sir! Gemaldume — mr. Kolby ja mina. Mr. Kolby arwatamasti ei karda minu seltsis.“

Ta naeris, ja Dick Kolby seletas kirjaliselt, et ta tahab nõrgal tulel pikkanisi praetud jaada, kui ta mrs. Sullivanile ei järgne kuni maailma otsa.

Sparks katkestas waieluse palwega, et harrased wõiksid jääda. Mis tal teada olewat, ei olewat kellegi saladus. Ta, ta isegi paluwat nende juuresolekut, kuna ta neisse puutuwat tema lugu.

Ta ta siledal näitlejanaäol lebas nagu rahuldus, kui ta lõpetas. „Uskuge mind, olen rõõmus, et kohtan teid kõik koos. Paremini ei wõinud ju jugugi minnagi.“

„Nii siis, edasi tekstis!“ arwas Kolby ja toetas mugawalt kenas bombaytoolis, nii et see ragises. „Edasi, inimene!“

Sparks pani parema põlwe pahema peale, toetas lõua käega ja heitis mrs. Sullivanile kiire, uuriva pilgu.

„Rahetfen wäga“, algas ta, „et pean weel lord tooma tapeedile wana loo jurnud raniist.“

Mr. Kolby sihtis äkki silmad sõbrale.

„Kas see ikka weel ringi käib?“ küsis mrs. Sullivan. „Ujun, mr. Kolby on ta waeße hinge lamastanud.“ Ta silmade terad kitsenesid, saatsid wälja jädeme.

„Ei, lady Macphersoni waim pole ikka weel leidnud rahu!“

„See läheb pikapeale igawaks, arwan“, wastas teine.

„Süwa“, wastas Sparks, „wõin tondiloo ka ära jätta, Sreendast pole ta miski muu kui ainult sissejuhatus.“

Ta pöördus mr. De Fevre poole. „Kola Mahalis —“

„Kola Mahalis?“ katkestas see teda.

„Ja, Kola Mahalis — teie tuumete Kola Mahali, sir?“

„Mis on selle Kola Mahaliga?“

„Seal leiti —“ jatkas Sparks. Ta tegi wäikeste peatuse ja waatles mr. De Fevre nägu. See aga jäi liikumatuks.

„Mis leiti seal, fir?“ küsis rahamehe jääne hääl. Mrs. Sullivan naeris põhjustetult. See polnud äsjane tuvikese kurin. See kõlas karedalt, nii et mr. Kolby imestanult üles vaatas.

„Mis seal leiti?“ kordas mr. Le Febvre.

„Seal leiti furnukeha, fir!“

„Ah — furnukeha!“ Sääli oli muutunud veel jääsemaks.

„Surnukeha — see pole ju Indias mingi haruldus.“

„Ühe tütarlapse furnukeha — ühe walge tütarlapse laip — fir!“

„Meie kõik peame surema“, ütles jääne hääl ükskõiksest.

„Tegemist on mõrtsukatööga.“

Mr. Le Febvre kehitas õlgu. „Beaksite pöörduma politsei poole.“ Ta tahtis üles tõusta. „Minu aeg on väga kallis.“

„Väga kallis!“ rääkis mrs. Sullivan wahese.

„Ei puutu asjasse.“

Wõimas pilk rändas wäikesteist rohekateist filmadest. Sparks tundis selle pilgu wõima. Kuid ta jatkas. „Ma palun paar minutit kannatust. Siis wõite teie ära näha, kas minu jutt wäärib ajakulutust wõi mitte. Tõhin ma edasi kõnelema?“

Mr. Le Febvre noogutas ja Sparks jatkas:

„Tütarlaps on ära kätkestatud. Mõrtsukas põgenes, kuigi mr. Kolby haawas teda oma püüfist. Kes wõi mis see mõrtsukas on, ei tea mina.“

Tean ainult, et ta nimi on Baldeo. Kuid ma tean, kes teda jaotis.“

„Siis teate enam, kui politsei ja kohtu-uuriija kokku“, heitis mrs. Sullivan wahese. Näis, nagu hakkaks ta nüüd tundma huwi.

„Tean ka“, arwas Sparks ja naeris.

„Kas olete detektiim, mr. Sparks? Ma poleks pidanud teid nii kardetawaks inimeseks.“

„Minugipärast, oletame, et ma olen jalapolitseinik.“ Mrs. Sullivan tahtis midagi wahese lausuda, kuid mr. Le Febvre segas end wahese ja sundis Sparksi kõnelema lõpuni. Tal ei olemat mingit huwi teada jaada, kes on mõrtsukas ja kes teda palganud.

Sparks alustas jälle: „Tapetu oli umbes seitseteistkümmend aastat wana, tal oli piff, blond juuks ja sinised filmad. Ta oli jale ja peene kehaga; ta nägu —“

„Tal oli kallid, kallid nagu, mr. Le Fevre! Ma ei või teda iialgi unustada“, kaitkestas teda Kolby hõimiliselt. Siis Sparks ei lasknud tal edasi kõnelema.

„Tüdruk nimetas end Mabeliks.“

„Mabel?“ küsis mr. Le Fevre. „On palju tüdrukuid, kelle nimi on Mabel.“

„Sa, Mabel. Ta elas iibe hindumaisega Kola Mahalis. Ühes onnis, mis seisis mana zenana sees.“

Mõlemad elajid jeal ligi katsid aastat kahekefi peidetuna.“

„Kust teate jeda nii täpselt?“ kaitkestas mrs. Sullivan jälle.

„Ma tunnen nimelt jeda ajapunkti, millal Kola Mahal võttis vastu oma mõlemad elanikud“, vastas Sparks. „See on lihtne.“

Mrs. Sullivan tõusis sohvalt, mille peal ta seni istunud. Ta tõmbas eesriide kõrgele ja vaatas wälja.

Weerew päike jättis põrandale pikad weretawad ribad. „On palam“, õhkas mrs. Sullivan. „Ma tahaksin, et päike oleks juba loojas. Kas teie warsti pole lõpul, fir? Mu wanter on tellitud päikese weeruks.“

„Kannatust, ainult mõned sõnad weel“, vastas Sparks ja vaatas järelnõtelisult daami warju, mis wälja paistis punaselt tagaseinalt. Siis jatkas ta järelnõtklikult:

„Sakoo — nii oli hindumaise nimi — oli tütarlapse teenijanna. Aga mitte ainult teenijanna, waid ka walmour. Niisugune wangiwalmour, ma arwan. Sest wang oli walge tütarlaps, wõib olla jellepärast, et ta oli nõrgameelne, wõib olla jellepärast, et ta Kola Mahalis oli hästi warjatud. Küll wiist wiimane.“

Waatomata õhngli kiskjaille loomadele, waatomata mürmadudele, waatomata kakkutoowaike ududele, mis tõusewad Dschili jõesst. Waatomata — wõib olla just jellepärast.

Mahal pole õhurawila, ega zenana mõni sanatoorium. Tütarlaps pidi kaduma.“

Mrs. Sullivan trampis jalgadega. „Kõik on ainult oletused. Mõttefujutusel, fir!“

„Walge tütarlaps pidi kaduma“, jatkas Sparks eitamatult.

„Miks pidi tütarlaps kaduma?“ küsis mr. Le Fevre.

„Seda mõite teie mulle wististi öelda, sir!“ wastas Sparks rahulikult:

„Mina?“

„Jah, teie, mr. De Fevre! Ma usun, teie mõite seda.“

Ta haaras oma rinnatastust midagi, mis oli mähitud paberisje. See oli üks üleswõte, mille ta ulatas mr. De Fevrele.

Mrs. Sullivan, kes ikka weel ainal seisis, oli ümber pööratud. Ta ülemkeha oli nagu walmis hüppeks. Nagu tahaks ta kiskuda pildi teise käest.

„Mis ja tahad?“ küsis De Fevre inestamult. Siis aga heitis ta pilgu üleswõttele.

Toas muutus õudsest vaikseks; ainult kärbsed jumisejid palawas õhus. Wõidi kuulda mrs. Sullivanit sügawaid hingetõmbeid.

Wägew mees oli püsti tõusnud. Ta nagu oli wärtnunud tuhatarmaliseks. Ta waiksed silmad wajasid endi koobastesse; nad näisid kustumutena. Lõppeks küsis ta raske, imelikult muutunud häälega:

„Kes see on, sir?“

„Tapetu.“

„Tapetu? — Kas teie ütlete mulle seda kõik, inimene!“ karjus ta korraga. „Kuidas oli tüdruk nime? Teie ütlesite Mabel?“

„Mabel De Fevre“, wastas Sparks wiimitamata.

Wanamees wajus kokku, nagu oleks wälk teda tabanud. Kolby oli illes hüpanud. Ta arwas, et mrs. Sullivan langeb minestusse, sest ta tuikus.

Uga kiskendades tõukas ta tema käe tagasi ja astus Sparksi ette, kes ühfinda istuma oli jäänud.

„Teie olete nõdrameelne!“ karjus ta tema peale. Siis oli ta kadunud.“

*

„Teie olete nõdrameelne“, kordas mr. De Fevre, kes ikka weel waltis pilki oma käes. „Wõi olen — mina seda?“

Sparks raputas pead. „Ei, sir! Pole põhjust kahelda meie mõistuses, aga —“

Teine ei kuulnud teda. Ta panises tasaseid sõnu oma ette. Ta näkku ilmusid sügawad kortjud, nagu praod wanasse kiviüüri, mis tormi ja wanaduse tõttu on muutunud pudedaks.

„See on tema“, jostistas ta. „Ma mõitfin wanduda, see on tema. Aga wanemaks saanud — ja — kuidas ma pean ütlemata, mõõraks. Mõõraks?! Jesand Jumal, isa lapsele mõõraks! See on sellepärast, et ta filmad on julgetud. Ta magab. Ta magab? — Mabel, mu laps, ärka!“

Mees nuuksus waljusti. Aga siis kogus ta ennast. Üleminefuga, millised polenud tema juures fugugi haruldased, pöördus ta Sparks'i poole ja küsis käskiwalt:

„Kust saite selle pildi?“

Sparks teatas, et furnu politseijaoskonna nõudmise peale pildistatud. Aratõmbe ehtsus, mida De Fevre oma käes hoiab, olewat kinnitatud pildi tagaküljel.

Banamees pööras pildi ümber ja luges tõendusit pildi tagaküljel.

„Nimi puudub. Kus seisab ta nimi, sir?“ küsis ta.

„Seda nime ei tunne politseijaoskond.“ Selge umbusalduse joon laskis mr. De Fevre näo jällegi muutuda kwiwaks, kui ta jattas:

„Sarnasus, ei midagi muud, kui sarnasus — naeruwäärt jarnasusi tuleb ette! Ma ei tea, sir, mis peale teie siirdute. Kuid ma olen wana küllalt, et inimesi mitte usaldada, kes lasewad furnu tõusta hekkaks hawaft, et teda jälle sinna tagasi jaata.

Teie mõistate mind, mr. Sparks!“

Sparks noogutas.

„Teie mõistate mind, mr. Sparks, kui ma nõuan tõendusit — teisi tõendusit, kui need siin!“

Ta hoidis talle päewapildi.

„Tõendusit, sir!“ kordas mrs. Sullivan, kes niüid oli jälle sisse tulnud, ja just praegu asus oma onu kõrwale.

„Tõendusit, kuigi on naeruwäärt nõuda tõendusit üldse.“

„Mabel juri“, jattas ta pehme häälega, „Simlas. Ma ise rawitsefin teda, kuni teda wiidi wälja barakist. Ma saatsin teda ta wiimsele puhkepaigale.“ Ta waatas mr. De Fevre otja. „Sina seisid ühes minuga tema waike hawa kaldal. Summerhilli nõlwakul. Ülewal, kus kohiseb Simalaya tuul deodaarides. Ja niüid —“, ta laskis pateestilise tooni langetada —

„nüüd tuleb see härra ja tahab meile jelgeks teha, et Mabel on tapetud Mahalis. Issand, see ajab ju naerma!”

Kuid ta ei naernud. Seit Sparks pöördus jälle mr. Le Fevre poole.

„Teie nõuate tõendusi. Midagi pole kergem kui see. Ma annan nad teile.”

„Ja millal?” küsis mrs. Sullivan wähele. „Eimillalgi-päewal?”

„Annan nad praegu, siinsamas”, wastas ta otjustawalt. „Palun, kinkige mulle ainult endi tähelepanu.”

Mr. Le Fevre lastus jällegi oma toolile. Kolby astus mrs. Sullibani juure. Ta ei teadnud, mis ta selle asja kohta pidi ütleva.

Sparks pistis päewapildi oma rinnatasku ja kõneles edasi:

„Ma ütlesin, et tütarlaps asus Kola-Mahali iihes hindu naisega.”

„Kuidas sai aga wana naine tiidruku kätte?”

„Ma wõin wastata selle küsimuse. Üks jahiba, üks walge, ilus, juurjuguine naine mõttis ta oma teenistusse, andis talle raha ja tütarlapse talle hoida ja wiis nad mõlemad peidetud kaarele Dychhillamisje, kus juba ennem üks wägew käsi korraldanud kõik nende wastuwõtuks. Ma ütlen: üks wägew käsi, kes ifka tegutses furliisji tagant.”

„Kust teie jeda teate?” küsis mrs. Sullivan kannatamatult.

„Wana naise käest”, andis Sparks wastuseks. „Wana Saloo enda käest.” Teine karjatas, kas wiha wõi üllatuse pärast —

„Ma arwan”, ütles ta, „see naine on kadunud. Politseji otfis teda asjata.”

„Ta oli kadunud. Kuni ta hiljuti jälle lagedale tuli. Anaradpuris. Mina leidsin ta, mrs. Sullivan. Ta elas maestemajas. Nüüd on ta jurnud. Baldeo nõudis ta tema elu.”

„Sis naine wõpatas. „Baldeo?”

„Ja, Baldeo! Enne kui ta suri — ta suri minu rinnal, — seal pihtis ta, pihtis kõik, mis ta hinge waewas — loor- mas kuni wiimse hingetõmbeni.”

„Kas nimetas ta nime, sir?“ jegas mr. De Fevre wahela, kes näis olevat saanud oma endavalitsemise.

„Ta nimetas tütarlast Mabeliks. Rohkem ta ei teadnud.“

„Ja jahiba nime?“

„Seda ta ei teadnud.“

„Ah“, ütles mrs. Sullivan, ja mr. De Fevre jatkas oma üleküülamist.

„Kuidas tulete jelle peale oletada tapetus minu tütar?“

„Kafoo jättis ühe pudeli — harilikku wäikese arstirohu pudeli — pruunijst klaasist. Selle oli ta saanud jahibalt. Ta pidi seda talle tagasi wiima, ta ütles seda mulle. See oli pärit Simlast.“

Mrs. Sullivan tegi jannu tagasi ja istus sohvale. Spark jatkas:

„Ma jeadsin ennaht siis walmis, jõitjin Simlasse ja jain teada politsei abiga, kelle jaoks arstirohi oli valmistatud. See polnud raske. Etiketil seisis apteek, retsept ja retsepti number. Sain teate kümne minuti jooksul.“

Ka seda arsti, kes retsepti oli kirjutanud, kõnetasin. Dr. M. J. S. Waterbury, Malli ja Waulestreedi nurgal. Ta ei mäletanud küll enam jeda patsienti, kuid lauaraamatust nägime, et ta oli teinud mijs Mabel De Febrele kaks wiisiti, kes elas Myrtle Lodges ja kel oli kerge kaelahaigus.

Jfikut ütles arst ka mäletawat. Blond, umbes wiineteistkümmene aastane tütarlaps, kes ühe jugulafega, ühe tõesti suurt-juguse wälimusega daamiga tulnud Kalkuttast, et weeta palawat aega mägestikus.

Siis käisin ma haigemajas.

Sealt ei saanud ma palju teateid. Mõlemad arstid, kes haiget olid ravinud, olid läinud: üks Ingliseaale, teine furnud. Ka muu personaal oli wahetatud. Ainult hospidali eestseisjanna mitte.

Kga jee polnud haiget baratis jugugi näinudki.

Haigemaja päewaraamat teatas, et Mabel juba päew pärast hospidali toomist oli furnud aasia koolerasse, ja seadusepärastele ettekirjutustele wastawalt mrs. Sibylle Sullibani poolt maetud. Haigus olewat kindlasti sisse toodud, arwast arst, kuna jeda Simlas juhtuwat ainult harukorriil.

Myrtle Lodges olewat tehtud weel puhastus ja desinfektioon.

Ma jeal jain wähe teada. Myrtle Lodge omanik, mrs. Virginie Goggins, polnud minu wiisidist sugugi rõõmus. Ta mäletas nüüd, weel kahe aasta pärast seda juhuft, mis kahju teinud ta majale. Ma tähendan, ta elab oma maja wäljaüürimistest sumitajaile.

Mulle ei meeldinud mrs. Gogginsi julinägu, on ka segawereline. Tegin järelepärimisi: Wiimasel aastal on ta maksnud oma maja peal lajuwad wõlad. Ei tea, millega. Ta on tehwas sejukorras. Teiseks, tal oli tütar, ilus punasejuukse-line. Selle on ta müüinud ühele suwivõõrale, kes külastas Myrtle Lodge'i ööjati."

Sparks wakis hetke ja waatles oma kuulajaid.

Mr. Le Fevre oli saawitanud jälle oma tugewuse. Ta jättis ärimehe mulje, kes kannatamatult ootab suurt lõppu.

Ta õetütar oli pöördunud aknale, nii et ainult ta imeline, raasfiline profiil oli nähtaw. Ta näis järele mõtlewat.

Kolmas ses liidus, lõppeks, Dick Kolby, seisib firgesti nagu gladiator, kes ootab waenlast — jallad harkis keset tuba.

Ta ilus päewitanud nägu oli wärwunud tumedaks, werehooned ta meeletohudel olid paisunud. Ta wägew rind töötas.

"Edasi, Nat!" jurus ta wälja. "Edasi tekstiga! Kes oli lady, kes medas waese lapse Mahali? Ütle, Nat! Sa tead ju! Sa tead ju kõik. Ma näen ju näost. Kes oli see tuwike, see inglise, see tore lady, kes sel kolm korda Issandast neetud döl ülal minaris näitas käega, andis käsku mõrtsukale Baldeole. —

Anna oma südamele üks hoop, Nat. Ma tahan teada, kes see hullake oli, kes mind meelitas elewanditemplisje kohta-misele. Ma tahan! Ma tahan!"

Ta katkestas: ta oli wallutatud wihast. Teised ei liigutanud. Loas oli muutunud hämaraks. Wäljast kuuldi hobusekapjade plaginat.

Rathanael Sparks haaras oma tasku.

"Lady kaotas minaris oma finda. Annan ta nüüd oma-nikule tagasi." Ta tõusis ja astus sohwa juurde. "See on punane juhtnahkne kinnas. Number kuus ja weerand. Kas teie ei taha seda wõtta? Küll teie leidsite ta purudu olewat?"

*

„Ga!“ karjatas Dick Holby. Ta kurguist tuli norstkamine nagu hobusel. „Tema on jee! — Minu waeße hinge nimell! See on tema! Pea! Seisak! —“

Aga Le Zevre katkestas teda:

„Sibhille Badger!“ ütles ta waljuult. „Sibhille Badger! Oled ja minu lapse tapnud?“

Ei tulnud wastust.

„Ma küsin jult: oled ja tapnud minu lapse?“

Seal liigastas keegi pimeduses. Mrs. Sullivan oli üles tõusnud. Ta seisis kolme mehe ees sirgelt. Ta nägu oli kole; aga ta oli siiski imeilus.

„Dna“, ütles ta kõwasti, „ta waletab!“ Ta wiskas Sparckile kinda jalgade ette. „Sähke oma finnas! Minge ja otfige, kes on ta omanik.“

„Sibhille!“ ütles mr. Le Zevre pikkamisi, ja ta hääl kõlas jäijelt: „Tunnista, tõenda, et ja ilmsüüita oled. Ilmasüüita Mabel Le Zevrei wereßt.“

Ta tõstis kuningliku pea weel kõrgemale. Ta imelised silmad leegitajesid nagu kaks kalliskivi.

„Mina pean — tõendusi tooma? Mina? Süüdistatu peab tõendama?“ Ta naeris läbilõikawalt.

„ümberpöördust! Mina — mina, Sibhille Sullivan nõuan tõendust, et olen süüdlane.“

„Ma annan teile tõendused, mrs. Sullivan!“ wastas Sparks peaaegu äritoonil. „Annalake.“

Kõik kolm waatasid talle ühteageu otja ja ta jattas:

„Eile õhtul, täpselt samal ajal, tuli üks pruun mees, üks pärismaalane — jahiba juurde. Ta nimetas end Nahinniks. Ta tõi pudelikese, ühe wäikese, pruuni, arstirohu pudelikese. Ta ütles: „Sakoo jaadab pudelikese juurele jahibale. Ta ei wõi ise tulla, sest Krishna tuli on söomas ta kontides. Ta lasseb julle teatada, et üks till jellest klaasist on küllalt, et lõpetada jelle ilma piinapid.“

Nii kõneles pruun mees jahibale, ja jahiba wõttis pudelikese ja andis pruunile mehele jelle siin — ühe kuldtiiki — waadake. Siis läks pruun mees wälja. Sellest toast siin, mrs. Sullivan. Sellest uksest siin.

Ta — tahate teada — pruun olin mina, ja jahiba — jahiba, kes wõttis pudelikese — olite teie!“

Kõija läbibistas waiwuse, mis oli jaabunud. See kija purustas kolme mehe jüdamed.

Mrs. Sullivan oli langenud põrandale. Ta wäänles mr. De Fevre jalgade ümber.

„Onu!“ oigas ta. Nunnukumine lümmatas ta hääle. „Onu, kuule mind! Minu isa mälestuse nimel! — Sinu sõbra nimel! Kuule mind! Rõnelen sulle kõik! Rõik! — Siis nea mind, surma mind, anna mind politsei kätte. Aga esiteks kuule mind! Kuid mitte siin. Mitte nende inimeste ees, kes tahavad minu hukatust, jelle armunud narri ja — jelle — turadi ees!”

Ta nunnukus metjistikult. Piinatud kisa oli jee, mis helises ta rinnast. Ta tõstis marmormalge näo; ta silmad näisid mustad.

„Kuule mind! Sa tead, mul on sulle õigus. Sinu jalad on ka minu jalad. Ma ei ähwarda, ma palun!”

Salvatspanew naeratus lendas üle mr. De Fevre näo. Ta tegi juure käeliigutuse ja vastas:

„Ma ei karda sind, Sibylle! Kuid Simon Badgeri tütar ei pea mitte süüdi mõistetama, ilma et teda kuuldaks. Tule!”

Sibylle Sullivan tõusis põrandalt üles ja läks ees. Mr. De Fevre järgnes. Üks julgus nende järel.

Mõlemad sõbrad jäid maha. Nad olid tunned.

Mr. Sparks istus sügawrahukselt, üks põlv teisel, pahem käsi taskus. Ainult korts ta otsaesisel tunnistas, et ta oli erutatud.

Die Kolby näis keeletu. Tugev mees tuikus. Ta astus aetnale ja waatas välja.

Wäljas sõitis ette kohwipruun, kollaste ratastega kormwanter. Phil Everetti pruun hobune läks nagu toonekurg pikkade jalgadega üle kivid. Die Kolby nägi kõike nagu unenäos.

Ükki taandus ta järsku. Midagi walget lipjas aetnast mööda. Mrs. Sullivan! — — Ta kiskus tallipoisilt piitsa ja ohjad käest. Siis istus ta ülewal ja Phil Everetti pruun hobune tormas maanteelt alla. Rõik ühe sekundi jooksul.

„Holla!“ hüüdis Kolby, „Nat, ta põgeneb!”

Ta tahtis jooksta talle järgi.

Kuid mr. Sparks haaras ta käsiwarrest. „Pea! — Las ta reisir! Raugelle ta ei jõua, ja ma usun, waatame eunem parem teise järgi.”

Wali kella helistamine äratas mõlemaid. Kolby tormas koridori, Sparks tagant järele.

Rõik hungalow ukked juundusid koridori. Wiimane seisis lahti. Kui Kolby tema avastuse astus, jäi ta imestanult seisma. Sparks tungis taht mööda.

„Mis teil on wiga, mr. Le Fevre?“

See kõõmistas kokkuvajunud ühel toolil. Ta nägu oli wiltu kistud, peaaegu õunroheline. Minult ta wälkkesed filmad põlesid nagu hulldogil. Wõimsalt näis ta end koguwat. Kuid ta keel ei tahtnud esiotja kuulda sõna.

„Ruttu — Jumala pärast, ruttu! — Paber ja julg!“

Kolby haaras ta sülle. „Mis teil wiga on, sir! Kas nägite tonti? Jupiteri nimel. Nii näeb see inimene wälja!“

Kuid mr. Le Fevre kiskus end lahti.

„Paberit ja julg!“ kiirustas ta. „Mül pole aega kaotada. Ei, Jumala eest — jekunditki!“

Ta tuikus laua juurde. Kolby jookkis plaanitud toas edasi-tagasi, loomulikult ilma leidmata otfitawat.

„Teie olete haige, sir?“ küsis Sparks, kes mr. Le Fevrei oli terawasti waadelnud.

„Ma olen haige, surmahaige, mürgitatud — kuulge! Ma wõtan tagasi oma testamendi nii kaugese, kui see käib jelle — naiskuradi kohta. Rõik —“

Ta istus sohwal ja julges filmad. Üks moment. Siis jirgus ta jälle: „Teie olete minu tunnustajad. Wõtan tagasi oma testamendi, tühistan jelle nii kaugelt, kui see käib minu õetütre Sibylle Sullivanile kohta — kuni wiimase kirjatäheni. Ma jätan ta pärandusest ilma. Ta on mind mürgitanud!“

„Mürgitanud?“

„Ja — mürgitanud. Mina, mina narr, palusin klaasi wett. Seal ta andis mulle jeda kirjadianet.“ Ta näitas tühjendatud wesklaasile, mis seisis laual. „Seal ta seisab! Ma olen kadunud inimene!“

Kui ma joonud sain, naeris ta mulle näkku, naeris ja naeris.

„Jõid endale surma, onuke! Waitsegu hästi, onuke!“ kirjistas ta — madu! — „Jõid surma! Ühest tilgast karabateelist on küllalt, et lõpetada kõike waewa siin iluvas maailmas! —“

La oigas. „Seal — jeal on pudel. La walas mett minu selja taga. Ma ei näinud, mis ta tegi. Mina narr — mina narr! Ma wõtsin jeda tema mõrtsukakäest. — „Ühel sekundil näed oma Mabeli jälle. Terwita teda minu poolt, onufe!“ — jellega wäljus ta toast. Naerdes, naerdes! Oh, jee naer! Ja mina, narr, pean juurema!“

Uksele oli ilmunud preili Ebeline. La waatas häämas-tumult terwet seltskonda.

„Winge!“ möirgas Kolby terwest oma kopjude jõust. „Arsti! Nuttu arsti! — Teie näete ometi, arsti! Kuradi pihta, ma teen teile jalad alla!“

Kuid tiidruk peatus nagu kinni naelutatult. Sirm oli kangeks teinud ta liikmed.

Sparks oli astunud laua juurde, tõstis klaasi ja nuusutas jeda.

„Kus on pudel?“ küis ta haigest.

See näitas wäriseva käega wäikesele lauale. Seal lebas weefarajini kõrwal wäike pruun arstirohupudel. Kork oli jealshamas.

Sparks mõttis pudelikese, waatles jeda hoolikalt ja tõstis ta nina juurde. Iseäralik joon lendas üle ta tõsi näo. Siis pöördus ta jälle mr. De Febre poole:

„Minut on ammugi juba möödunud, ja teie olete weel kaunis elus. Arwan, elate weel väga wanaks. Mis puutub karabateki, siis ärge muretsege jelle üle. Waadake —! Terwiteks, härrad!“ La pani pudeli juurde ja jõi jelle tiuhjaks. „Aniiswest, ei muu miski kui aniiswest. Pole minu jaoks! Ka mitte sinu jaoks, Dick! Brandy-juurup oleks parem.“

La naeris. Teised wahtisid ifka weel mr. Sparksi otja, kes pudeli hooletult asetab lauale. Pikkamisi kogusid nad ennast.

Kolby närwipingutus wabanes müriwemas naerus. Ka mr. De Febre sai jälle loomuliku näowärwi.

Preili Ebeline tegi kõige lihtsameelsema näo, mida ta teha wõis ja kadus alles siis, kui Kolby ägedalt nõudis ta lahku-mist, jüiski tõrkudes.

Kui nad jälle isekeskis olid, jattas Sparks:

„Ma arwan, teil pole midagi jelle wastu, et ma wana kühw-tijegaja keedise asendasin kahjutu wedelikuga, enne kui pudeli aadressi peale kohale toimetasin.“

Ma olin jeal juures, kui Safoo, otse enne surma — wal-

mistas koleda joogi, mille jahiba ta juures tellimud. Selle jaoks ta määratud oli, ma ei tea, kuid —

Mr. Le Zevre nägu tumenes. „Minu jaoks!“ ütles ta kirelt. „Ta teadis, et ta pärast minu surma rikkaks saab, väga rikkaks —“ Ta naeris öelalt. „Kullahimu, kolm korda neetud kulla-himu! Lõesti ma tahaksin olla kerjus — waene, oleks mul aga muu laps veel alles! Võit, mis ma kätte võtan, muutub kullaks ja ifka kullaks.

Kuld aga sünnitab verd ja pattu. Ta ei too õnne. Aga ta annab võimu. See on jama hea kui õnn.“

Mr. Le Zevre oli jälle muutunud endiseks. Ta nägu fikistus.

„Ma ei taha, et jeda asja riputataks juure tella külge. Mis on sest kaju. Minu laps ei ärka ju sellest mitte enam üles.

Ja mõrtsukas?“ — vihajoon tuli mehe finakas-walgete huulte ümber. Oli nagu oleks irwitamud sellest öelast näost kõik põrgu-vaimud.

„Mõrtsukas ei pääse minu karistusest. Ustuge, minu käsi on pikk, ja minu haare surmab. Ma ei waja politseid ega kohtunikke. — Kas on teil kohustus sellest teatada illemusele?“ pöördus ta Sparrfi poole.

„Ei, sir!“

„Hea! — Njegi Ives Charlemain Le Zevre peab kartma skandaali. Skandaal on veel tugevam kui kuld. Ja lõppeks! Ma tänan teid, muu härrad!“ Ta hääl oli muutunud pehmemeks. „Tänan teid! Niiid näidate mulle Mabel Le Zevre hauda!“

Oli jüdaöö, tund, mil ringlewad wiirastused.

Indias on palju tonte, kõike võimalikku liiki: jelliseid, kes lõuna-ajal, kui punane päike kõrvetab taewast, teewad kardetawaks käimise maanteel, kes istuwad wanade kaewude müüridel või hiihtwad dshungli meerul ja hirmutawad põlult kojutusewaid naisi.

Wõi jälle on tonte, kes lähewad wälja jüdaööl ja magawad päewal. Need kardawad pärismaalased kõige rohkem.

Eurooplased naerawad selle üle küll, kuid nemadki ei peatu meelsasti hüljat hungaloms, milles elutseb mees, kes kannab oma pead kaenlas ja siiski jõöb oma riisi ja curryt — wõi jälle ristteel, teelahtmel magawate oopiumiwäljade wahel, kus

roomab ümber väite, paks, käsitu ja jalutu laps, jarnanev pigemini mõnele mustale tõugule kui inimolendile.

Atthon Sibai Madho Singh istus oma palee terrasfil ja vaatas mustendawa metsa juunas. See näis weel mustam kui harilikult, sest polnud kumud. All, tiimide wahel, liigahatas wahete-wahel. Reegi inimene ei wõinud teada, mis see oli, ja ifegi Atthon Sibai Madho Singhi filmad, mis pimedas nägid jama hästi kui päewal, ei wõinud tunda, mis seal te- gutses.

Maharadsha teadis, et Anaradpuri lossipargis oli tonte; kuid ta ei nuretsemud jelle üle. Need olid tükk inventari, mis isalt läks pojale, ja ta poleks neist loobunud ifegi teemandiketi hinna eest, mida ta suurte pidude ajal laelas kandis.

Atthon Sibai Madho Singh mängis oma kulse kett-käe- wõruga. Selle paksu keti oli ta saanud kingituseks ooberst Reginald Marmaduke Bullocki käest jël päewal, kus ooberst lastnud oma esimese elewandi Thantangardis. Keti küljes rippus kuldne auraha ja hetkeil, kui see puudutas ketilülisid, tõusis tasane, peenike toon, nagu kaebus, nagu kõneleks kett...

Süis jaabus hell maharadsha tundedaisse filmisse.

Maharadsha tõusis pikkamisi ja läks tuppa. Where Singh terwitas. Ta riided olid mäardunud, kingad tolmunud, pea- rätik lõtvunud.

„Mis ja tood, Where Singh?“ küsis maharadsha.

Sindu mustad filmad pöörlesid. Ta näis kofku tõmbunud. Ta lõõstutas. „Kõik on ära antud,“ kogeles ta lõppets.

Maharadsha ei liigastanud.

„Kõik on ära antud!“ jatkas Where Singh. „Ma tulen Na- galpurist. Keltwad, püsihirohi — juurtükid, mõõgad — kõik on leitud, konfiskeeritud. Walged kiradid tuhniwad Mahalis ringi nagu rotid.“

Maharadsha apaatsel näol ei tujastanud ükski mustel.

„Amar Daks, Gowind Singh, Kabir Schah, Jutbeh Mull, kõik — kõik on wangistatud. Punakummed seisawad seal ees laetud püsiidega. „Gazette“ talitus on juletud. Bagwan Charan —“

„Ja rahwas?“ küsis maharadsha. „Mehed?“

„Põgenesid. Turud on tühjad. Tänamad maha jäetud. Müüride taga kuuldaiks palweid, wandeid, oigeid.“

„Dean jeda,“ wastas maharadsha rahulikult. „Ma teat kõik, Where Singh! Püha sõda on lõppenu.“

Teine oigas, kuid maharadsha jäi liikumatuks.

„Püha sõda on lõppenud!“ kordas ta.

„Sa mis otjustab Athon Sivai Madho Singh?“

Maharadsha mõtles hetke järele. Siis tuli pikkamisi vastus: „Ma reisin!“

Where Singh imetles.

„Ma reisin, Where Singh! Euroopasse, Inglismaale — juure teekonna! Sir Dudley Whittington tõi mulle kutse, mida ma ei tohi tagasi liikata. Ta oli siin. Kas sa ei kohanud teda?“

Where Singh noogutas.

„Kuid ma tulen tagasi, Where Singh! Siis — siis — —“

Isand ja teener seisis hetke üksteise vastas, waadates kindlasti üksteisele filmi. Siis küsis maharadsha:

„Kas on jul veel midagi? Tahan minna puhkama.“

Where Singh tegi hirmu näo. „Do! Ma unustasin! — Sahiba — —“

„Sahiba?“

„Jah, sahiba on siin! Ta tahab kõnelda sinuga.“

„Mis tahab sahiba, miinid — keeskööl?“

„Suur kaskija! Sahiba tahab sinuga kõneleda. Miinid koke! Sumalad on ta mõistuse seganud. Ma ütlesin, et miinid pole aeg kõnelda Athon Sivai Madho Singhiga, et ja atagad —. Kuid ta naeris ainult ja sõimas mind. Ja, ta lõi minu teenrit. Ta lõi teda näkku. Ta näeb wälja, nagu oleks ta kannul dshungli hundid, nagu kagistaks Durgha ise meriste kiiintega ta kufalt.“

Maharadsha ilus nagu kumenes esineist lorda. Where Singh nägi seda ja wärises.

„Ta ütles, ta pidawat rääkima sinuga. Walge tütarlaps käiwat Mahalis ringi ja tõstwat käe ta poole ja kishendawat kowasti. Sa mees kalluttast teadwat seda. Ta olewat tulnud nõudma sahibalt walge lapse werd.“

„Kus on sahiba?“ küsis maharadsha. Ta filmi tungis rohetas helk ja kadus jamaas.

„Ta ootab Dalbali ääres. Sa tead: seal, kus ta alati ootab.“

„Ma tulen.“

Athon Sivai Madho Singh astus merandale wälja. Ta heitis kiire pilgu mustendawaille puudele. Siis sammus ta trepist alla, talle omase pehme, sammetise sammuga.

Where Singh järgnes pikkamisi.

Maharadsha kadus puude alla. Ta möödus kivistest jumalafujudest, kes vahtisid liikumatult pimedusse. Kes võib teada, kas nutavad või naeravad nende näod! Ta möödus tiikidest, mis pilgavad tihnikust nagu jalakavalad filmad — millel kasmavad lootoõlised.

Ta möödus warjudest, mis pole warjud, milledele möödudes pigemini mitte ei maadata. Lõppeks tuli ta Daldali juurde.

Daldal oli must. Selle punkt paistis fiin värmituses. Daldale ääres seisis üks naine. Tal oli seljas walge kleit.

Maharadsha läks ta poole. Siin ei frigišenud ta jalgade all.

Nad kõnelesid üksteisega ja pöördusid paksi lehtla poole, üles mäest, kus õitsewad suured, valged lilled ja mürtitavad ööd magusalt ja raskelt.

Where Singh hiilis järele. Ta märises veel ifka.

Kui mõlemad olid jõudnud fillale, mille all kohiseb wesi, jäid nad seisma ja waatasid tiiki.

Where Singh peatus. Ta puuris oma filmad pimedusse ja tuulas.

Karjatus.

„Mis ja teed?“ See oli hirmus karjatus. Walge kaju komistas — luffus. Siis kõlas wee julin.

Ühe hüppega oli paksi mees kohal. All ujus walge logu nagu suur wesiroom. Where Singh põlwitas.

Kuid üks käsi nagu tiigri küüned haaras ta õlast. Nagu tiigri küüned, mis lööwad turja pühwile. Where Singh ei saanud ennast liigutada.

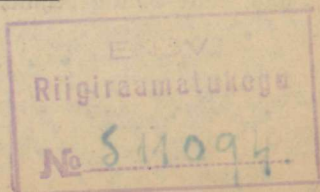
Kuid Daldalis liigahtas miski. Siigla keha jõustus läbi laine. Nole elukas tõusis...

*

Wesiroom oli kadunud. Suur mull tõusis üles ja lõhtes. Tunnedal peeglil tekkisid ringid, helgitsefid wozwori ja wääwli farmalijelt.

Where Singh oli püsti tõusnud.

„Krokoõdillil on nälga!“ ütles maharadsha. Siis läksid nad edasi. Nende seljaga luffus ja kihistas ning oigas piha wesi.

822 (25.10.20)

„VABA MAA“

jagab rahva mured ja rõõmud.

„Vaba Maa“ on leht neile, kes tahavad iga päev jälgida kodumaa ja kogu maailma sündmusi. Tuhat oma kirjasaatjat. Päevauudiste poolest kõige rikkalikum ja värskem leht. Juhtkirjad asjatundjate sulest. Gori pilkepildid, alati põnev romaan. Iga päev pildid päevasündmustest. Oma trükkikoda, kõige suurem ja moodsam ajalehe värvitruki sisseseade Eestis.

Maksuta kaasandeks
nädalleht

„**ESMASPÄEV**“

TELLIMISHIND:

kolmeks kuuks 3 kr. 70 s.,
üheks kuuks 1 kr. 50 senti.

TELLIDA

— saab igast postiasutusest —

Üksiknumbrit e müük üle riigi.

Rõige kasulikum leht kuulutajatele.

— „VABA MAA“ kaudu pääseb kuulutus igasse perekonda. —

Address: Pikk tän. 54-58, Tallinn.